

KERK VAN DE
NAZARENER

ORIËNTATIECURSUS

door
Ds. Maarten van Immerzeel

Inhoudsopgave

Inleiding tot de cursus	1
1. Herkomst en profiel van de Kerk van de Nazarener	2
1.1. Geboorte in Amerika	2
1.2. Ontstaan in Nederland	2
1.3. Organisatiestructuur	2
1.4. Wortels in de heilsgeschiedenis	3-7
2. Wie is God?	8
2.1. De Drie-enige God	9
2.2. God als persoon	9,10
2.3. God als heilig en liefdevol	11,12
2.4. God als wachtende Vader	13
3. Wie is Jezus Christus?	14
4. Wie is de Heilige Geest?	15
4.1. Het werk van de Geest in de wereld	15
4.2. De Heilige Geest als leraar	16
4.3. De innerlijke zekerheid die de Geest geeft	16
4.4. De vrucht en de gaven van de Heilige Geest	17-22
4.5. De reikwijdte van het werk van de Heilige Geest	23
5. Omgaan met de Bijbel	24,25
5.1. De Katholieke visie	26
5.2. De Klassiek visie	26
5.2. De Wesleyaanse visie	26,27
6. Wat is de mens?	28
6.1. De gevallen mens	28
6.2. De mens onder Gods genade	29
6.3. De mens is capabel om God te vinden	29,30
7. Zonde, verzoening en heiliging	31
7.1. De Calvinistische definitie van zonde	32
7.2. De Wesleyaanse definitie van zonde	32
7.3. Verzoening tot heiliging	33,34
8. Volkomen heiligmaking	35
8.1. De ervaring	35-37
8.2. De bijbelse fundering	37-40
8.3. De herkenbaarheid	40-43
8.4. Werk van God	43-44
8.5. Conclusie – Beth El	45,46
Notenregister	47
Bibliografie en aanbevolen literatuur	48

Bijlagen: Schematische voorstellingen:

De wortels van de kerk in de geschiedenis

Formatie van de kerk van de Nazarener vanuit Amerika

Formatie van de kerk van de Nazarener in Nederland

Inleiding tot de cursus

Beste deelnemer,

De gesprekken waaraan u zult deelnemen, zullen ongeveer zes avonden in beslag gaan nemen. Deze gesprekken kunnen zeer waardevol voor u zijn om twee redenen.

Ten eerste: als u zich openstelt voor de werking van de Heilige Geest, zult u baat hebben bij deze gesprekken. Want, zegt u nu zelf, wanneer staat een Christen eens stil bij wat hij eigenlijk gelooft? Ik bedoel: wanneer spreekt u in groepsverband over de vraag wie God is en wat zonde eigenlijk is? Meestal gaan we er in de kerk stilzwijgend vanuit dat deze dingen bekend zijn. Tijdens onze gesprekken zult u merken hoe heilzaam het kan zijn om deze vanzelfsprekende zaken aan de orde te stellen. Zo kunt u dus persoonlijk gezegend worden door deze cursus.

Verder zult u via deze cursus een beeld van de Kerk van de Nazarener krijgen. Dit betekent dat u aan een ander kunt vertellen over onze kerk: waar de kerk vandaan komt; wat ze gelooft, wat haar specifieke roeping is; waarin zij zich onderscheidt van bijvoorbeeld de Calvinistisch georiënteerde kerken; hoe ze denkt en theologie bedrijft; etc.

En natuurlijk hoop ik dan dat u aan het einde van de cursus zult zeggen: "*Dit is mijn kerk!*". maar, laat ik dat voorop stellen, dat is niet persé het doel van deze cursus. Ik geloof dat God elke gelovige een plaats geeft ergens in het lichaam van Christus, voor mij is dat de Kerk van de Nazarener, voor anderen zijn dat andere christelijke kerken. Voor elk van ons is het zaak dat we ons ernstig afvragen waar wij en onze kinderen thuishoren.

In ons handboek staat onze kerk als volgt omschreven: "De Kerk van de Nazarener bestaat uit die mensen, die zich vrijwillig verenigd hebben volgens de leer en organisatie van deze kerk en die streeft naar een heilige christelijke gemeenschap, die bekering van de zondaren, de volkomen heiligmaking van de gelovigen en hun groei in heiliging en de eenvoud en de geestelijke kracht die in de eerste christelijke kerk aanwezig was, gepaard gaande met de prediking van het evangelie aan de ganse schepping." (Blz.35)

Moge God u zegenen door de gesprekken die u zult hebben en moge Hij in u iemand vinden waar Hij Zijn kerk mee kan bouwen op deze aarde. Moge de liefde voor God en mensen door deze cursus groeien. Dan heeft deze cursus ten diepste aan zijn doel beantwoord!

Ds. Maarten van Immerzeel

1. Herkomst en profiel van de Kerk van de Nazarener

1.1. Geboorte in Amerika

De Kerk van de Nazarener is niet ontstaan door een scheuring binnen de gevestigde kerken. Ze is ontstaan door het werk van de heilige Geest in de geschiedenis. Voorafgaande aan de oprichting van de kerk, begonnen in verschillende delen van Amerika, heel spontaan, zich groepen te vormen die levensheiliging predikten en praktisch wilden maken. Op dit punt was namelijk een leemte ontstaan in de gevestigde kerken. In het begin wisten geen van deze groepen van het bestaan van elkaar af. Toen zij echter in contact met elkaar kwamen, ontdekten zij dat zij één waren in leer en verkondiging en één in dezelfde Geest. Zij zagen in dat zij hun hulpmiddelen konden samenbrengen onder een hoofd, teneinde het evangelie van volkomen verlossing uit te kunnen dragen tot de einden der aarde.

Dominee Pineas Bresee (geb. 31-12-1838) wordt gezien als degene die de Kerk van de Nazarener heeft gesticht, daarbij bijgestaan door de arts en lekenprediker dr. J.P. Widney. Hieronder volgen enkele historisch belangrijke gebeurtenissen voorafgaande aan de stichting van onze kerk.

- * 1734-1840, grote opwekking in Amerika onder Jonathan Edwards en Charles Finney
- * 1843-1870, start van nationale tentenkampbijeenkomsten voor nadruk op heiliging.
- * Oprichting van de onafhankelijke heiligingsbeweging als een instituut.
- * 21 oktober 1895, de naam van de kerk wordt gekozen.

Een krant in Los Angeles schreef daarover op 22 oktober van dat jaar:

*"In een gehuurde zaal, gelegen aan de South Main Street in Los Angeles, werd de naam op zondag 21 oktober 1895 geformuleerd. Er werden briefjes uitgedeeld om iedereen de gelegenheid te geven een voorstel te doen over de naam van de nieuwe organisatie, die op die dag gevormd was. De naam waar men het over eens werd, was de naam die dr. Witney had voorgelegd, de **"Kerk van de Nazarener"**. De verklaring die voor deze keuze werd gegeven, luidde als volgt: 'De naam, De Kerk van de Nazarener, leek in het bijzonder de zware, nederige zending van Christus te vertolken, de naam die Hij zelf gebruikte de naam die door vijanden gebruikt werd in zijn bespotting, de naam die Hem boven alles verbindt met het grote, zwoegende strijdende, treurende hart van de wereld. Het is Jezus, Jezus de Nazarener'."*

Tenslotte werden verschillende groeperingen samengevoegd tot de Kerk van de Nazarener op 8 oktober 1908. Op figuur 1 ziet u hier een overzicht van.

1.2. Ontstaan in Nederland

De komst van een jonge vrouw, Jeanine van Beek (1931-2003) (voormalige directrice van ons bijbelcollege EuNC te Büsingen, nabij Schaffhausen in Zwitserland), werd het begin van de eerste gesprekken en handelingen die leidden naar de start van de Kerk van de Nazarener in Haarlem. In de winter van 1966-1967 werd de Kerk van de Nazarener officieel georganiseerd door de leider van het midden-Europese district, dhr. Johnson. Ds. Cor Holleman (1928-2001) werd de voorganger om, samen met zijn vrouw Miep en enkele andere medewerkers, de heiligingsboodschap te gaan verkondigen onder de naam van de Kerk van de Nazarener. In figuur 2 ziet u een schematische afbeelding van de ontwikkeling van de Kerk in Nederland sinds de start in 1967 te Haarlem.

1.3. Organisatiestructuur

De organisatie van de Kerk van de Nazarener en haar bestuursvorm is gericht op de Heilige Geest, die rust op de vergadering; de vergadering als een heilig organisme dat kan luisteren en spreken, kan willen en voelen en handelen. Predikanten en leden van de kerkenraad zijn jaarlijks verantwoording verschuldigd aan de ledenvergadering. Dat betekent dat de Kerk van de Nazarener geen episcopaal geleide kerk is, waar bisschoppen van bovenaf besturen en leiden. Evenmin is de kerk een congregationalistisch geleide kerk d.w.z. een kerk die autonoom is en bestuurd wordt door een gekozen kerkenraad die geen verantwoording aan de gemeente verplicht is.

De Kerk van de Nazarener heeft een representatieve democratische bestuursvorm die het de Heilige Geest mogelijk maakt de vergadering te maken tot een levend organisme, dat denkt en overweegt en besluit al zoekende naar de weg die de Geest wil gaan. In de praktijk betekent dit, dat er in de verschillende vergaderingen van de georganiseerde groepen die aanwezig zijn, altijd afgevaardigden aanwezig zullen zijn. (Het handboek geeft hiervoor richtlijnen).

Voor de Algemene vergadering, die eens in de vier jaar gehouden wordt, geldt dat naast leden van deze vergadering (ex officio), er een aantal leden van de kerk zal worden gekozen tijdens de landelijke districtvergaderingen, die als afgevaardigden naar deze vergadering zullen gaan.

1.4. Wortels in de heilsgeschiedenis

De Kerk van de Nazarener is geen vinding van een groep christenen maar een doelgerichte beweging van de heilige Geest in de geschiedenis. In dit gedeelte zult u ontdekken dat onze kerk niet losstaat van de traditionele kerken en hun denken. Haar wortels liggen diep in de kerkelijke geschiedenis en het theologische denken door de eeuwen heen. Kortom, leest u maar uit het eerste stuk drukwerk van onze kerk: *"De Kerk van de Nazarener is een eenvoudige, oorspronkelijke kerk van het volk, voor het volk. Ze brengt geen nieuwe leer, alleen oude waarheid-oude bijbelse grondwaarheden. Ze zoekt alle overtollige vormen en kerkelijkheid af te leggen en terug te keren tot de eenvoudige en klare woorden van Christus."*

Met behulp van het overzicht op figuur 5 kunt u nu gaan ontdekken waar onze kerk past in het totale plaatje van de geschiedenis van de kerk; de geschiedenis van Gods verlossend handelen in het leven van vele mensen.

1.4.1. Het begon allemaal met Jezus de Nazarener

Alle kerken en groeperingen die zich christelijk noemen, dus ook De Kerk van de Nazarener, houden op te bestaan zonder de erkenning van de historiciteit van Jezus Christus. Zijn verzoenend sterven was de geboorte van de kerk. Zijn overwinnend verrijzen was en blijft de eeuwige hoop van alle christenen. Zijn komst in de Heilige Geest was en is de dynamiek en de vitaliteit van Zijn kerk. De geschiedenis voorafgaande aan de komst van Jezus Christus, is een toegroeien en heen wijzen naar zijn komst geweest. In een woelige christelijke historie is Gods Koninkrijk zich daarna gaan ontwikkelen. Vele toegewijde mensen en groeperingen hebben daarin een rol gespeeld. Hun invloed strekt zich uit tot in onze tijd. Maar het is Jezus Christus waarmee het allemaal begon! Ook de Kerk van de Nazarener vindt in Hem haar oorsprong en haar wording tot wat ze nu mag zijn door Zijn genade. Hoe de Kerk van de Nazarener verder gevormd is door kinderen van God in de geschiedenis, zullen we nu gaan zien.

1.4.2. Chrysostomus - nadruk op heiliging als proces en doel

Deze kerkvader was een van de grootste predikers uit de geschiedenis. Hij kreeg de bijnaam in de zesde eeuw van "de man met de gouden mond", vanwege zijn bijzonder spreek talent. Hij heeft geleefd van 345-407 na Christus en was advocaat van beroep. Op 25-jarige leeftijd werd hij gedoopt en aanvaardde het bestaan van monnik. Al snel begon hij op te vallen vanwege zijn begaafdheid in spreken, zodat hij kort daarna benoemd werd tot bisschop van Konstantinopel in 390 na Christus. Chrysostomus was zeer effectief in zijn werk en zond vele zendelingen naar vaak barbaarse volken. Toch werd hij uiteindelijk verbannen, omdat hij er niet voor terugschrok onzedelijke toestanden aan de kaak te stellen.

Hij hield zijn leerlingen voor dat de meest effectieve manier van evangelisatie is: het christelijke leven!

Hij zei hierover bijvoorbeeld:

"Er zouden geen ongelovigen meer zijn wanneer wij maar als waarachtige mensen Christus zouden navolgen."

Deze Chrysostomus had grote invloed op de grondlegger van het Methodisme in de 18^e eeuw, John Wesley (1703-1791) (88 jaar!). De theologie van onze kerk is voor een groot deel gestoeld op het denken van deze John Wesley, zodat we kunnen zeggen dat Chrysostomus via John Wesley de volgende kenmerken van onze kerk toegeschreven kunnen worden.

a) Het christelijk leven als doel en proces

Hiervoor wees Chrysostomus op twee Griekse woorden: teleos en teleosis. **Teleos** wijst op het doel van het christelijk leven als het zien van God zoals Hij werkelijk is (1 Johannes 3:2) en wij in alle opzichten volmaakt/heilig zullen zijn. **Teleosis** wijst op het proces van heiligmaking waarin de zich aan God toegewijde mens zich begeven mag. Ook Gregorius van Nyssa wees hier op. Dit was een ontdekking voor John Wesley en wordt teruggevonden in onze prediking en geloofsbeleving. De Wesley-kenner A.A. Outler zegt hierover:

*"Hun concept van heiliging als een proces in plaats van een statische positie, gaf Wesley een visie die hemelsbreed verschilt van b.v. de rooms katholieke en protestante visie op heiliging."*²

b) De nadruk op een heilige levenswandel

Hij benadrukte dat bekering alleen niet voldoende is, maar dat er een leven op moet volgen dat aan die bekering beantwoordt. Hier volgt een citaat van hem.

*"Laten we niet denken dat geloof genoeg is voor onze redding, we moeten ook heiligheid van leven tonen."*³

c) Het samenwerken van God met de mens

Een mens is geen willoos object dat door God van bovenaf geheiligd wordt. God kan niet heiligen zonder de overgave van wil en leven van de mens die heiliging zoekt. God zoekt niet naar mensen die Hij kan commanderen. Hij zoekt geen slaven en knechten maar zonen en dochters. Chrysostomus zegt: *"Wij zijn niet langer knechten van God, maar zonen en vrienden"*⁴.

d) Het schiften van theologische begrippen

Om een evenwichtige theologie te krijgen, die bijvoorbeeld niet doorslaat naar de kant van "geloof alleen" of naar de kant van "werken alleen" om Gods aanvaarding te verkrijgen en te behouden, leerde Wesley van Chrysostomus om bestaande theologische begrippen af te wegen en het juiste midden te zoeken.

Deze 4 elementen vindt u terug in de tegenwoordige leer en het leven van de Kerk van de Nazarener. De volgende wortel van de oorsprong van onze kerk vinden we in een groepering of stroming die vooraf ging aan de reformatie.

1.4.3. De innerlijke toewijding uit het mysticisme

Het persoonlijke geloof van John Wesley werd sterk beïnvloed door enkele mystici uit de geschiedenis van het christendom. U moet dan denken aan William Law, Vincent Taylor en Thomas a Kempis. Met name William Law heeft het denken van John Wesley voor langere tijd beïnvloed. Met name William Law is voor een tijd een belangrijke leidsman voor hem geweest. Hij zegt over hem: *"Het is waar dat mijnheer Law, die ik liefheb en vereer, lange tijd voor mij een soort orakel is geweest"* (Works 3:19) Bij deze mystici werd de zuivere innerlijke ervaring van het christelijke geloof gezocht in contemplatie (bespiegeling van godsdienstige aangelegenheden) en meditatie. Het was hun zoeken naar volmaaktheid, naar innerlijke zuiverheid en een heilig leven, dat Wesley aansprak. Thomas á Kempis, die bekend werd met zijn werk "De navolging van Christus." (In Oosthoeks Encyclopedia wordt gezegd dat dit boek na de bijbel het meest gelezen boek van de wereldliteratuur is.) Het lezen van dit boek heeft John Wesley op het spoor gezet naar de volledige overgave aan God. Hij schrijft hierover:

*'In het jaar 1726, maakte ik kennis met Thomas á Kempis werk "De navolging van Christus". De aard en de omvang der innerlijke godsvrucht, de godsvrucht van het hart, vertoont zich meer dan ooit tevoren aan mij in een helder licht. Ik zag dat wanneer ik mijn hele leven aan God zou geven het mij niets zou baten, tenzij ik mijn hart gaf, ja mijn gehele hart. Ik zag dat de eenvoud der innerlijke bedoeling, de zuiverheid van de toegenegenheid: één bedoeling hebben in alles wat wij spreken of doen, één verlangen hebben dat onze gemoedstoestanden overheerst, inderdaad "de vleugels van de ziel zijn" zonder welke niemand ooit kan opstijgen tot de berg Gods.'*⁵ (blz. 91:24-27)

Op een andere plaats zegt Wesley:

*"Ik begon te ontdekken dat echte religie, echte godsvrucht, in het hart van de mens woont en dat God's wet (liefdegebod; toevoeging M. van Immerzeel) zover strekt als ze in onze gedachten aanwezig is, en in woorden en daden overgaat."*⁶

Hoewel Wesley later ook de negatieve kanten constateerde van dit mysticisme is het innerlijke karakter van een waar christelijk geloof hem altijd voor ogen blijven staan. Dit element wordt ook in de Kerk van de Nazarener benadrukt, wat vaak voorkomt dat men een wettisch en moralistisch leven gaat leiden.

Even samenvattend kunnen we vaststellen dat er twee elementen zijn die uit het mysticisme tot ons gekomen zijn.

a) Het christelijk geloof als een innerlijke gezindheid

b) De nadruk op de overgave van hele persoon aan God en maar één ding willen: God aangenaam zijn!

Maar ook uit Wesley eigen kerk, de Anglicaanse kerk, is een belangrijk element van ons kerk-zijn overgenomen. Dat is de 4e wortel van onze oorsprong.

1.4.4. De theologische methodiek van de Anglicaanse kerk

John Wesley is altijd priester van de Anglicaanse kerk gebleven. Hij heeft ook nooit bewust aangestuurd op een eigen kerk zoals deze later in het Methodisme gestalte kreeg. Vanuit zijn kerkelijke achtergrond heeft John Wesley vele positieve aspecten overgenomen. Eén belangrijk aspect dat hij overnam is de wijze van theologie bedrijven. Toegepast op het bijbelse gegeven "God is liefde"- zou Wesley als volgt te werk gaan om deze waarheid te onderzoeken en te onderstrepen. God is liefde. O ja, wie zegt dat? Hoe weet ik dat dit waar is? In 4 stappen:

Toets 1: Wat zegt de bijbel erover? De bijbel heeft de beslissende autoriteit

Toets 2: Wat is er in de traditie van de kerk over gezegd en geschreven? (kerkvaders, belijdenissen, commentaren ed.)

Toets 3: Is het verstandelijk te onderbouwen? Het gezonde verstand heeft een belangrijke plaats.

Toets 4: Wordt dit door anderen en mezelf ervaren? Dit laatste moet dan ook weer getoetst worden aan de bijbel om subjectivisme te voorkomen.

Door deze vierslag te volgen kwam John Wesley uiteindelijk tot uitspraken over de betekenis van bepaalde gedeelten in de Bijbel, zoals bijvoorbeeld onze tekst "God is liefde".

De bijbel bevestigt dit aan alle kanten; in de traditie is daar veel bevestigends over te vinden; door ons te verdiepen in het verzoenend sterven van Jezus Christus zegt ons verstand dat het hier om een onmetelijke daad van liefde gaat; tenslotte wordt dit met hart ervaren door velen! Conclusie: Dit is waar!

Ook al wordt misschien niet altijd deze volgorde gebruikt, het is een gegeven dat de Kerk van de Nazarener deze vier stappen hanteert in het bedrijven van theologie en het geven van onderricht. Soms zal dit niet eens bewust zo gebeuren, maar wordt dit zo aanvoeld. zo zien we een belangrijke erfenis van de anglicaanse kerk, die via John Wesley in onze kerken aanvaard is: de theologische methodiek van de 4 stappen; de vierslag van Wesley.

1.4.5. De wortel die reikt tot in de Reformatie

De drie belangrijkste pijlers van de reformatie zijn:

- * SOLA GRATIA : Door genade alleen aanvaard door God.
- * SOLA FIDE : door geloof alleen genade van God.
- * SOLA SCRIPTURA : De bijbel alleen als Gods Woord.

In een sterke reactie op het sterk verval geraakte zuivere geloof, zoals dit bij de eerste christenen gevonden werd, werd de bijbel weer als enig-gezaghebbend erkend en kon de mens als enkeling door geloof en de genadige houding van God een kind van God worden. De Kerk van de Nazarener onderschrijft deze drie pijlers van de reformatie van harte als fundamente van het christelijke geloof: geloof, genade en Gods Woord. Er wordt echter in de praktijk wel anders mee omgegaan. Daarom moeten we nooit deze drie pijlers los zien van de totale visie en het totale pakket van uitgangspunten van onze kerk. In de volgende wortel vindt u daar een voorbeeld van. Desondanks behoort de Kerk van de Nazarener tot de kerken die zijn voortgekomen uit de reformatie. Daarom

nu samengevat: **De mens vindt aanvaarding bij God door geloof en genade en de bijbel is het enige van – Godswege – gegeven gezaghebbende Woord van God.**

1.4.6. Jacobus Arminius: de menselijke verantwoordelijkheid

John Wesley gaf een blad uit met de naam "het Arminiaans Nieuwsblad" (1778)⁸ De artikelen in dit blad werkten prikkelend in op de calvinisten van die dagen. Geheel in de lijn van Jacobus Arminius (1560-1609) [49 jaar!] en zijn volgelingen - remonstranten genoemd – stelde Wesley zich lijnrecht op tegenover o.a. het calvinistische concept van de dubbele uitverkiezing (predestinatieleer). Arminius had benadrukt dat het heil niet het deel van de mens wordt zonder daarin een eigen verantwoordelijkheid te hebben. Dus: zonder samenwerking met God, zonder de toegestoken hand van God te grijpen, zal Gods heil de mens niet bereiken. Volgens Arminius hoeft een mens niet te leven met de onzekere afwachtende houding van "och, mocht het nog eens gebeuren dat God mij in de kraag zou grijpen zodat ik gered ben van zijn toorn." Nee, de weg die hij wijst is de weg van Johannes 3: 16:

"Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe."

Hieruit zijn twee karakteristieken van de Kerk van de Nazarener gegroeid, te weten:

a) De mens is verantwoordelijk voor de respons op Gods genade

b) Ieder mens kan door God aanvaard worden, mits hij gelooft in Jezus als zijn Verlosser en God.

1.4.7. Het optimistische mensbeeld vanuit de katholieke kerk

De Katholieke kerk is de oorspronkelijke kerk, andere groepen en kerken hebben zich in de loop van de geschiedenis losgemaakt van hun moederkerk om uiteenlopende redenen. Wat er ook allemaal ten nadele van de rooms-katholieke kerk gezegd kan worden, het is een feit dat deze kerk altijd een vrij optimistisch mensbeeld gepropageerd heeft. In ieder geval optimistisch vergeleken met mensbeelden binnen de calvinistische traditie.

Het is immers mogelijk binnen deze kerk om als mens heilig verklaard te worden; ook al gebeurt dit dan als de betreffende persoon al overleden is en is dit alleen weggelegd voor enkelingen. Vanuit een totaal andere invalshoek heeft onze kerk ook een optimistisch mensbeeld. Immers, De Kerk van de Nazarener is een heiligingskerk! Later, wanneer we gaan spreken over de mens in het licht van Gods genade, zal u dit meer duidelijk gemaakt worden. Het is gebleken dat mensen uit de katholieke traditie zich ook vrij snel thuis voelen in onze kerken. Dit is te danken aan: **een positieve benadering van de mens vanuit Gods genade.**

1.4.8. De zichtbare heiliging van het piëtisme (vromen)

Voor deze "vromen" gold dat verlossing door genade en geloof zichtbaar wordt in werken van barmhartigheid.

"Het belangrijkste doel van deze beweging was de vraag naar individuele zuiverheid. Het kwam naar voren op het moment dat de heersende religies weinig of geen aandacht schonken (of zelfs onmogelijk achtten) dat een christen ethisch vooruitgang kon boeken." ¹⁰

De Kerk van de Nazarener benadrukt ook deze praktische kant van het christelijke leven. Innerlijke heiliging moet aan de buitenkant zichtbaar worden, anders is ze ongeloofwaardig. In hoofdstuk 5.4 zullen we daar nog dieper op ingaan. Kortom, vanuit het piëtisme heeft de Kerk van de Nazarener: **er is geen heiliging dan sociale heiliging (van John Wesley).**

De hierboven genoemde wortels geven hun levenssappen aan De Kerk van de Nazarener zoals ze zich nu manifesteert in de wereld. In de loop van onze gesprekken zult u al deze karakteristieken herkennen. Na deze inleidende informatie gaan we nu over tot de essentiële geloofsartikelen om die met elkaar te onderzoeken en te bespreken.

Opdracht

Vragen die u zichzelf zou kunnen stellen:

* Wat sprak u het meest aan in dit gedeelte over de wortels van onze kerk? Herkent u bepaalde levensuitingen in de kerk zoals u ze op dit moment heeft leren kennen? (in de eredienst bijvoorbeeld)

2. Wie is God?

Nadat we ons hebben beziggehouden met de herkomst, de organisatie en het theologische profiel van onze kerk, gaan we ons nu richten op de afzonderlijke geloofsartikelen die onze kerk onderschrijft. Bij de bespreking hiervan zult u het voorgaande, de wortels van onze kerk, herkennen. We beginnen met het meest centrale en bepalende onderwerp en dat is hoe wij over God denken en van daaruit ons geloof belijden en beleven.

Opdracht

Mag ik u vragen eerst voor uzelf een definitie van God op te schrijven; in alle bescheidenheid omdat God natuurlijk niet afdoende te omschrijven is. Het gaat hier echter om uw eigen godsbeeld, zoals dat in u gevormd is.

Uitgaande van de openbaring van God door de eeuwen heen hebben velen geprobeerd om God te beschrijven. Hier zijn enkele voorbeelden:

*"God is Geest, die Persoon is, die perfect goed is, die in Heilige Liefde scheidt ondersteunt en bestuurt."
"God is het grootste dat een sterfelijk mens met zijn beperkt verstand zich kan indenken en kan bevatten."
(Anselm ¹¹).*

In deze definities voelen we de onmacht om volledig te zijn. Dat is goed; het verdiept onze verwondering en laat God wie Hij is: de Eeuwige Ongeziene (Jesaja 45:15). Het is gepast om deze alinea af te sluiten in alle nederigheid met de woorden van Augustinus:

"Wat kun je met woorden beginnen als het om U gaat? En toch kan ik over U niet zwijgen! ... Het huis van mijn ziel is te klein voor U; wilt U het groter maken?"¹²

Het zal duidelijk zijn dat een juist begrip van God geweldig belangrijk is voor ons geloven en denken. Ons geloven en denken rust namelijk op dit grondbegrip. Misvattingen op dit punt zullen doorwerken in alle andere geloofsbegrippen die we met elkaar zullen gaan bespreken (zoals b.v. onze opvatting van zonde). Voordat we tot de verklaring van ons godsbegrip overgaan, is het goed om enkele zaken vooraf vast te stellen en af te spreken. Het zijn de vooronderstellingen van waaruit we in alle ootmoed over God kunnen spreken.

- * **God is niet afdoende te definiëren**, want dan zou God, God niet meer zijn. De ootmoedige verwondering van Job mag ons daarbij voor ogen staan. Zie Job 42: 1-6 en Jesaja 55: 8,9 (lezen!)
- * **Waar verschillende mensen over God spreken zullen verschillende kanten van God zichtbaar worden.** (Hierbij denk ik aan het verhaal van Multatulide over de blinden die een olifant mochten betasten en samen tot één samenhangend beeld van de olifant kwamen).
- * **God laat zich niet "ontleden"; Hij openbaart zichzelf.** God laat zich vinden maar de mens kan niet vanuit zichzelf God als het ware naar zichzelf toe mediteren.
- * **Datgene wat God van zichzelf geopenbaard heeft is voldoende** voor de verlossing van de mens en zijn vorming naar het beeld van Christus.
- * **God heeft** om ons in onze menselijke tekortkomingen tegemoet te komen, **symbolen gegeven** om ons een voorstelling van Hem te kunnen vormen.

2.1 De drie-enige God

In het handboek van de kerk van de Nazarener kunt u het volgende geloofsartikel vinden over God.

"Wij geloven in een eeuwig bestaand, oneindig God de Soeverein van het heelal; dat Hij alleen God is, scheppend en besturend, heilig in natuur, in eigenschappen en in doel; dat Hij, als God drie-enig is in diepste wezen, geopenbaard als Vader, Zoon en Heilige Geest.

Om verder te bestuderen:

Genesis 1; Leviticus 19:2; Deuteronomium 6: 4-5; Jesaja 5:16; 6 1-7; 40: 18-31; Mattheüs 3: 16-17; 28: 19-20; Johannes 14: 6-27; 1 Corinthiërs 8:6; 2 Corinthiërs 13:14; Galaten 4: 4-6; Efeziërs 2: 13-18.

Vier belangrijke punten licht ik hier even uit.

a) God is Geest

Dit betekent dat God geen fysiek bestaan leidt. Het ganse universum is in Hem vervat. Overigens niet andersom: in het universum is God! Dat zou naar pantheïsme rieken. God is niet als het ware opgelost in de schepping. Hij is de Schepper en de Beheerder van wat Hij geschapen heeft. (Johannes 4: 24)

c) God is heilig

God is de Enige, de Totaal Andere. De heiligheid van God is zijn eigenheid die de mens kan doen sidderen. (Jesaja 6: 1; Timoteus 1: 17; Leviticus 19: 2; Openbaringen 3: 7; 4: 8 en 15:4)

d) God is drie-enig

Dit kun je op verschillende manieren proberen te illustreren. hiermee wordt het wat begrijpelijker omdat de bijbel nergens zegt: De Here uw God is drie-enig. Niet dat de bijbel er niet over spreekt. Heel duidelijk alleen wel op een indirecte wijze. (Genesis 1: 26; Deuteronomium 6:4; Johannes 14: 23; 1 Johannes 5: 7 (de laatste tekst is overigens twijfelachtig).

Hoe kunnen we de drie-enigheid verstaan?

* De eerste uitleg is:

God de Vader achter/boven ons, dus God objectief, buiten ons.

God de Zoon naast ons, dus God dichtbij.

God de Geest in ons, dus God subjectief, in ons.

* De tweede uitleg is van Karl Barth:

God de Vader: God overal op alle plaatsen in alle tijden. God de Zoon: God daar en toen op één plaats in de historie. God de Geest: God hier en nu op mijn plaats in mijn tijd.

* De derde uitleg gebruikt het beeld van de huwelijksrelatie:

De man en de vrouw vormen samen één lichaam waar iets vanuit gaat: warmte, vormelijkheid of hartelijkheid b.v. Dat is de geest die van hen uitgaat. Op dezelfde wijze kunnen we op grond van Genesis 1: 26 over God spreken als God die EEN is en toch zich openbaart in drie.

e) God is persoon

Hij is dus de persoonlijke Geest. Een moeilijk begrip voor ons die personen zijn in een lichaam. Dit persoon-zijn van God wordt vooral uitgedrukt in zijn Liefde. Hier gaan we wat verder op in.

2.2. God als persoon

In tegenstelling tot bijvoorbeeld het Boeddhisme en het Hindoeïsme kent het Christelijk geloof een persoonlijke God. Het is vooral de joodse filosoof Martin Buber geweest, die het denken van de mens bepaald heeft bij het persoonlijke van God. In zijn boek "Ik en Gij" geeft hij aan dat er voornamelijk twee soorten relaties zijn: de ik-het en de ik-Gij relatie.¹³ Ook al is een ik-het relatie niet per definitie slecht te noemen, in de menselijke omgang is de ik-Gij relatie het meest in lijn met Gods schepping. We kunnen namelijk met God omgaan als een onpersoonlijk fenomeen –zoals mensen zeggen dat er wel "iets" zal zijn. Dan is God bijna een ding en kun je spreken van een ik-het relatie. Maar God als Persoon zoekt de persoonlijke omgang met de mens in de ik-Gij relatie. We zullen nu wat dieper ingaan op het belangrijke gegeven dat God persoon is.

2.2.1 Gaandeweg heeft God zich als persoon geopenbaard

Dit komt vooral naar voren in de namen die God van zichzelf blootgeeft. Ondanks de breuk die er kwam tussen God en de mens, gaat God zich meer en meer openbaren. Veel meer dan in onze tijd gaf de naam van iemand in de tijd van het Oude testament aan wie hij was en wat karakteristiek was voor de drager van een bepaalde naam. Op het moment dat God zijn meer intiemere namen bekend ging maken, was dat het sein dat God "Gij" wilde zijn voor de mens en niet "het". Het is zoals wij soms doen wanneer we, heel voorzichtig, onze voornaam bekend maken, we zeggen daarmee dan eigenlijk: hier is een stukje van mezelf, ik wil met jou vertrouwelijker omgaan dan voorheen. En God ging dit zo ver doorvoeren dat Hij zichzelf als "Abba" wat "Pappie" betekent voorstelde. Dit werd mogelijk door het verzoenend sterven van Jezus Christus.(Genesis 3:9; Handelingen 17: 27,28; Romeinen 1:20)

Enkele belangrijke namen¹⁴ van GOD zijn:

Elohim, waarmee God zich als Schepper openbaart.

Jehova / JHWH, is de openbaring van God als persoon zoals bijvoorbeeld bij de roeping van Mozes ("Ik ben, die Ik ben of "Ik zal er zijn" Exodus 2:14; Marcus 6:509)

El-Shaddai, geeft enkele eigenschappen van God als persoon aan zoals de verzorger, krachtgever, ondersteuner. Hiermee wordt de zachtere kant van God geopenbaard.(Genesis 17:1)

Adonai (Heer) wordt gebruikt om niet de naam van God-Jehova uit te hoeven spreken.

2.2.3 De persoonlijke eigenschappen van God als persoon

Een persoon kan verantwoord bewust denkend handelen met een concreet doel voor ogen.¹⁵ Met dit gegeven als uitgangspunt, kunnen we God niet zien als de "gatenvuller"¹⁶ die al onze onbegrepen en onverklaarde zaken als het ware opvult met zijn aanwezigheid en wijsheid. Ook kan God dan geen "Onbewogen Beweger" zijn zoals Plato zich dat voorstelde. Kortom, God als Persoon erkennen en aanvaarden kan veel betekenen in ons christelijk leven. We zullen enkele belangrijke karakteristieken van een persoon noemen om dit te onderbouwen.

a) Hij onderscheidt zich van andere personen en is dus uniek

Zo zou je Gods heiligheid kunnen verklaren; datgene wat Hem uniek maakt als geen ander. (Leviticus 9:12; Mattheus 5:48)

b) Personen hebben overeenkomsten met andere personen

Ook al is ieder mens uniek er zijn ook heel veel overeenkomsten tussen mensen te noemen.

c) Hij wil zich uitdrukken en meedelen aan anderen

Vooral de apostel Johannes spreekt over Gods uitgaande liefde die beantwoording zoekt. Door de liefde gaat God uit van zichzelf naar de mens; dat is immers karakteristiek voor de liefde (Johannes 3:16)

d) Hij heeft scheppend vermogen. Die creativiteit is een unieke eigenschap van een persoon.

e) Hij kan over zichzelf nadenken. Zo kan hij tot zelfonderzoek (introspectie) komen om de richting van zijn leven te wijzigen. (slot Psalm 139)

f) De persoon mag men leren kennen door zijn handelend optreden in de geschiedenis.

Bij het lezen van de bijbel valt het ons op dat de schrijver van Genesis zich snel verplaatst door de eerste millennia van de geschiedenis van de mensheid om te komen tot Abraham, die met God in een unieke relatie treedt: Er wordt een bondgenootschap gesloten onder bepaalde voorwaarden. In Genesis 18:17-19 zien we iets weerspiegeld van de unieke omgang van God met Abraham: *"Zou Ik voor Abraham verborgen houden wat Ik ga doen? .... Want ik heb hem gekend"* Hier spreekt de gevoeligheid van een Vriend uit. De Vriend die zich afvraagt of zijn vriend de mededeling van de vernietiging van Sodom en Gomorra wel aan zou kunnen. God blijkt een meer dan trouw Bondgenoot te zijn die absoluut doet wat Hij zegt. Dit leert ons de heilsgeschiedenis en de vervulling van zijn beloften. Zoals het ontstaan van de staat Israël.

g) God als persoon is meer dan de som van zijn eigenschappen

Je kunt alle eigenschappen van een persoon kennen, maar daarmee hebben we nog niets gezegd van zijn morele kwaliteiten. De grote vraag is: hoe hanteert een persoon zijn bekwaamheden en zijn onbekwaamheden? Welke richting geeft hij aan datgene wat hij heeft, wat hij kan, wat hij beheerst. Dit geldt ook voor God We kunnen zeggen dat God:

- alwetend is,
- alziend is,
- almachtig is,
- onvergankelijk is, en dit optellen tot een plaatje van God.

_____ +

De levende God

(Illustreer dit door een bekend persoon als voorbeeld te nemen bij het bovenstaande rijtje. Stel dan de vraag: is de som van de eigenschappen van iemand gelijk aan wie de persoon is? (...)

De grote vraag is namelijk deze: hoe bestuurt God zijn goddelijke eigenschappen en wat is het beheersend principe voor Gods macht, kennis en scheppende kracht? Het antwoord hierop ligt besloten in Gods karakter/natuur. En Gods karakter is rechtvaardige heilige liefde! Dat is het morele beeld van God en naar dat beeld heeft Hij de mens geschapen en bestuurt Hij het geschapene. Dus LIEFDE IS HET STUUR VOOR DE GODDELIJKE EIGENSCHAPPEN. Dit is alleen wel eenzijdig geworden door de morele val van de mens. maar God heeft vanuit zijn liefde verzoening met de mens gezocht en mogelijk gemaakt door Jezus Christus.

Alleen in de relatie met de Persoon God de Vader kunnen mensen hersteld worden tot de personen zoals God ze bedoeld heeft bij de schepping: levend in harmonie met Hem, anderen en zichzelf.

2.3 God als heilig en liefdevol

We begrijpen dat een overmatig accent op de heiligheid van God of op de liefde van God altijd leidt tot een verkeerd beeld en dus tot een verkeerde omgang met God. Een omgang dus die God geen recht doet, Hem dus in feite geen eer brengt. Het is dus van het grootste belang om een juist evenwicht te bewaren tussen Gods heiligheid en Zijn liefde. In het extreme calvinisme heeft men te veel nadruk gelegd op Gods heiligheid. Het was overigens niet Calvijn zelf die de leer der uitverkiezing zo ver doortrok dat een mens, of behouden was of voor eeuwig verdoemd, naargelang God dat zo bepaald had. Calvijn sprak nooit over beperkingen in Gods verzoening. Dus hoewel de gedachte aan een dubbele uitverkiezing van Johannes Calvijn komt, kunnen we niet zeggen dat Calvijn daar conclusies uit getrokken heeft. Het was vooral zijn opvolger Beza die zijn leer tot in het extreme ging doortrekken. Vooral in Nederland waren de calvinisten zeer extreem in hun leer. Door logische beredeneringen tot het uiterste te laten gaan, maakte men God feitelijk de "auteur" van het kwade. Arminius schetste de onverbiddelijke consequenties van zo'n gedachtegang zoals deze naar voren kwam in een rede van Gomarus over de dubbele uitverkiezing. *"Ten eerste veroordeelde God enige denkende wezens om bestemd te zijn voor vervloeking. Ten tweede, op een moment in de geschiedenis, schiep God deze denkende wezens om hen te kunnen vervloeken. In de derde plaats, omdat God hen rechtvaardig wilde veroordelen, moesten deze wezens zondigen, wat alleen mogelijk was als ze goed-zijnde zouden kunnen zondigen. Daarom stelde God een wet voor hen die ze zouden overtreden, zodat God zijn veroordeling zou kunnen uitvoeren tot zijn eer. In het hier beschreven proces, schrijft men God nog veel verschrikkelijker dingen toe dan dat ze zouden zeggen: "God schiep enige schepselen, zodat Hij ze zou kunnen vervloeken."*¹⁷

Jacob Hermans, beter bekend als Arminius en geboren te Oudewater, werd naar Genève gestuurd om de leer van Calvijn te bestuderen en daarna te gaan leren en verdedigen in Holland. maar het bovengenoemde citaat laat zien dat hij zich niet kon vinden in zo'n kille en onverbiddelijke interpretatie van Calvijn en van Gods woord. En ook al zocht Arminius nooit de strijd – hij stond bekend als een man met een mild temperament – hij kon zijn geweten niet tot zwijgen brengen en begon weerstand te bieden. Dit mondde uiteindelijk, na zijn dood, uit in de grote confrontatie op de Synode van Dordrecht die duurde van 13 november 1618 tot 27 mei 1619. De remonstranten (de volgelingen van Arminius) werden veroordeeld door een grote overmacht van afgevaardigden van calvinistische theologen uit verschillende landen.

Het struikelblok, de leer der uitverkiezing, werd in vijf punten tegenover elkaar gezet (gebruik weegschaal om het beeldend voor te stellen).

Calvinisten

1. De mens is totaal verdorven
2. Onvoorwaardelijke uitverkiezing
3. Beperkte verlossing
4. Onweerstaanbare genade
5. Eens behouden, blijft behouden

Remonstranten

- Inderdaad, maar verlossing is mogelijk (Johannes 3:16)
- Voorwaardelijke verlossing
- Voor een ieder die gelooft
- Genade is te weerstaan
- Men kan afvallen
- (1 Timotheus 1:20)

We zien hoe een overmatig benadrukken van Gods soevereiniteit kan leiden tot een vervaging van Gods liefdevol uitreiken naar de mens. Arminius leed daaronder. In zijn "De natuur van God", waarmee hij promoveerde in Leiden, geeft hij zijn gedachten weer over Gods karakter. Hier twee citaten.

"Al is het beeld van God onveranderlijk, dat betekent nog niet dat alle dingen aan het noodlot onderworpen zijn. Nee, integendeel het schept onvoorziene mogelijkheden."

"God kan inderdaad doen wat Hij wil met het zijne, maar Hij kan niet met het zijne doen wat onrechtvaardig is, want zijn wil is afgeschermd binnen de grenzen van zijn karakter."¹⁸

De Kerk van de Nazarener stemt volledig in met Arminius weergave van de uitverkiezing.

"Uitverkiezing is de mate van welbehagen van God in Christus waarin Hij tot stand bracht, tot in eeuwigheid: om gelovigen te rechtvaardigen, aan te nemen tot zijn kinderen en het eeuwige leven te schenken, door zijn roemrijke genade. Hij koos ervoor de mensen dit door geloof te laten kiezen."¹⁹

Een evenwicht tussen Gods heiligheid en zijn liefde geeft de mens de hem toegemeten verantwoordelijkheid die hem staft in zijn menselijke waardigheid en Gods grootheid in geduldige liefde.

2.4 God als wachtende Vader

Wij staan een relationeel Godsbegrip voor. Het verhaal van God als de wachtende Vader is een hier een betrouwbaar en evenwichtig voorbeeld van. Het is ons overgegeven in de gelijkenis van de "wachtende Vader" oftewel van de "verloren zoon". Toen de mens in zonde viel bleef de diepbedroefde Vader, die berooid werd van zijn kinderen, achter. De lutheraanse theoloog en pastor Helmut Thielicke zegt in zijn boek "Ik geloof":

"Ook ik heb mijn twijfels over "de lieve Heer die boven de sterrenhemel troont." De Vader waar ik in geloof, troont niet boven de sterren. Nee, Hij was een mens die lachte en huilde zoals u en ik. Een mens die aangevallen werd door de zinloosheid zoals u en ik, en die de dood stierf zoals eens u en ik. Deze God is niet alleen onze lieve Heer daar ver weg. Hij heeft ons lief. En als iemand werkelijk liefheeft is hij met de ander. Ik kende eens een moeder die volledig was toegewijd in het zorgen voor haar gehandicapte kind. Omdat zij in haar gedachten steeds bij hem was en overal met hem mee ging en er geen uur voorbij ging dat haar hart niet vol zorg naar hem uitging, heeft zij waarschijnlijk meer te lijden gehad dan de jongen zelf. Dat is precies de God waarin wij geloven en die we kennen in Jezus Christus: de Vader die meer lijdt voor mij dan ik ooit te lijden zal hebben."²⁰

In het nu volgende gedeelte zullen we Jezus Christus als God / mens tot ons laten spreken om zo toe te werken naar een zo volledig mogelijk beeld van God, zoals dit in onze kerk wordt beleden en beleefd.

Opdracht

Schrijf opnieuw voor uzelf op wie God voor u is.

3. Wie is Jezus Christus?

Elke Godzoeker kan men wijzen op Jezus Christus. Immers: "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen." (Joh. 1:18) "Hij is het beeld van de onzichtbare God" , schrijft Paulus (Colossenzen 1:15). En tenslotte zegt Jezus zelf: "Wie de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet, die Hem gezonden heeft." (Joh. 5:23; Johannes 14:4-10). Het is duidelijk dat men God leert kennen door zich te verdiepen in het leven van Jezus in geloof en overgave aan Hem (Christus is het 'brandglas' waardoor de stralen van Gods liefde doorstralen naar mensen. Het knooppunt van die liefde is op de mens gericht).

De Kerk van de Nazarener is een Christocentrische kerk. Christus staat in het centrum van haar bestaan. Hij is het hoofd van de kerk maar Hij is ook de oorsprong en de bouwer van zijn gemeente.

De Kerk van de Nazarener heeft het volgende geloofsartikel betreffende onze Heiland:

"Wij geloven in Jezus Christus, de Tweede Persoon van de drie-enige God, dat Hij van eeuwigheid één was met de Vader; dat Hij door de Heilige Geest mens is geworden en geboren werd uit de maagd Maria, zodat twee volledige volmaakte naturen, d.w.z. de goddelijke en de menselijke aldus verenigd zijn in één Persoon, waarachtig God en waarachtig mens, de God-mens. Wij geloven dat Jezus Christus voor onze zonden stierf, dat Hij waarlijk uit de doden opstond en zijn lichaam opnieuw aannam met alles wat behoort tot de volmaking van de menselijke natuur, waarmede Hij ten hemel voer en daar optreedt als middelaar voor ons."

Om verder te bestuderen

Mattheüs 1: 20-25; 16: 15-16; Lucas 1: 26-35; Johannes 1: 1-18, Handelingen 2: 22-36; Romeinen 8: 3, 32-34; Galaten 4: 4-5, Filippenzen 2: 5-11; Colossenzen 1: 12-22; I Timotheüs 6: 15-16; Hebreeën 1: 1-5; 7:22-28; 9:24-28; I Johannes 1:1-3; 4:2-3, 15.

Uit dit geloofsartikel komen de volgende aspecten naar voren:

- * De goddelijke natuur van Jezus
- * Het feit van de incarnatie/menswording
- * De maagdelijke geboorte
- * Zijn verzoenend sterven (wordt behandeld in het hoofdstuk over zonde en verzoening)
- * Zijn opstanding
- * Zijn hemelvaart
- * Zijn middelaarschap

Deze waarheden worden door het geloof ervaren en eigen gemaakt. Het nieuwe testament bevat veel informatie die het bovenstaande artikel onderschrijven. Immers, op vragen als "Wie is Jezus?" en "Wat heeft Hij gedaan?", zullen we niet tevergeefs zoeken in de aan ons overgeleverde geschriften.

In de context van deze cursus is het ondoenlijk om in te gaan op de bovengenoemde aspecten. Misschien mag ik volstaan met te concluderen dat wij als kerk geheel in de lijn van de reformatie staan met betrekking tot de centrale plaats van Jezus Christus. Hooguit is het feit dat Jezus niet alleen Koning, Priester en Profeet, maar ook Dienaar (Lucas 22:24-27) genoemd kan worden, een accent dat in onze kerken meer aandacht krijgt. Dit heeft echter alles te maken met de navolging van Christus en het lijden dat dit onvermijdelijk met zich mee brengt. In onze gesprekken over de reikwijdte van Gods genade in de heiligmaking zal dit zeker aan de orde komen.

4. Wie is de Heilige Geest?

Vraag:

Kunt u de Heilige Geest met enkele woorden omschrijven? (...)

Dr. Greathouse, een theoloog van onze kerk, heeft de Heilige Geest als volgt beschreven:
"De inwonende actieve God." Dus God als aanwezig en werkzaam in en door de mens.

In ons handboek wordt de Heilige Geest als volgt omschreven:

"Wij geloven in de Heilige Geest, de Derde Persoon van de Drie-enige Godheid; dat Hij voortdurend aanwezig en doeltreffend werkzaam is in en met de Kerk van Christus, die de wereld van zonde overtuigt, die mensen zich doet bekeren en geloven, doet wedergeboren worden, en de gelovigen heiligt en leidt in alle waarheid, zoals die in Jezus is."

Om verder te bestuderen

Johannes 7:39; 14:15-18, 26; 16:7-15; Handelingen 2:33; 15:8-9; Romeinen 8:1-27; Galaten 3:1-14; 4:6; Efeziërs 3:14-21; 1 Tessalonicenzen 4:7-8; 2 Tessalonicenzen 2:13; 1 Petrus 1:2; 1 Johannes 3:24; 4:13.

Op een rijtje gezet gaan de verschillende aspecten van dit artikel er zo uitzien:

- * De Heilige Geest als een Persoon; die met Zijn liefde mensen zoekt en verandert.
Johannes 14:16,17
- * De Heilige Geest als God; "God is liefde; God is licht" zegt 1 Johannes 1:5 en 4:8.
Matth. 28:19; 1 Corinthe 12:4-6
- * De plaats die de Geest heeft in de kerk; Hij bouwt de kerk met Gods kinderen op.
Handelingen 9:31
- * Het werk van de Geest in de wereld; overtuigt mensen van zonden; wil hen thuis brengen.
Handelingen 17: 26, 27
- * De Heilige Geest en heiliging; wil mensen meer en meer op Jezus laten lijken.
Handelingen 15:8 en 9; Efeze 4:30-032
- * De Heilige Geest als Leraar; onderwijst en herinnert aan alles wat Jezus heeft gezegd.
Lucas 12:12; Johannes 16:13

We zullen nu enkele in het oog springende functies van de Heilige Geest nader bekijken.

4.1. Het werk van de Geest in de wereld

Dit noemde John Wesley de voorafgaande genade. Het is dus letterlijk de genade die vooraf gaat aan de uiteindelijke bekering van een mens tot de levende God. Het is de periode vóór de bekering. Wesley noemde het onder andere: "een eerste lichtstraal", of een "innerlijke schok" en een "zich ongemakkelijk voelen" door het werk van de Geest. Deze genade is universeel: vrij voor alle mensen en in alle mensen. Deze genade is niet te weerstaan en werkzaam in alle mensen van alle rassen en culturen. Deze genade stelt alle mensen verantwoordelijk voor God. Zoals Wesley dat uitdrukte.

"Niemand zondigt omdat hij geen genade heeft, maar omdat hij de genade die hij heeft niet benut."

Het doel van deze genade (die vooral in Handelingen 17: 26,27 tot uitdrukking komt is om mensen op de weg van hun heil te plaatsen zodat ze, wanneer ze deze weg blijven vervolgen, hun verlossing in Jezus Christus zullen vinden. Het grote theologische belang van deze genade is dat het een brug slaat tussen de totaal verdorven en lam geslagen mens (Calvijn) en de mens die uit eigen vrije beweging en inspanning God zou kunnen vinden (Pelagius, Erasmus). Deze genade maakt de mens door de voorafgaande genade capabel om God te vinden en de verlossing in Jezus Christus te ontvangen in geloof. Hij kan Gods hand vinden en vastgrijpen (Arminius)!

Vragen:

Herkent u deze voorafgaande genade in uw vroegere leven?

Hoe kan het concept van voorafgaande genade onze houding en benadering van niet-christenen positief beïnvloeden?

4.2. De heilige Geest als leraar

Het is vaak subjectief wat we vertellen over het onderwijs dat we ontvangen door de werking van de Heilige Geest. Soms gebeurt dit door middel van mensen in onze omgeving, soms ook direct bij het bestuderen van Gods Woord. John Wesley heeft hier een vrij omvattend woord over geschreven.

*"Soms handelt de Geest heel specifiek in het verstand. Hij opent en verlicht het en openbaart, ontsluit en verheldert de "diepe dingen van God." Soms ook is Hij werkzaam in de wil en de gevoelens van mensen; hen wegtrekkende van het kwade en hen bewegende tot het goede, hen inspirerende tot goede gedachten ten opzichte van God .... Maar hoe het uitgedrukt wordt, het gebeurt allemaal door geloof. En het totale werk van het heil van de mens, elke goede gedachte, elk goed woord en werk is uiteindelijk tot stand gebracht door het werk van de Heilige Geest, de Geest van God."*²¹

Vraag:

Kunt u een praktisch voorbeeld noemen van het werk van de Heilige Geest in uw leven?

4.3. De innerlijke zekerheid die de Geest geeft

John Wesley had een lange worsteling te doorstaan voordat hij de innerlijke zekerheid vond, dat hij een aanvaard kind van God was. Menigmaal heeft hij in zijn werken het verlangen naar deze geloofszekerheid genoemd. Hier is een voorbeeld.

*"Het geloof dat ik wil is een zeker vertrouwen en een rusten in God, dat door het werk van Christus mijn zonden zijn vergeven en verzoening met God bewerkstelligd is. Ik wil dat soort geloof dat niemand kan hebben zonder dat hij weet dat hij het heeft. Hij is bevrijd van twijfel, terwijl de liefde van God in zijn hart is uitgestort, door de Heilige Geest die hem gegeven is, en deze Geest getuigt met zijn geest dat hij een kind van God is."*²²

Hierbij doelde Wesley op Romeinen 8:16.

*"Dit is de Geest van elke echte gelovige, die een getuigenis in zich waarneemt van een Geest, (Bron)- die niet van hemzelf komt, het getuigenis van een goed geweten. Gelukkig zijn zij, die dit duidelijk en constant ervaren."*²³

Vraag:

Kunt u getuigen van deze innerlijke zekerheid? (...)

4.4. De vrucht en de gaven van de Heilige Geest¹

Dit onderwerp is me uit het hart gegrepen. Waarom? Ik ben christelijk gereformeerd opgevoed. Daar ben ik tot geloof gekomen en heb ik belijdenis gedaan. Daar heb ik geleerd om respect te hebben voor de Heilige Israëls. Daar ben ik onder de indruk gekomen van de liefde van God voor mij persoonlijk in het verzoenen sterven van Jezus Christus, de Messias. Maar.....

Daar liep ik ook voortdurend op tegen de onmacht in mezelf om in navolging van Christus te leven overeenkomstig de wet der liefde die God voor me stelde: *"Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld."*, schrijft Paulus in Romeinen 13.

"Gij zult de Here uw God liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het grote gebod. Het tweede daaraan gelijk is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." Zo haalt Jezus zelf dit gebod aan uit het oude testament.

Ik probeerde en probeerde om deze liefde in praktijk te brengen maar steeds stuitte ik weer op weerstanden in mezelf en een tekort aan liefde. Ik kwam in de vicieuze cirkel terecht van liefdeloosheid (zonde voor mij), berouw, vergeving, opnieuw beginnen, liefdeloosheid, berouw enz. Dit maakte me depressief en soms wanhopig. En ik ging op zoek. Naar hulp, naar kracht, naar de Heilige Geest waarover ik zoveel gehoord had maar meer dan ook niet. Daarom is dit onderwerp mij uit het hart gegrepen.

Maar o, wat is het een moeilijk onderwerp. Want wàt is er veel verwarring over dit onderwerp: Het werk van de Heilige Geest. Ik kwam op oasedagen, conferenties, in Pinkstergemeenten, Baptistenkerken, Vergadering der gelovigen, probeerde het weer in een Christelijk gereformeerde kerk. Wat was het verwarrend voor me. Ik hoorde termen als: De doop met de Heilige Geest; de vervulling met de Heilige Geest; de gaven van de Heilige Geest; de vrucht van de Geest; de kracht van de Geest; de volheid van de Geest; het leven met de Geest; volkomen heiligmaking; de volle zegen van Christus, enz. En ik begon te worstelen met vragen als: werkt de Heilige Geest ook in mij? ben ik met Hem vervuld? heb ik de gaven van de Geest ontvangen?

Welnu, we gaan niet alle bijbelgedeelten behandelen om tot conclusies te komen die al eerder getrokken zijn. Nee, we gaan een andere weg. Ik zal u een overzicht geven van wat ik ga doen.

Omdat heel veel verwarring over het werk van de Heilige Geest ontstaat door een interpretatie van de 1e brief van Paulus aan de Corintiërs, wil ik wat achtergrondinformatie geven bij deze brief en speciaal bij hoofdstuk 12 ervan. Daarna ga ik proberen om één en ander actueel te maken voor het christelijke leven hier en nu. Ik begin dus met de theorie en zal eindigen in de praktijk.

4.4.1 Een decor achter de brieven van Paulus aan de Corintiërs

Algemene informatie

Geografisch gezien was Corinthe een stad die voor commerciële doeleinden gunstig gelegen was. Het was een voor de hand liggende stopplaats voor handelsreizigers op de route van Rome naar

---

¹ Uittreksel van een lezing van mijn hand van 24 mei 1991.

het Midden-Oosten. 146 jaar voor Christus werd de stad totaal vernietigd. Daarna kwamen er veel Romeinse inwoners en later ook Grieken, Joden (zelfs voldoende voor een synagoge, Hand. 18:4). De Griekse cultuur prevaleerde. In de jaren dat Paulus leefde bestond de bevolking van Corinthe uit Grieken, Romeinen, Syriërs, Joden, Egyptenaren en Aziaten. Het was dus een zeer gemengde bevolking; zoals je nergens anders in Griekenland zag!

Moreel gezien (dus in termen van goed en kwaad) was Corinthe een vervallen stad, ook al was het een stad die intellectueel en materieel zeer belangrijk was. De slechtheid van de mensen in Corinthe was zelfs spreekwoordelijk. En niet in de laatste plaats vanwege de perversiteit op seksueel gebied. Seksualiteit was volledig geïntegreerd in de Griekse religies. Men sprak in die tijd over "corinthianiseren" of van "zo pervers als een Corintiër!" Men associeerde moreel verval met Corinthe! Dit zal van groot belang blijken te zijn voor het bestaan van Paulus brief. Iemand beschreef de Corintiërs als volgt:

Het ideaal van de Corintiër was de onbeteugelde verwerkelijking van het individu. De handelsreiziger die ten koste van alles winst moest maken, de rentenier die zichzelf ongeremd overgaf aan elk pleziertje, de atleet die alles gaf om uit te blinken en trots was op zijn lichamelijke kracht, zijn echte types van mensen uit Corinthe. Kortom, er woonden mensen die geen gezag erkenden dan alleen hun eigen verlangens. (Tyndale, 17).

Waarom schreef hij deze brief en wat wilde hij ermee bereiken? Naast verschillende andere redenen, waren belangrijke aanleidingen: geruchten over morele problemen die hem ter ore waren gekomen; vragen over de publieke eredienst en de manifestatie van de gaven van de Geest, zoals profetie en tongentaal; seksuele perversiteiten; de voortvloeden uit de Griekse religie en cultuur. Ook een geval van incest; partijschap (ik hoor bij Paulus en ik hoor bij Silas, bijvoorbeeld) en een ruzieachtige sfeer in de gemeenten (men sleepte elkaar voor de rechtbank!).

U ziet, de brief van Paulus was meer dan nodig! Het is duidelijk wat Paulus met zijn brief wilde bereiken. Hij wilde de verschillende handelswijzen in de kerk corrigeren, zonden aan de kaak stellen, en vragen beantwoorden. Voor ons onderwerp zullen we ons nu bepalen bij het twaalfde en dertiende hoofdstuk van deze brief.

4.4.2 De inhoud van hoofdstuk twaalf en dertien

Algemene informatie over goddelijke gaven

In de tijd van Paulus was het algemeen aanvaard dat sommige mensen, die dicht bij God leefden, speciale gaven hadden. We moeten dan denken aan: in trance verkeren, extatische toespraken e.d. die werden gezien als goddelijke impulsen. Ook in de christelijke kerk vindt men vanaf Pinksteren het fenomeen van de gaven van God. De Heilige Geest was voor allen (Rom. 8:9,14), toch kwam Hij tot sommigen op een speciale wijze. Zij deden ongewone dingen zoals het spreken in tongen. En, nu komt het: geheel passend in de wijze van denken over God en religieus beleven waren voor velen deze bovennatuurlijke uitingen het bewijs van de waarlijk "geestelijke" mens. Maar, en dat brengt ons bij de kern van ons onderwerp: Deze houding ten opzichte van de gaven van de Geest staken scherp af bij de ethische kant van het christelijke geloof: de vrucht van de Geest (Liefde!) Paulus probeert in deze hoofdstukken de wijze waarop men aankeek en omging met de gaven van de Geest te corrigeren met een centraal stellen van de liefde in het dertiende

hoofdstuk. Voordat we P. op dit punt aan het woord laten, staan we eerst stil bij het Griekse woord voor gave van God d.i. Charisma.

De betekenis van charisma

Naast andere toepassingen wordt dit woord vooral gebruikt voor de gaven van de Geest, die we in twee lijsten terug vinden in het N.T. [In Rom. 12:6-8 staan: profeteren, dienen, onderwijzen, vermanen, de gaven van geven, leiding geven, bewijzen van barmhartigheid. In 1 Cor. 12:8-10 is een langere lijst van gaven te vinden. Hierin vinden we gaven als: wijsheid in spreken, onderwijs, geloof, gave om te genezen, het werken van krachten, profetie, onderscheiden van geesten, spreken in tongen en vertolking van tongentaal].

Charisma is een typisch woord voor de apostel Paulus. De beste betekenis van dit woord vinden we in Romeinen 1:23: "*Want het loon, (gave) dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, (gave) is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here.*" In essentie betekent charisma: "Een vrijwillige en onverdiende gave van God; nooit te bewerken door een mens maar zuiver een genadewerk van God.". In genoemde tekst zien we twee toepassingen van dit woord. "Het loon, dat de zonde geeft, is de dood." Dat betekent: als we zouden krijgen wat we verdienen dan is dat de dood. Hier wordt het woord "opsonia" gebruikt. Een woord dat vaak gebruikt werd voor het soldij van de soldaat. Charisma is ook een woord uit de militaire wereld. Maar let u eens op hoe mooi de oorspronkelijke betekenis past bij het hedendaagse gebruik van dit woord. Als een keizer de troon besteeg, of als hij zijn verjaardag wilde vieren, dan gaf hij zijn soldaten een charisma. Dit was een vrije gift, zomaar een extra som geld! Ze hadden er geen recht op het was zuiver uit goedheid van de keizer voortgekomen.

Hieruit spreekt een ernstige boodschap tot allen die binnen het Koninkrijk van God leven en werken. Alles wat we meer hebben dan de dood is gave van God. Elke gave die u in kunt zetten in de aanbidding van onze God is onverdiend ontvangen; behoort Hem toe! Het zijn "genadegaven". Welke positie u ook in de kerk hebt; het is genade. Charisma is: God gaf het, God doet het, het is alles van God.

De christenen in Corinthe waren er altijd op uit zichzelf te bevoordelen. Deze houding had men ook ten opzichte van de gaven van de Geest. "Dat wil ik ook hebben", was het parool. **Het ging hen vaak meer om de gaven dan om de Gever!** De betekenis van het woord charisma maakt een christen echter op een gezonde manier bescheiden en ootmoedig. Het kan hem vrijwaren voor een hoogmoedige houding omdat hij ten volle beseft dat alles genade van God is. Hiervan vinden we sporen terug in de gedachten die Paulus in hoofdstuk 12 heeft geformuleerd.

Kerngedachten in hoofdstuk twaalf

Heel kort wil ik weergeven wat P's veronderstellingen zijn in de bespreking van zijn onderwerp: de juiste omgang met de gaven van de Heilige Geest.

1. Jezus is Heer.

Alle geestelijke gaven en het gebruik ervan zijn ondergeschikt aan zijn Jezus autoriteit. Dat wil zeggen: dat als een gave van God niet met de gezindheid van Christus wordt gehanteerd dit niet van God is maar van de mens; vleeselijk.

2. De gaven van de Geest zijn voor de opbouw van de gemeente.

Hij somt ze op en wijst dan op een "weg, die nog veel verder omhoog voert": de weg van de liefde. De ethische kwaliteit van het gebruik van gaven van de Geest staat voor Paulus voorop.

3. Tenslotte geeft hij richtlijnen voor het gebruik van de gaven.

Hierbij valt op dat hij benadrukt dat het in goede orde zal geschieden, begrijpelijk moet zijn en de gemeente op moet bouwen.

Laten we ons nu richten op de praktijk van het werk van de Geest in onze dagen.

4.4.3 Leven uit de geest is Liefde in werking

Laat ik deze stelling verduidelijken. Om dat te bereiken stel ik een vraag waar nogal wat mensen mee rondlopen: "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij werkt?"

U merkt wellicht op dat ik met deze vraag een stap overslag. Ik heb het namelijk niet over de vraag hoe iemand vervuld wordt met de Heilige Geest. Daar is de bijbel immers duidelijk over. Onze Here Jezus Christus zegt in Lucas 11:13: *"Indien dan gij, hoewel gij slecht zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader uit de hemel de Heilige Geest geven aan hen, die Hem daarom bidden?" (...)* *"Bekeert u en een ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus, tot vergeving van zonden, en ..... gij zult de gave des Heilige Geestes ontvangen."*(Hand. 2:38).

Kortom, de bekeerde mens die gerechtvaardigd is door het verzoenend sterven van Jezus de Messias; voor zo iemand hoeft het geen vraag te zijn of de Heilige Geest voor hem bestemd is. Maar de vraag die ik zojuist formuleerde wordt hier vaak direct aan vastgekoppeld. "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij is?" Het antwoord komt op ons toe vanuit Galaten 5. "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij is?"

Als de schoonheid van Christus in mijn leven zichtbaar wordt!

En de schoonheid van Christus vinden we terug in de vrucht van de Geest. De vrucht van de Geest is liefde. De vrucht van de Geest zegt iets over de kwaliteit van het christelijke leven en niet over de kwantiteit. De vrucht van de Geest zegt immers veel over hoe iemand is en hoe iemand doet en niet over wat iemand heeft of wat iemand kan. Of de Geest van God in mij woont, blijkt dus allereerst uit de ethische kant van mijn leven.

Ik zal een illustratie geven uit het dagelijks elven om dit te verduidelijken. Mijn zoon van 13 weet dat ik hem heel veel zou kunnen geven. Dat blijkt uit de lange verlanglijst die hij voor zijn verjaardag maakt. Ik kan hem een nieuwe fiets geven of veel zakgeld. Ik kan hem veel kennis bijbrengen over allerlei onderwerpen. Ik kan hem inwijden in het leven. Maar ..... wat mij blij maakt is niet alleen dat ik hem veel kan geven, maar als ik merk dat hij met alles wat hem geschonken is goed omgaat in liefde voor God en mens. Het maakt mij blij als alles wat ik hem beef, ontvangen wordt in de schoot van de liefde. Als hij bijvoorbeeld uit liefde voor zijn moeder lang spaart van zijn zakgeld om haar blij te maken met een geschenk. Als hij zomaar, zonder vragen en mopperen, de theedoek pakt en gaat afdrogen. Kortom, als hij vanuit het motief van de liefde leeft en handelt, maakt mij dat echt blij.

Hierop doelt Paulus in Galaten 5, dezelfde Paulus die ook 1 Cor. 13 schreef, waarin liefde het alles overtreffende principe is! God kan veel geven en onze verlanglijsten zijn lang genoeg, maar belangrijker is de vraag hoe wij omgaan met wat we ontvangen hebben. En is er iets in ons leven dat niet ontvangen is? Het gaat in het christelijke leven meer om overgave dan om gave. Omdat de mate van overgave aan God zal bepalen hoe wij met onze gaven om zullen gaan.

Waaruit blijkt dan dat Gods Geest in mij is? Uit wat er uit uw en mijn leven ontspruit. En wat komt eruit? De vrucht van de Geest. De liefde! En hoe ziet dat eruit? Dat ik leer om onmogelijke mensen lief te hebben en dat ik merk dat God mij minder onmogelijk voor andere maakt.

U hebt gemerkt dat ik steeds, in navolging van Paulus, enkelvoudig over de vrucht van de Geest sprak. Dit is natuurlijk bewust zo geformuleerd. Het gaat hier immers over één gezindheid, één houding, één allesomvattende uiting van de Geest van God. Hoe moet u zich dat voorstellen? Ik denk dan aan een druiventros. De tros is de liefde ende afzonderlijke druiven zijn onderdeel van de liefde. Zo vormt zich, eerbiedig gezegd, de "liefdetros" die bestaat uit: "liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing."

Zo is ons antwoord op de vraag hoe u weet of de Geest van God in u is: Als de schoonheid van Christus in uw leven zichtbaar wordt. Want, ***leven uit de Geest is liefde in werking!***

Uit het voorgaande komt iets heel belangrijks naar voren en dat is: ***de vrucht van de Geest kun je zelf niet maken!*** Immers, misschien zegt u: Ik zie bij mezelf alles behalve die zelfbeheersing waarover gesproken wordt. De vrucht van de Geest is namelijk niet het gevolg van een goed karakter of humane inspanningen. Nee, zoals u weet is het kenmerk van een vrucht dat hij "vanzelf" groeit en rijpt, als aan de noodzakelijke voorwaarden voldaan is. Dit betekent dat we niet voornamelijk bezig moeten zijn met krampachtig te proberen om de ander lief te hebben in de voetsporen van Jezus. Nee, erkent u maar met mij dat niemand van ons de toets van de volmaakte wet der liefde kan doorstaan. En ontspan u in de wetenschap dat de vrucht van de Geest voortkomt, niet uit streven of ijzeren zelfbeheersing, maar uit de aanhoudende nabijheid van Jezus Christus; de wijnstok! De vrucht van de Geest groeit als u geïnfecteerd bent door Jezus Christus.

Hieruit volgt dat de kernvraag die wij onszelf als christenen voor moeten houden niet moet zijn van "waar blijft de vrucht" (?), maar: hoe nabij ben ik Jezus? hoe close ben ik met Hem? hoe één ben ik met Hem? het hoeft dus niet zorgelijk te zijn als u als christen nog niet dat geduld en die vriendelijkheid of die zelfbeheersing bij uzelf vindt. Mits u in overgave verbonden bent met Christus de wijnstok. De vrucht van de Geest zal dan rijpen als u zich maar openhoudt voor de levenssappen van de Geest. Dit leidt mij naar een ernstige vraag, die ik mezelf (ook) regelmatig voor moet houden:

In welk spoor loop ik? In het spoor van de Geest of in het spoor van het vlees? (de zelfgerichtheid) Of loop ik in twee sporen; als dat zou kunnen?! Met andere woorden hink ik op twee gedachten, dien ik twee heren, of ben ik Jezus volkomen toegewijd? Ten diepste heb je namelijk twee sporen in het leven lopen: 1) Het spoor van overgave aan Jezus, en 2) het spoor van overgave aan het "ik" of de grote Tegenstander.

En dat brengt mij bij het laatste aspect van ons onderwerp wat ik zou willen benadrukken:

Een goede enting in de Wijnstok is de blijvende voorwaarde voor het ontstaan, de groei en de rijping van de vrucht van de Geest! Kiezen voor het spoor van de Geest is kiezen voor Christus. Dit houdt een dagelijkse keuze in maar ook een eenmalig wilsbesluit. Zo ongeveer zoals bij een huwelijksbevestiging. Men zegt 1x ja, voor elkaar en daarna mag dit waargemaakt gaan worden; vaak met vallen en opstaan. Hoe kan ik dit duidelijker maken?

Neem een kompas (elke illustratie schiet te kort). Er is een voortdurende aantrekkingskracht die de wijzer naar het noorden doet wijzen. Zo is er de zogenaamde voorafgaande genade van God, die de mens trekt tot het Vaderhart. Als ik mijn hart zet op de dingen van de Vader; oftewel, als ik op God gericht wil leven dan geef ik toe aan de Vader die mij tot zich trekt. Als ik voornamelijk op de dingen buiten god gericht ben, dan geef ik toe aan de zelfgerichte krachten in mijzelf. Dan zoek ik mijzelf.

Zo zijn er christenen die voortdurend heen en weer geslingerd worden tussen noord en zuid tussen God en zichzelf. De naald is bestemd voor het noorden, zo is de mens bestemd voor God. God trekt de mens aan, maar zal hem nooit dwingen om zich op Hem te richten. Hij trekt en Hij wacht. Zal de wijzer, na een tijdlang rondgedraaid te hebben stil staan en naar God wijzen? God wacht en trekt met Zijn liefde de mens aan totdat deze thuis zal komen om de vrucht te dragen die voortkomt uit de intieme omgang tussen God en mens, tussen Vader en Kind.

Ja, een goede enting in de Wijnstok is de blijvende voorwaarde voor het dragen van vrucht. "Blijft in Mij (een keuze!) en gij zult veel vrucht dragen", zegt onze heiland. Dit was noodzaak voor de christenen in Corinthe. Dit **is** noodzaak voor alle christenen, die ernaar verlangen om God met hun leven te dienen door de vrucht van de liefde en de gaven van de Geest. Verlangt u hiernaar?

Het is God die u roept om dichter bij Hem te komen en uzelf los te laten in Zijn armen; **want het gaat niet allereerst om de gaven maar om de overgave!** Wanneer u zo uzelf op het altaar aan God aanbiedt zult u zich gaan verwonderen. U zult dan de vrucht van de Geest geboren zien worden uit de pijn van het afsterven aan uw eigen ik.

- * U gaat leren de liefdelozen lief te hebben.
- * U verheugt u in de liefde van God voor u.
- * U houdt vrede met God door Christus.
- * U krijgt een lange adem en veel geduld.
- * U wordt vriendelijker en spontaan goed.
- * U blijft trouw aan uw beloften.
- * U wordt zachtmoediger en
- * U leert uzelf te beheersen in alles.

Kortom: de schoonheid van Christus wordt op alle fronten zichtbaar in het leven van een ieder die leeft in volkomen en ootmoedige overgave aan de Here Jezus Christus.

(Lees hier eventueel: 1 Johannes 4:7-12)

Conclusie

* *De gaven van de Geest kunnen alleen ontstaan en ontwikkelen op een heilzame wijze in een voortdurende houding van overgave aan de Here Jezus Christus.*

* *De gaven van de Geest kunnen alleen goed functioneren als er voortdurend beseft wordt dat het genadegaven zijn.*

* *De gaven van de Geest kunnen alleen goed functioneren in een gemeente als de stuwende kracht erachter de liefde is.*

We sluiten dit gedeelte af met 1 Corintiërs 13 de verzen 1 t/m 3:

"Al ware het, dat ik met de tongen der mensen en der engelen sprak, maar had de liefde niet, ik ware schallend koper (holle klanken) of een rinkelend cimbaal (rillingen over de rug). Al ware het, dat ik profetische gaven had, en alle geheimenissen en alles, wat te weten is, wist, en al het geloof had, zodat ik bergen verzette, maar had de liefde niet, ik ware niets.

Al ware het dat ik al wat ik heb tot spijs uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam gaf om te worden verbrand, maar ik had de liefde niet, het baatte mij niets....."

4.5. De reikwijdte van het werk van de Heilige Geest

Het werk van de Geest gaat zover als het potentieel van Christus' verzoenend sterven en opstaan gaan kan. En dit is:

"dat wij tenslotte volledig één zullen zijn, door ons gemeenschappelijk geloof en doordat wij de Zoon van God allemaal even goed kennen. Dan zullen wij volledig mens zijn, volwassen geworden door alles wat Christus in ons heeft gedaan" Efeze 4:13 "Het boek".

Dit hoofdstuk besluiten we met een citaat van Wesley waaruit blijkt dat wij verlost worden door een voortdurende verbintenis met God in de Heilige Geest.

"God laat als het ware voortdurend zijn adem over ons gaan. Hij raakt onze ziel daarmee aan en onze ziel gaat weer uit naar God. Genade daalt neer in ons hart en prijs en aanbidding stijgen op naar de hemel. En door deze wederkerigheid tussen God en mens, deze gemeenschap met de Vader en de Zoon, als een soort geestelijke ademhaling, wordt het leven van God in de ziel ondersteund en bevorderd. En het kind van God groeit op, totdat het de "maat" van de wasdom der volheid van Jezus Christus bereikt heeft."²⁴

Dit alles vindt plaats in een gebroken wereld. Hoe komt een gelovige af van zijn zonden en hoe kan hij groeien om werkelijk mens te zijn zoals Jezus dat op aarde is geweest? In het volgende hoofdstuk zullen we de geschreven bron daarvoor onder de loep nemen (de bijbel) en daarna zoeken naar die levensverandering die ons in de bijbel beloofd wordt. Dat is dan in het hoofdstuk over "zonde, verzoening en heiliging."

Vraag:

Wat vindt u van de gedachte van "de geestelijke ademhaling" in relatie tot het werk van de Heilige Geest? (...)

5. De geloofsartikelen: omgaan met de Bijbel

Opdracht

Wat zou denken wanneer je de volgende recensie in een tijdschrift zou vinden? (...)

(G)oud nieuws (van onze correspondent dhr. Goudzoeker)

Je gelooft niet wat je leest! Het is werkelijk ongelooflijk! Ja, je gelooft niet wat je leest maar je gaat er toch aan geloven. Ik heb het over een nieuwe uitgave van een "gouwe ouwe" uit de oudheid. De inhoud is even divers en kleurrijk als de wereldbevolking en alle hoogten en diepten van het leven vind je er in terug. Je kunt dit boek niet aan één literair genre toeschrijven. Je vindt er poëzie en proza in. Geschiedenissen en verhalen. Wijsheden en adviezen op heel verschillende terreinen. Er hebben vele schrijvers aan gewerkt, maar er zit duidelijk één brein achter, want het boek heeft ondanks de vele auteurs toch een inhoudelijke eenheid.

Ja, ik heb heel wat boeken gecensureerd, maar dit boek is absoluut enig in zijn soort. Als je het gaat lezen, zullen veel van je vragen beantwoord worden. Wat voor vragen? Nou, vragen als: waar komt alles vandaan? wat is de zin van mijn leven? hoe kan ik zonder angst mijn levenseinde tegemoet leven? hoe weet ik enigszins wat goed en wat kwaad is? hoe weet ik wat ware liefde is? waar vind ik perspectief voor het leven in deze verkilde wereld? wie is God? hoe word ik een beter mens? Op al deze vragen werpt dit boek een nieuw en toch bekend voorkomend verrassend licht.

Beste lezer, nog nooit heb ik de volgende woorden over een boek gezegd: dit boek moet je lezen, lezen en herlezen, je leven lang. Het is geen goed nieuws, dat is te zwak uitgedrukt. Het is Goud nieuws!

Opdracht: dialoog over de stelling "de bijbel is onfeilbaar van kaft tot kaft". Waar of niet?

Inleiding

Op voorbestemde momenten in de historie heeft God zijn verlossingsweg geopenbaard. De meest voor de hand liggende manier om deze openbaringen (openbaring = de bedekking wegnemen!) te "conserveren" en door te geven aan het nageslacht was om ze op te schrijven op een centrale plaats. Deze centrale plaats is de bijbel geworden. De bijbel: het meest verkochte boek van alle tijden; een boek bestaande uit 66 boeken die over een periode van 1500 jaar zijn geschreven; een boek met het thema van Gods verlossend handelen in de geschiedenis. Denk dit boek weg uit de wereld en Gods zelfopenbaring wordt een puur subjectieve aangelegenheid. De bijbel is immers de bron voor Godskennis maar ook de standaard/toets waaraan wij ons geloof afmeten en beoordelen. Dit boek bevat alles wat nodig is voor een mens om de wachtende Vader te kunnen vinden om bij Hem thuis te kunnen komen en thuis te leren leven.

Toch weten we uit de geschiedenis van het christendom dat je heel verschillend kunt aankijken tegen de bijbel en heel verschillend de inhoud van de bijbel kunt gebruiken in het christelijk leven. Daarom is het van belang om te weten hoe de Kerk van de Nazarener denkt over de bijbel en hoe zij haar hanteert in de praktijk van kerk-zijn. Hier volgt het geloofsartikel.

"Wij geloven in de **volledige inspiratie** van de Heilige Schrift, waaronder wij de 66 boeken van het Oude en Nieuwe Testament verstaan, die door goddelijke inspiratie gegeven zijn en onfeilbaar **Gods wil openbaren, betreffende ons, in alles wat noodzakelijk is voor onze verlossing**, zodat alles wat niet daarin besloten ligt, niet als geloofsartikel voorgeschreven kan worden."

Om verder te bestuderen

Lucas 24: 44-47; Johannes 10:35; I Corintiërs 15:3-4; 2 Timotheüs 3: 15-17; I Petrus 1: 10-12;

Twee dingen vallen onmiddellijk op in dit artikel.

1) Er wordt gesproken over volledige inspiratie (eventueel rollenspel: dicteren en inspireren)

Dit is zo gekozen om te benadrukken dat wij niet in de woordelijke inspiratie van de bijbel geloven (2 Petrus 1: 20-21) maar meer uitgaan van de inhoud, de verlossingsboodschap van de bijbel als zijnde volledig geïnspireerd. Dit voorkomt haarkloverijen en doet recht aan het doel van de bijbel als middel in Gods hand in plaats van de bijbel als doel op zich zelf. Als we ons alleen al indenken dat in het oorspronkelijke Grieks geen interpunctie voorkwam, dan beseffen we dat we onszelf in een moeilijk parket begeven en de aandacht te veel op de letter gaan richten als we elke punt en komma als afzonderlijk geïnspireerd zien. [probeer bijvoorbeeld eens de volgende zin snel voor te lezen: *een boer had tien vingers aan elke hand vijf en twintig aan handen en voeten*. Pas als je komma's en punten in zet, wordt het een zinnige zin: *een boer had tien vingers, aan elke hand vijf, en twintig aan handen en voeten*. Als je tenminste voor het gemak tenen als vingers ziet (...)]

2) De inhoud van de bijbel is voldoende voor wat betreft alles wat nodig is voor de volkomen verlossing van de mens

Op deze waarheid is onze geloofsbelijdenis gefundeerd. Omdat het thema van de bijbel verlossing is, heeft God niet aan het toeval over gelaten om de mens Zijn verlossingsweg bekend te maken. De boodschap is volkomen, compleet en een directe afspiegeling van Gods wil/wens voor de mens. Dit betekent meer concreet dat wij onderscheid maken tussen de vorm en de inhoud van de bijbel. De vorm is de geschreven en dus de feilbare presentatie van Gods woord. De inhoud is Gods onfeilbare heilsplan dat in de bijbel ontvouwd wordt. Luther zei: "de bijbel is de kribbe waarin Christus gevonden wordt."

Voordat we gaan spreken over de omgang met de bijbel en de autoriteit die Gods woord gegeven wordt, is het goed enkele vooronderstellingen te noemen.

1. **De bijbel is geen heilig boek.** Essentieel is dat God zich door de bijbel heen bekend maakt maar niet de bijbel zelf is. Is de koran voor de mohammedanen een heilig boek, voor de christen is de bijbel een door God geïnspireerd boek waarin verwezen wordt naar Hem!
2. **Verering van de bijbel is dus niet christelijk;** ook al kan de bijbel je natuurlijk dierbaar zijn.
3. **De tekst van de bijbel is mede door archeologische vondsten als zeer betrouwbaar bekend komen te staan.** "Er zijn veel meer bewijzen voor de geschriften van het NT, dan voor veel geschriften van klassieke schrijvers, terwijl niemand het in zijn hoofd haalt de echtheid van die klassieke werken te betwijfelen." aldus dr. F.F. Bruce.²⁵

4. **De bijbel is als een orkest.** Elke zin en tekst uit de bijbel moet in de context van de rest van de bijbel gezien worden.. Het klinkt het meest volledig en harmonieus als alle instrumenten op elkaar afgestemd zijn en hetzelfde stuk spelen met daarin hun eigen partij.

5. **De bijbel moet je gelovig benaderen.** Voor de gezonde omgang met de bijbel geldt: met een gelovig hart op onderzoek gaan om tot een verstaan van het woord te komen. Het is dus niet andersom: Met een ijverig brein het woord onderzoeken om daarmee tot geloof of verdieping van het geloof te komen. Dit neemt niet weg dat er mensen zijn die juist met de laatste methode tot geloof zijn gekomen, zoals de schrijver van de beroemde roman Ben Hur. Hij ging zich inspannen om te bewijzen dat het christelijk geloof zothed zou zijn en kwam juist door dat te proberen op zijn knieën voor God. Maar daarna zal hij zeker met geloof gestudeerd hebben om tot een verder verstaan ervan te komen!

Hoeveel autoriteit heeft de bijbel in de Kerk van de Nazarener? Om deze vraag te beantwoorden zullen we respectievelijk de **Katholieke, de Klassieke en de Wesleyaanse visie** op de autoriteit van de bijbel naast elkaar zetten.

5.1. De Katholieke visie ²⁶

Het kan gesteld worden dat de katholieke kerk naast de bijbel ook andere bronnen als bindend voor gelovigen hanteert. Naast de canon, zoals deze is samengesteld voor de katholieke kerk, zijn ook de leerstellige uitspraken van deze kerk, de belijdenissen en de liturgische orde van bindende betekenis. Dit houdt ondermeer in dat uitspraken en regelgeving van de paus net zo zwaar wegen als de woorden van de bijbel. Tot voor kort was het ook in Nederland nog zo dat alleen de ambtsdragers een juiste interpretatie van de bijbel konden geven. Zodoende was Gods woord voor katholieke gelovigen een gesloten boek. Het lezen en bestuderen liet je aan de priester over; die kon het weten en uitleggen.

5.2. De Klassieke visie

Sola Scriptura (de bijbel alleen). Mede als reactie op de handelswijze van de katholieke kerk stelden de reformatoren de bijbel weer als de beslissende autoriteit voor alle geloofsvragen. Ook belijdenissen en uitspraken van wie dan ook werden getoetst aan Gods Woord. Deze visie liet echter hier en daar niet voldoende ruimte voor de Heilige Geest. Mede daardoor ging men genadeloos om met woorden uit de bijbel, die gehanteerd werd als een boek met regels. Deze fundamentalistische handelswijze werkt te verstarrend op het christendom in.

5.3. De Wesleyaanse visie

John Wesley noemde zichzelf een man van één Boek. In dezelfde lijn is onze kerk te vinden en is daarmee een kerk die zich aansluit bij wat uit de reformatie over de bijbel naar voren werd gebracht. Toch is hiermee niet alles gezegd. Ik verwijs naar boven waar gesproken wordt over de volledige inspiratie van de bijbel en de onfeilbaarheid mbt. Gods plan van heil voor de mens. Met Wesley heeft de kerk van de Nazarener de bijbel als standaard voor christelijk leven aanvaard, maar daarbij wordt de volle ruimte gegeven aan de Heilige Geest. Kijk nog naar de 'vierslag van Wesley' in het eerste hoofdstuk. Ik zal deze wijze van omgaan met de bijbel illustreren met drie citaten van John Wesley over de bijbel.

Over de bijbel als het meest gezaghebbende document voor christenen:

“Wij geloven inderdaad dat de schrift is gegeven door de inspiratie van God, en daarin verschillen we van de islamiet en van de ongelovige. Wij geloven in het geschreven woord van God als de enige richtlijn voor het christelijk geloof en haar praktijk als de enige en afdoende autoriteit van God voor de mens.”

Over de bijbel en het gebruik ervan in de praktijk:

“Geef me het boek van God! Ik heb het: hier is de kennis die voldoende voor me is. Laat me een man van één boek zijn. Daar zit ik dan, ver van het drukke gedoe van de mensen. Ik zit alleen, alleen met God. In zijn aanwezigheid open ik het boek; zijn boek! Is het niet duidelijk wat ik lees? Dan richt ik mijn hart tot de Vader der lichten. “Heer, is dit niet uw woord, dat wanneer iemand in wijsheid tekort schiet, hij U om raad mag vragen? U heeft gezegd dat wanneer iemand uw wil zoekt, U het hem zult openbaren. Ik wil het Heer, maak mij uw wil bekend.” En daarna begin ik te onderzoeken en geestelijke waarheden met geestelijke waarheden te vergelijken. Ik denk daar over na met alle ernst en aandacht die ik op kan brengen. En wanneer er nog twijfel overblijft, raadpleeg ik degenen die ervaren zijn in de dingen van God en ik onderzoek de kerkelijke geschriften van dergelijke mensen. En... wat ik op deze wijze geleerd heb, dat onderwijs ik!”

Over het gebruik van boeken naast de bijbel:

“Wanneer u geen ander boek dan de bijbel nodig hebt, stelt u zichzelf boven de apostel Paulus. In 2 Timotheüs 4.12,13 zegt hij immers: ‘Als gij komt, breng dan ook de boeken, vooral de perkamenten.’ Maar (zo gaat Wesley verder met het toespreken van zijn predikers) misschien heeft u geen lust om te lezen. Ontwikkel dan de lust daarvoor of keer terug naar een ander beroep.”

We zien dat voor Wesley de bijbel de beslissende stem heeft maar dat hij door zich breed te informeren de ruimte geeft aan de Heilige Geest om hem te sturen en te corrigeren als dat nodig mocht zijn. Ziehier, ook de weg die de Kerk van de Nazarener gaat in de omgang met Gods Woord. Concluderend zou ik willen stellen dat de bijbel een verlossende rol speelt in de dynamiek van Gods liefde.

Tot slot nog een doordenker: de waarheid is gecentreerd in een Persoon, in Jezus Christus, die immers zei: “Ik ben de weg, de waarheid en het leven” (Johannes 14:6) Zo kan de waarheid nooit verstarren tot letters en een boek. In een levende omgang met God krijgt de waarheid van God gestalte in ons leven van elke dag. Dan worden we als het ware ‘levende leesbare brieven’ (2 Corintiërs 3:2,3) waar Gods waarheid en liefde aan afgelezen wordt.

Vraag:

Wat was voor u het meest opvallend in deze les? (...)

6. De geloofsartikelen: wat is de mens

We lezen eerst uit Psalm 8 hoe God de mens een belangrijke plaats gaf in Zijn schepping:

4 Zie ik de hemel, het werk van uw vingers, de maan en de sterren door u daar bevestigd, 5 wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? 6 U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie, 7 hem toevertrouwd het werk van uw handen en alles aan zijn voeten gelegd:

Ja, de mens is belangrijk, maar hij is geen god. Heel duidelijk stelt de psalmist hier: *6 U hebt hem bijna een god gemaakt*. Wat is de mens? Hoe mogen wij hem volgens de bijbel beoordelen en wat mogen we van de mens verwachten in deze wereld? Hoe mag de mens naar zichzelf kijken in het licht van een heilig, rechtvaardig en liefdevol God? Wat is de visie van de Kerk van de Nazarener op de mens in het licht van Gods woord?

Vraag:

Wat is de mens volgens u? (...)

Laten we eens zien wat daar in de bijbel over staat geschreven:

"Niemand is is goed dan God alleen", zei Jezus. *"Arglistig (boosaardig slim) is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het, wie kan het kennen?"* staat in Jeremia. *"Want allen hebben gezondigd en derven (missen) de heerlijkheid Gods",* schrijft Paulus.

En invloedrijke leiders van christenen zijn er heel duidelijk over: *"De menselijke natuur is zo corrupt en blind, dat ze de grootte van de zonde niet eens volg of ziet",* zei Maarten Luther. *"Iedereen die dit ontkent, noem het erfzonde of iets anders, is nog steeds een heiden",* aldus John Wesley.

U ziet wel, het is om mismoedig van te worden! Het is de harde werkelijkheid die we maar moeilijk willen aanvaarden; het strijkt tegen de haren in. Toch staat juist de Kerk van de Nazarener bekend om haar optimistische kijk op de mens en zijn mogelijkheden. Hoe is dat mogelijk? Hoe kan men verwachtingsvol kijken naar de mens in zijn zonde, onmacht, vervreemding en relatiestoornissen? In drie stappen zal ik uit de doeken doen waar onze kerk staat en waar het optimisme vandaan komt.

6.1. De gevallen mens

Volgens Genesis 1:27 werd de mens naar "Gods beeld" geschapen. Je zou het zo kunnen zeggen: God heeft zichzelf in de mens gelegd, zoals wij onszelf leggen in iets dat we in volle overgave geschapen hebben. De mens beschadigde deze gelijkenis met God door voor zichzelf te kiezen boven God. Wat is er nu nog over van het beeld van God in de mens? Net als alle kerken van de reformatie geloven wij dat de mens na de zondeval "**totaal verdorven is**". Echter, er is een klein maar belangrijk verschil in visie tussen dat wat door John Wesley werd geformuleerd en ook in onze kerk aldus gezien wordt. De mens is totaal verdorven maar **niet Totaal!** Dit verschil komt naar voren door een relationele benadering van de zondeval. Dan is het beeld van God geen ding, geen afdruk of iets dergelijks, maar een afspiegeling van een relatie: de relatie God-mens. Door de zondeval vond er een relationele breuk plaats, die de relatie met God verbrak. Na het verbreken van die relatie verloor de mens het vermogen om het contact met God te herstellen. Door die scheuring kwam er moreel verval en nam de zonde buitensporige vormen aan. De mens was nu overgelaten aan zichzelf; hij koos daar voor! In deze toestand leeft de mens zonder God en is hij

zonder de hulp van God niet in staat om zijn schepper te vinden en met Hem te leven. Maar het beeld van God heeft zijn gunstige sporen nagelaten in de mens. In die zin is hij niet totaal verdorven.

Dit verstoorde beeld ziet er dan zo uit:

Wat nog aanwezig is bij de natuurlijke mens zijn,

* De natuurlijke gelijkenis: persoon met ik-besef.

* De bestuurlijke gelijkenis: regeren, leiding geven.

En tot slot dat wat de mens van God scheidt door de val is de

* morele gelijkenis: de omgang met God, met zichzelf en met elkaar in zelfgeevende liefde of de Christusgelijkvormigheid.

Zo is de mens zonder God nog in staat over zichzelf na te denken en verstandige besluiten te nemen. Ook kan hij nog besturen en leiding geven. Maar voor wat betreft het leven met God en mens zoals God het bedoeld heeft, is de mens hopeloos verloren. Hoe kan het ook anders, de mens is afgesneden van de Bron van licht en leven. En zo staan we in één lijn met de reformators: de mens kan uit zichzelf niets ondernemen om zichzelf weer met God te verbinden. De enige hoop op redding en herstel ligt bij God!

6.2. De mens onder de genade van God

Gelukkig kunnen we vaststellen dat de mens alleen theoretisch hopeloos verloren is. Het grote nieuws voor alle mensen is: Gods genade stelt u in staat om u in zijn armen te begeven! God, de Vader heeft door het verzoenend sterven van Jezus Christus van zijn kant af de brug geslagen naar de mens. De band met God kan hersteld worden en daarmee komen de mogelijkheden voor verlossing, herstel en heiliging binnen handbereik. Let wel: Alleen door Gods genadige opstelling (2 Corintiërs 5: 17-19)! Dit is een belangrijk punt waar ik even bij stil wil staan.

De bovengenoemde mogelijkheden door Gods genade nemen we "vrije genade" (of "De menselijke wil") wat het tegenovergestelde is van "vrije wil". Bij vrije genade worde de mens door God in staat gesteld te kiezen voor of tegen Hem. Bij de vrije wil ligt het zwaartepunt bij de mens die zelf kiest voor God uit eigen kracht. Het is van groot belang om de vrije genade te benadrukken om te voorkomen dat de mens zichzelf gaat verheffen en zegt dat hij God uit eigen kracht heeft ontdekt en ontmoet. Het is door Gods voorafgaande genade dat de mens tot God getrokken kan worden (Efeziërs 2: 8,9).

6.3. De mens is capabel om God te vinden

De leer der erfzonde in het perspectief van Gods genade leidt naar een optimistische kijk op de mens. Door genade is de mens "capabel voor God". Dit heeft tot gevolg dat er nooit absoluut hopeloze situaties zijn in het licht van Christus werk. Wanneer de mensheid zou erkennen dat de grote en kleine situaties zijn in het licht van Christus werk. Wanneer de mensheid zou erkennen dat de grote en kleine problemen in de wereld te herleiden zijn tot de grondoorzaak, de kloof tussen God en mens, dan zou er gewezen kunnen worden op het feit dat God zich in Christus met ons verzoend heeft. De mens kan namelijk van binnenuit veranderd worden. Kan de mens inderdaad van een verdorven persoon tot een goed en liefhebbend mens veranderen? Ja, ieder mens heeft in meer of mindere mate het vermogen in zich om lief te hebben. Dat vermogen wordt bevrijd door de ontmoeting met Jezus, de Christus. Een mooi voorbeeld hiervan is de kleine Zacheüs, en

misschien u zelf ook wel. (Lucas 19: 1-10). Maar, zoals we zagen, de mens is van nature zelfgericht en geneigd tot leven zonder God. John Wesley schreef daar over:

"De mens was geschapen om op God te zien als zijnde bestemd voor Hem. Maar terwijl hij zondigde keerde hij in zichzelf. Dit houdt in dat de mens geheel vijandig en verdorven koos te zijn. Op het moment dat hij zich van God afkeert, keert hij zich af van het goede en van de bron van zijn goed-zijn. Zij zoeken God niet maar zichzelf. Waarheen zij zich ook begeven ze kunnen niet uit de cirkel van het zelf komen. Ze zoeken zichzelf in hun maatschappelijke, hun dagelijkse en in hun religieuze bezigheden. Uiteindelijk zijn al hun bezigheden gericht op de dode zee van het zelf."(?)

We begrijpen dat de verlossing van deze mens alleen mogelijk wordt door een ommekeer (beking) van de relatie ik-ik naar ik-Gij-en-de-ander! (het draaideureffect: denk aan de draaideur in een tekenfilm; iemand vliegt naar binnen en komt even zo hard weer terug!)

God verlangt naar die ommekeer van mensen! God wil immers het heil van alle mensen. Wij geloven dat God ons eerst heeft bemind; en wij kunnen daarom nauwelijks geloven dat er ook mensen verloren kunnen gaan. Nee, God wil dat 'alle mensen behouden worden,' (1 Timoteus 2:4; 2 Petrus 3:9) en Hij maakt het mogelijk.

We besluiten dit hoofdstuk met ons geloofsartikel over de "Menselijke wil" uit het handboek van onze kerk.

"Wij geloven dat de schepping van de mens naar Gods gelijkenis de mogelijkheid inhield om tussen goed en kwaad te kiezen en dat hij aldus moreel verantwoordelijk geschapen werd; dat hij door de val van Adam verdorven werd, zodat hij thans niet door zijn eigen natuurlijke kracht en werken kan omkeren en zichzelf op geloof en het aanroepen van God kan voorbereiden. Maar wij geloven ook dat de genade van God door Jezus Christus aan alle mensen om niet geschonken is, zodat allen, die dit begeren in staat gesteld worden om zich van de zonde tot de gerechtigheid te keren, in Jezus Christus te geloven voor vergeving en reiniging van zonde en die goede werken na te volgen, die Hem aangenaam en welbehagelijk zijn. Wij geloven dat de mens, zelfs na de ervaring van wedergeboorte en volkomen heiliging, weer tot zonde kan vervallen en kan afvallen en, tenzij hij zich bekeert van zijn zonde, zonder hoop voor eeuwig verloren is."

Om verder te bestuderen

Gods beeldrager en morele verantwoordelijkheid: Genesis 1:26-27; 2:16-17; Deuteronomium 28:1-2, 30:19; Jozua 24:15; Psalm 8:4-6; Jesaja 1:8-10; Jeremia 31:29-30; Ezechiël 18:1-4; Micha 6:8; Romeinen 1:19-20; 2:10-16; 14:7-12; Galaten 6:7-8. Natuurlijk onvermogen: Job 14:4; 15:14; Psalm 14:1-4; 51:5; Johannes 3:6a, Romeinen 3:10-12; 5:12-14, 20a; 7: 4-25. Vrije genade en werken des geloofs: Ezechiël 18:25-26; Johannes 1:12-13; Handelingen 5:31; Romeinen 5:6-8, 18; 6: 15-16, 23; 10:6-8; 11:22; I Corinthe 2:9-14; 10:1-2; 2 Corinthe 5:18-19; Galaten 5:6; Efeziërs 2: 8-10; Filippenzen 2:2-13; Kolossenzen 1:21-23; 2 Timotheüs 4:10a; Titus 2:11-14; Hebreeën 2:1-3; 3:12-15; 6:4-6; 10:26-31; Jacobus 2:18-22; 2 Petrus 1:10-11; 2:20-22.

Vraag

Wat heeft u het meest aangesproken in dit hoofdstuk? (...)

7. De geloofsartikelen: zonde, verzoening en heiliging

"Er zijn handelingen, die gelijken op een wandaad of een misdrijf, maar die toch geen zonden zijn, omdat ze U niet krenken, den Here onzen God ....want vaak is het uiterlijk van een daad niet in overeenstemming met de gezindheid van hem, die haar verrichtte." (Augustinus, Belijdenissen(blz. 27)

Vraag:

Bent u het met Augustinus eens? (...)

Uw definitie van zonde is van zeer grote invloed op uw begrip van heiligmaking, waar we het verderop over zullen gaan hebben. Immers, met welke maat meet u uw gedrag? Is iedere misstap en elke vergissing er de oorzaak van dat er weer een kloof ontstaat tussen u en God, de Vader? Bevindt u zich als christen in de vicieuze cirkel van: struikelen, opstaan, berouw tonen, vergeving vragen / ontvangen en weer opnieuw beginnen? Een gezond en bijbels begrip van zonde is van vitaal belang voor een bevrijdend christelijk leven. Daarom zullen we nu het zondebegrip van John Wesley en in de zelfde lijn ook van de Kerk van de Nazarener proberen duidelijk voor te stellen. En bij de bespreking van het slot van deze cursus zal blijken hoe belangrijk dit gedeelte is in het geheel van wat de kerk is, leert en beleeft.

Voordat we een en ander praktisch gaan maken, is hier eerst het geloofsartikel over 'zonde; erfzonde, daadwerkelijke zonde':

"Wij geloven dat de zonde in de wereld kwam door de ongehoorzaamheid van onze eerste ouders, en door de zonde de dood. Wij geloven dat de zonde tweeledig is; de erfzonde of verdorvenheid, en daadwerkelijke of persoonlijke zonde. Wij geloven dat de erfzonde, of verdorvenheid, die ontaarding is van de natuur van alle afstammelingen van Adam, waardoor ieder mens ver afgeweken is van de oorspronkelijke gerechtigheid of van de reine staat van onze eerste ouders ten tijde van hun schepping, van God afkerig is, geen geestelijk leven bezit en voortdurend tot het kwade geneigd is. Verder geloven wij, dat deze erfzonde naast het nieuwe leven van de wedergeboren mens blijft bestaan, totdat ze door de doop met de Heilige Geest uitgeroeid wordt.

Wij geloven dat de erfzonde daarin verschilt van de daadwerkelijke zonde dat een overgeërfde neiging tot daadwerkelijk zondigen is, waarvoor niemand verantwoordelijk gesteld wordt totdat de door God gegeven remedie veronachtzaamd of verworpen wordt. Wij geloven dat de daadwerkelijke of persoonlijke zonde een bewuste schending van een bekende wet van God is door een moreel verantwoordelijk persoon.

Ze moeten daarom niet verward worden met onopzettelijke en onvermijdelijke tekortkomingen, zwakheden, fouten, vergissingen, mislukkingen of andere afwijkingen van de norm van volmaakt gedrag, die de resterende gevolgen zijn van de zondeval. Deze niet toe gerekende gevolgen omvatten echter niet die gedragingen of reacties die tegen gesteld zijn aan de gezindheid van Christus, die terecht zonden van de geest genoemd kunnen worden. Wij geloven dat persoonlijke zonde in de eerste plaats en ten diepste een schending van de wet der liefde is; en dat in relatie tot Christus zonde gedefinieerd kan worden als ongelooft"

U zult in dit artikel opgemerkt hebben dat er verschil wordt gemaakt tussen zonde als staat (erfzonde, verdorvenheid, ontaarding) en zonde als daad (daadwerkelijke of persoonlijke zonde).

Uit dit in - een - zondige - staat -- verkeren komen zondige daden voort. Met andere woorden: vanuit de neiging tot zondigen kan het tot daadwerkelijk zondigen komen. Maarten Luther zei hierover: *“je kunt niet voorkomen dat er een vlucht vogels over je hoofd vliegt. Je kunt wel voorkomen dat een van die vogels een nest op je hoofd gaat bouwen.”* (zie ook Jakobus 1:14,15)

We zullen nu ingaan op het omschrijven van daadwerkelijke zondigen. Om helder te stellen waar wij als kerk staan, schets ik een contrast tussen de Calvinistische- en de Wesleyaanse / Nazarener begrip van zonde.

7.1.1 De Calvinistische definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt. Zonde is: iedere afwijking, elke overtreding, elk gebrek aan volledige conformiteit aan Gods volmaakte wetten. Hieruit volgt wat we zouden kunnen noemen een juridisch zondebegrip. De wet en het onderhouden van de wet, ook al is dit de wet der liefde, staat centraal.

Dit betekent in de praktijk dat de daden, het goed of kwaad doen, wordt getoetst aan Gods absolute volmaaktheid. Het wezen der zonde ligt dus in de daad. Hieruit kunnen we ten minste twee conclusies trekken: a) dit zondebegrip verlamt de mens omdat wat hij doet nooit goed genoeg zal zijn in het licht van Gods volmaaktheid en b) dit zondebegrip maakt de relatieve volmaaktheid of de christelijke volmaaktheid iets dat pas na de dood verwerkelijkt kan worden.

7.1.2. De Wesleyaanse definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt. Zonde is: Opzettelijk overtreden van een aan ons bekende wet van God. (In A plain account of christian Perfection blz. 54). Deze meer subjectieve benadering van zonde kunnen we terecht noemen een relationeel zondebegrip. De relatie met God en niet de relatie tot de wet van God staat hier centraal. Dan gaat het niet in de eerste plaats om de daad die een mens stelt als wel om de intentie/gezindheid achter de daad. Dan wordt het wezen van een zondige daad voor Gods aangezicht primair bepaald door de gezindheid of de intentie van de mens in verhouding tot zijn kennis van Gods wil. Dit zondebegrip lijkt meer in overeenstemming met het karakter van God zoals dat ons in de bijbel geopenbaard wordt. Hieruit kunnen we concluderen: a) dat er verschil gemaakt wordt tussen bewuste en doelbewuste zonden en tekortkomingen en b) dat de liefde tot God hier een zeer bepalende rol speelt omdat de kwaliteit van de relatie met God bepalend is voor de daden die gesteld worden.

Laat ik deze twee zondebegrippen verduidelijken met een illustratie uit het leven van alle dag. De gelijkenis die ik ga vertellen is een bewerking van een verhaal dat ds. C. Holleman eens in een preek vertelde. Ik heb het genoemd: ***De Vader en zijn kind.*** (eerst in groepjes de reactie van de vader laten bedenken)

Verhaal: Lucy, een meisje van ongeveer 8 jaar, wil haar vader verrassen met een kopje koffie. Ze houdt veel van haar vader. Vol van haar plan om haar vader te verrassen, gaat ze de keuken in om de koffie klaar te maken. Het lukt haar om alles gereed te maken en met een rijk voorzien dienblad gaat ze de trap op naar vader, die boven aan het werk is. Haar hart bonst van blijde verwachting en ze verheugt zich al op het gezicht dat vader zal trekken als zij binnen komt. Maar...o wee, net bij de laatste trede struikelt Lucy en valt voorover. De koffie gaat over de vloerbedekking en de mooie koffiepote valt in stukken uit elkaar. Vader komt verschrikt de overloop op. Hij ziet de ravage. En wat is zijn reactie?

Hier stopt het verhaal even om de verbintenis met ons onderwerp te maken. Hier zijn namelijk ten minste twee reacties mogelijk. De eerste is de reactie op de daad (juridisch) en de tweede is een reactie op de gezindheid (relationeel). De reactie op de daad zou als volgt zijn. Vader wordt kwaad en vaart uit tegen Lucy omdat de mooiste pot van mama kapot is en de vloerbedekking koffiebruin. Hij komt direct met de straf en dat is dat het meisje elke week een deel van haar zakgeld af zal staan om alles te vergoeden. Dan stuurt hij haar naar haar kamer om er eens goed over na te denken. En.. zuiver naar de wet bezien heeft deze vader gelijk! De tweede reactie op de gezindheid / intentie van Lucy is zoals het verhaal verder gaat.

Hij kijkt Lucy opmerkzaam aan en ontdekt haar verdriet en teleurstelling. Hij stelt enige vragen en ontdekt de liefde van waaruit ze deze daad wilde stellen. Dan ruimen ze samen de ravage op en stelt vader voor dat Lucy alsnog een pot koffie zet en ze een moment samen zullen overleggen hoe ze de schade kunnen vergoeden.

U ziet, de daad die Lucy stelde was onvolmaakt; er waren letterlijk brokken die zij gemaakt had. Toch kunnen we spreken van een zuivere activiteit van haar omdat haar motieven en haar gezindheid volkomen zuiver waren. Vanuit de relatie bezien deed Lucy geen zonde. Vanuit de wet / de daad bezien, maakte zij brokken. Van hieruit kunnen we ook ons zondebegrip gaan begrijpen. Zonde is:

een bewust schending van een bekende wet van God door een moreel verantwoordelijk persoon.

7.2. Verzoening tot heiliging

Omdat er zonde is en omdat er zondaren zijn, moet er een Verlosser komen om tot bevrijding en verzoening te kunnen komen. Christus heeft de zonde als fenomeen in feite ontkracht door zijn zondeloos leven en zijn plaatsvervangend sterven en verrijzen. Er is daarom een evangelie van verlossing voor alle mensen. Deze verlossing is het centrale thema van de bijbel.

De kern van deze verlossing vinden we zo mooi beschreven in 'de gelijkenis van de verloren zoon' of beter 'de gelijkenis van de barmhartige Vader' in Lucas 15. De zonde immers maakte de mens tot een wees en liet God als de diepbedroefde Vader achter. Gods liefde gaat uit naar de wereld, naar die gevallen mens, die Hij weer wil ontmoeten en met wie Hij weer wil samenleven. Door Gods initiatief is door Jezus Christus verlossing tot stand gekomen. Er is een ontmoetingsplaats waar de gevallen mens verzoend kan worden met God (zie ook 2 Corintiërs 5:17-19). Waar vindt dat ontmoeten plaats? Met behulp van de gelijkenis en van de geloofsartikelen zullen we die plaats vaststellen.

7.2.1. Waar de mens de Vader ontmoet

Die plaats van ontmoeten ligt buiten het huis van de wachtende Vader. God kwam in Jezus Christus de mens halverwege tegemoet, buiten het huis. Die plaats ligt ook verwijderd van de zonde. De verloren zoon 'kwam tot zichzelf en is opgestaan - hij had ook kunnen blijven en dan was er niets veranderd - om naar de Vader terug te gaan. Zo ontmoeten zij elkaar en is er feest. Daarna moet de zoon weer gaan leren om thuis met de Vader te zijn en zijn broer(s) te zijn (heiliging). Hieruit distilleren we: a) dat er afstand van de zonde genomen wordt (berouw) en b) dat men opstaat om zich tot God om te keren (bekering of omkering).

Dit zijn absolute voorwaarden om de tegemoetgekomen Vader te kunnen ontmoeten en verzoening tot heiliging te vinden.

7.2.2. Bekering en verzoening gedefinieerd

Hiervoor citeer ik twee geloofsartikelen van onze kerk.

Verzoening

“Wij geloven dat Jezus Christus, door Zijn lijden, door het vergieten van Zijn eigen bloed en door Zijn verdienstelijk sterven aan het kruis, volledige verzoening bewerkstelligde voor alle menselijke zonde, en dat deze verzoening de enige grond van redding is, en dat deze voldoende is voor elk lid van Adams geslacht. De verzoening wordt genadiglijk van kracht tot verlossing van hen, die niet toerekeningsvatbaar zijn en voor de kinderen in onschuld, maar voor al degenen die vanwege hun leeftijd verantwoordelijk gesteld kunnen worden is deze verzoening alleen doeltreffend voor zover zij zich bekeren en geloven.”

Bekering

“Wij geloven dat bekering geëist wordt van allen die in daad en voornemen zondaren tegen God geworden zijn. Onder bekering verstaan wij een oprechte en grond/ge gemoedsverandering met betrekking tot de zonde, die met zich meebrengt een overtuiging van persoonlijke schuld en een vrijwillig opgeven van de zonde. De Geest van God geeft aan allen die zich willen bekeren de genadige hulp van een berouwvol hart en hoop op barmhartigheid, opdat zij mogen geloven tot vergeving en geestelijk leven.”

Vraag:

Wat heeft u het meest aangesproken in deze les? (...)

8. Geloofsartikelen: volkomen heiligmaking

De Kerk van de Nazarener deelt de visie van John Wesley op christelijke volmaaktheid, ja, het is juist deze boodschap die de kerk in het leven heeft geroepen. De heiligingsboodschap vormt het hart van onze kerk; de kern van onze bediening en roeping in deze wereld. Het is de optimistische boodschap dat God in Jezus Christus zich met de wereld verzoend heeft en dat Hij genade in overvloed schenkt om te groeien in Christus gelijkvormigheid. Welnu, de volgende bladzijden laten een poging zien om deze geloofservaring in woorden om te zetten met als bron het woord van God en als ondersteuning het getuigenis van de beleving van de volkomen heiligmaking.

8.1. Volkomen heiligmaking: de ervaring.

8.1.1. Omschrijving van de ervaring.

In de preek van John Wesley "De bekering van gelovigen"³⁴ vinden we een goede omschrijving van de ervaring van volkomen heiligmaking. Wesley geeft aan wat er in een christen om kan gaan in de periode voorafgaande aan het moment van volkomen heiligmaking. Hier volgen enkele citaten uit deze preek.

"Er groeit een diepe overtuiging dat we nog niet volledig geheeld zijn; dat onze harten niet volledig gereinigd zijn; dat er een negatieve geest (carnal mind) heerst die vijandschap naar God uitstraalt; dat een scala aan zonden in ons hart blijft heersen, afgezwakt, dat wel, maar niet vernietigd. Dit alles zegt ons zonder twijfel dat een verdere verlossing beslist nodig is."

Deze onvrede wordt door de gelovige als negatief ervaren, een onvrede die niet uit opzettelijke zonden voort is gekomen maar veeleer uit allerlei negatieve gevoelens en verlangens die niet overeenstemmen met de gezindheid van Christus. Wesley noemt enkele oorzaken bij de naam, wat verduidelijkt waar de oprechte gelovige mee worstelt.

"Jaloersheid, plaagzucht, haat, bitterheid, wrok of wrevel, vergeldingsdrang, hebzucht, liefde voor geld en meer, een hart dat van de Heer weg wil glijden, liefdeloze reacties, verkeerde intenties en zonden van nalatigheid."

Let wel, hier heeft Wesley het over een gelovige, een kind van God, die dit in zichzelf ontdekt ondanks het feit dat hij gerechtvaardigd is door het verzoenend sterven van Jezus Christus. Hij ontdekt die zondige drang en die verkeerde verlangens en reacties in een met Christus verbonden leven, en wat het meeste voor hem pleit: hij is er bezorgd over, ja, hij lijdt eronder! Hierover merkt Wesley terecht op:

"Die gelovigen die zich niet bewust worden van de negatieve beroerselen van hun hart, of alleen maar heel flauwtjes, hebben geen verlangen naar de volkomen heiligmaking."

Hoe is het te verklaren dat een bekeerd en wedergeboren mens deze pijnlijke ontdekking bij zichzelf kan doen? Let in dit verband eens op Wesley's vergelijking met de natuurlijke geboorte van een mens.

"We geven toe dat op het moment van rechtvaardiging we opnieuw geboren worden. Op dat moment ervaren we de innerlijke ommekeer van de duisternis tot het geweldige licht; van het beeld van de bruid, de duivel, naar het beeld van God; van het aardse denken naar het denken van³⁵ Jezus Christus. Maar zijn we op dat moment volkomen veranderd? Zijn we dan volledig getransformeerd in het beeld van Hem, die ons schiep? Verre van dat! We houden de hang naar zonde en er is de groeiende bewustwording daarvan die ons vanuit het diepst van onze ziel doet verlangen naar de volkomen verlossing door Hem, die bij machte is dat te bewerken."

Zo ervaart de christen de groeipijn, een pijn in de ziel, een pijnlijk verlangen naar een meer volkomen dienen van God. Charles Wesley (1707-1788) de jongere broer van John Wesley heeft uit eigen ervaring deze staat in een lied uitgedrukt. Hier is de vrije vertaling ervan:

"Breek af het juk van aangeboren zonden, en maak mijn geest volledig vrij! Ik rust niet totdat ik innerlijk zuiver ben; totdat ik mij aan U verlies."

Zo beweegt deze gelovige toe naar een staat van "schuld" en "opperste hulpeloosheid". Uiteindelijk zal het zover kunnen komen dat hij in een toestand van berouw terecht komt. Dit is niet het berouw dat de tot-zichzelf-komende onbekeerde mens ervaart, want deze mens is niet afgesneden van de Vader; hij is reeds thuisgekomen bij God door het geloof in Jezus Christus. Hij is niet de thuisloze, de ontheemde, maar veeleer de thuisgekomen mens die moet leren thuis-zijn bij God in een sfeer van liefde, aanvaarding en vergeving. Heel sterk voelt deze mens het contrast van de liefde die van de Vader uit gaat met zijn eigen tekort aan liefde; zijn eigen tekortkomingen en weerstanden om die liefde te beantwoorden. Hij voelt hoe ver hij nog verwijderd is van de beantwoording aan de wet der liefde en keert zich in berouw en afhankelijkheid tot God. Is dit de toestand die de psalmist aangeeft in Psalm 51:19?

"De offeranden Gods zijn een verbroken geest; een verbroken en verbrijzeld hart."

Heeft ook Paulus het over deze gesteldheid van het hart in 2 Corinthe 7:10? *..de droefheid naar Gods wil brengt berouwelijke inkeer tot heil,..*

Alle eigendunk en zelfgenoegzaamheid is in deze toestand verdwenen en alleen hoop op God blijft over. Dit is het 'arm zijn van geest' waar Jezus in de bergrede over spreekt. De gelovige heeft op dit punt geen enkele pretentie dat hij uit eigen kracht de wet der liefde zou kunnen volbrengen. Op dit punt gekomen, stort de gelovige zich in geloof in de armen van God. Helemaal leeg van zichzelf en dus toegankelijk voor de volledige inwoning van de Heilige Geest. De liefde van God vult zijn hart en hij weet één ding zeker: alleen door Gods genade kan ik bestaan en ten volle worden wie ik kan zijn (bijvoorbeeld te illustreren met een glas water met vuil erin en lied 433 uit de Nazarener liedbundel). Dit is de volkomen heiligmaking die in geloof door God geschonken wordt in respons op de gelovige overgave van de naar heiliging verlangende gelovige. Deze ervaring komt tot uitdrukking in liefde voor God en mens.

"Volkomen heiligmaking is pure zuivere liefde, nier meer en niet minder. Het is liefde die zonde uitsluit. Liefde die het hart vult, het totale potentieel van de ziel is uitgerust met liefde. Hoe duidelijk is het dat dit elke zonde onmogelijk maakt! Want zolang als liefde het hele hart vult is er geen plaats voor zonde."³⁶

Tot hiertoe de beschrijving van deze ervaring, die hopelijk vragen beantwoord heeft, en ongetwijfeld allerlei vragen oproepen zal hebben. Toch kunnen vele christenen van deze heiligingservaring getuigen, al is het natuurlijk niet zo dat altijd exact dezelfde volgorde en beleving bij deze mensen gevonden wordt. De volgende paragraaf is bedoeld als een theologische benadering van de ervaring van volkomen heiligmaking en wel speciaal de situering of plaatsbepaling ervan in de Ordo Salutis (volgorde van verlossing).

8.1.2. Situering van de ervaring.

Als eerste stellen we vast dat deze ervaring plaats vindt na het bekeringsmoment. In het verlossingsproces onderscheiden we daarom ook rechtvaardiging (de ommekeer van zelf- naar Godgerichtheid en de rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus) en heiliging (apart gezet voor zuivering en groei in liefde en geloof). Dit zijn dus duidelijk twee verschillende gebeurtenissen die in elkaar over lopen en toch gescheiden genoemd moeten worden. Wesley noemt enkele kenmerken van beide elementen, die dit onderscheid onweerlegbaar aantonen.

“Rechtvaardiging is christen worden; heiliging is christen blijven. Rechtvaardiging is wat God vóór ons doet; heiliging is wat God in ons doet. Rechtvaardiging is het geadopteerd worden tot kind van God; heiliging is het hersteld worden naar het beeld van God. Rechtvaardiging is de poort tot heiliging.”³⁷

Ten tweede is het duidelijk geworden door de getuigenissen van mensen en bevestigd door de Bijbel en vice versa, dat de volkomen heiligmaking plaats heeft in de loop van een ontwikkeling: het heiligingsproces. Dit proces kenmerkt zich als een “crisis-ontwikkeling”. Wesley vergelijkt dit heel mooi met de geboorte van een kind.

“Een kind wordt in een moment geboren of op zijn minst in een betrekkelijk korte tijd. Na de geboorte gaat het kind langzaam groeien, totdat het volwassen geworden is. Op dezelfde manier wordt iemand ‘uit God geboren’ in een betrekkelijk korte periode, zo niet in een moment. Maar na de geboorte ontwikkelt de baby zich langzaam en volgens een bepaald patroon tot een uniek volwassen mens: ‘de maat van de wasdom der volheid van Christus’.(Efeze 4:13). Daarom kunnen we vaststellen dat er overeenkomst bestaat tussen de geboorte van een mensenkind, zijn groei daarna, en de wedergeboorte en groei op het geestelijke vlak.”³⁸

Het totale christelijke leven laat dus een crisisproces zien: er wordt geboren en gegroeid als er aan de (op)voedingsvoorwaarden wordt voldaan. Hierin heeft de volkomen heiligmaking ook zijn plaats. Het gebeurt in een ogenblik hoewel er een geleidelijk naderen tot deze crisis aan vooraf gaat en er daarna een geleidelijk groeien op volgt. Hieruit concluderen we met een bekende Nazarener theoloog dat de crisismomenten in de ordo salutis, zoals bekering en volkomen heiligmaking, ogenblikkelijke gebeurtenissen zijn die “feitelijk alleen maar stap voor stap gerealiseerd kunnen worden.”³⁹

Na deze theologische plaatsbepaling van de ervaring van volkomen heiligmaking is het voor de hand liggend dat we ons nu afvragen of dit alles strookt met de inhoud van de Bijbel, die immers afdoende informatie geeft voor de weg van verlossing die God elk mens wil wijzen.

8.2. Volkomen heiligmaking: de bijbelse fundering.

8.2.1 John Wesley

Omdat veel in deze korte uitleg van de volkomen heiligmaking direct voortkomt uit het denken van John Wesley, wil ik laten zien hoe serieus hij de bijbel nam als het woord van God. Wesley heeft zichzelf een man van één boek genoemd. Ook al is dat de waarheid, het betekent niet dat hij zich wars hield van andere bronnen voor onderzoek en uitleg van de Schrift. Het nu volgende citaat laat zien hoe Wesley omging met de bijbel en hoe zorgvuldig hij te werk ging alvorens iets als waarheid te verkondigen.

“Mijn menselijke geest komt van God en zal naar Hem terugkeren. God zelf heeft mij de weg geleerd. Hij heeft het in een boek geschreven! Hierin is kennis voldoende aanwezig. Ik lees dit boek om de weg naar God te vinden. Is er twijfel over wat ik lees, dan ga ik op zoek naar parallel lopende gedeelten in de Schrift. Ik mediteer daarop met alle aandacht en ernst die ik bezit. Als er nog enige twijfel overblijft, dan raadpleeg ik degenen die doorkneed zijn in de dingen van God. En wat ik op deze wijze ontdek, dat onderwijs ik.”⁴⁰

In het zoeken naar de betekenis van een schriftgedeelte volgde Wesley de weg die hij als geestelijke van de Anglicaanse Kerk in Engeland had geleerd. Deze methode van bijbelinterpretatie – die we in het eerste hoofdstuk kort besproken hebben – volgde feitelijk vier stappen: De bijbel; traditie (kerkvaders, belijdenissen, commentaren ed.); verstand en ervaring. De ervaring van een tekst, zoals bijvoorbeeld het bekende gedeelte uit de eerste brief van Johannes, “God is liefde”, zou door Wesley dan ook altijd weer getoetst worden aan de bijbel! Ervaring heeft dus niet het beslissende woord! Aan dit alles moet ik beslist toevoegen dat Wesley altijd interpreteerde vanuit een persoonlijke relatie met God, die hij daarvoor essentieel achtte.

“Om de traditie echt te kunnen verstaan, de kerkvaders, de belijdenissen, moet men Hem kennen.”~

Deze wijze van bijbeluitleg ligt te grondslag aan Wesley's visie op christelijke volmaaktheid en volkomen heiligmaking. We kunnen hier de ernst en zorgvuldigheid in ontdekken die voortkomt uit oprechte liefde voor God en respect voor zijn heilig karakter en zijn Woord. Graag laat ik nu een voorbeeld zien van Wesley's interpretatie van de bijbel. Ik kies daarvoor twee teksten die model staan voor de fundering van de leer van volkomen heiligmaking, als zijnde een bijbels gegeven. Ik doel hier op 1 Johannes 3:9 en 5:18, die Wesley als volgt verklaarde.

“Een ieder die uit God geboren is - door een levend geloof waardoor God voortdurend geestelijk leven in de ziel ‘inblaast’ en waardoor de ziel van de gelovige voortdurend liefde en gebed tot God ‘uitademt’ doet geen zonde. Want het zaad Gods - van liefhebbend geloof - blijft in hem en - zolang als dat het geval is - kan hij niet zondigen, want hij is uit God geboren; hij is innerlijk totaal veranderd.”

“Omdat er zonde bestaat, is dat nog geen aanmoediging om te zondigen. In tegendeel het is een onweerlegbare waarheid dat - een ieder die uit God geboren is - diegenen die God zien en liefhebben - niet zondigt - zolang als liefhebbend geloof in hem woont, zal hij niet in woord en daad tegen Gods wil ingaan - want Hij - die uit God geboren werd, bewaart hem - wakende in gebed - en - terwijl dit zo is - heeft de boze geen vat op hem - hij kan hem niet schaden.”⁴²

Als u de inleiding van deze studie goed gevolgd hebt, zult u opgemerkt hebben dat in het bovenstaande het wesleyaanse zondebegrip gebruikt is. De volkomen heiligmaking was voor hem een bijbels begrip dat door de ervaring ondersteund wordt. Ik zal nu enkele belangrijke plaatsen in de bijbel noemen die direct of indirect het gegeven van de ervaring van volkomen heiligmaking, zoals die werd beschreven in het vorige hoofdstuk, aangeven en rechtvaardigen. Voor een bredere en diepgaandere studie verwijs ik graag naar twee boeken.⁴³ Deze zijn echter alleen in het engels beschikbaar.

8.2.2. De Bijbel (NBG).

Naar aanleiding van Ezechiël 36:25,26 schreef Charles Wesley, een jongere broer van John Wesley, een kerklied (hymn) dat hij noemde: "De belofte van heiligmaking." We citeren dit gedeelte uit het Oude Testament.

"Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven."

Ook John Wesley haalt dit gedeelte aan in antwoord op de vraag: Is er een duidelijke schriftuurlijke belofte, dat God ons wil verlossen van alle zonde? Hij antwoordt:

"Die is er: 'Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden', Psalm 13:8. Dit komt in nog ruimere mate tot uitdrukking in de profetie van Ezechiël: 'Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen...', Ezechiël.36:25,29. Geen belofte kan zuiverder zijn. En hiernaar verwijst de apostel duidelijk in de vermaning: 'Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons reinigen van alle bezoedeling des vlezes en des geestes, en zo onze heiligheid volmaken in de vreze Gods', 2 Corinthe. 7:1. Even duidelijk en bepaald is die oude belofte: 'En de Here, uw God, zal uw hart en het hart van uw nakroost besnijden, zodat gij de Here, uw God liefhebt met geheel uw hart en geheel uw ziel, opdat gij leeft', Deuteronomium 30:6. "~

Wat vaak over het hoofd gezien wordt in dit verband is de dringende oproep tot **levensheiliging in de gebeden** in het Nieuwe Testament. Wesley wijst ons daarop bij het beantwoorden van de aan hem gestelde vraag: Levert het Nieuwe Testament nog verdere grond voor de verwachting verlost te worden van alle zonde? Hij antwoordt:

"Ongetwijfeld, in de gebeden voor volkomen heiligmaking; die, wanneer er zo iets 'niet was, louter een bespotting van God zouden zijn. Zulke gebeden met zijn: (1). 'Verlos ons van de boze'. Nu, wanneer dit gedaan is, wanneer wij verlost zijn van alle boosheid, kan er geen zonde meer overblijven. (2). 'En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, opdat zij volmaakt zijn tot één', Johannes. 17:20-23. (3). 'Om die reden buig ik mijn knieën voor de Vader, naar wien alle geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geve dat gij, geworteld en gegrond in de liefde, in staat zult zijn om te bevatten, samen met alle heiligen, hoe groot de breedte en de lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods'. Efeze.3:14 etc. (4). 'En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn'. (1 Thessalonicenzen 5:23. "~

In het Nieuwe Testament is heiliging een bekend begrip. De christenen worden heiligen genoemd (Romeinen 1:7; 1 Corinthe 1:2). Deze aanspreekvorm wil de speciale positie van de christenen in de wereld aanduiden. Zoals het volk Israël heilig was doordat God hen had uitverkoren tot Zijn volk, zo zijn christenen door Christus uitverkoren, onttrokken aan de wereld, zij zijn door Christus toegeëigend. 1 Corinthe 14:33 spreekt over de gemeente der heiligen. De heiligen zijn dus degenen die een nieuw leven in Christus zijn begonnen. De heiliging (als ontwikkeling) is meestal de vrucht en consequentie van het heilig-zijn der gelovigen. Het is het doen van Gods wil (1 Thessalonicenzen 4:3) en het staat tegenover onreinheid (1 Thessalonicenzen 4:7).

De heiliging bestaat uit de reinheid van leven, de morele levensvorm van de christenen. De verzoening door Christus is de basis van het christelijke leven en de heiliging is de manier van leven die hier uit voortkomt. In de brieven van Paulus wordt dit steeds uitgedrukt met het woord "waardig": "Wandelen, waardig de roeping waarmee gij geroepen zijt." (Efeze 4:1). In Romeinen 6:1-14 lezen we hoe de christen door de dood en de opstanding van en met Christus aan de zonde gestorven is en hoe hij wordt opgeroepen om zich niet ten dienste van de zonde te stellen, maar ten dienste van God. Hieruit mogen we concluderen dat er nieuw leven in Christus mag groeien en bloeien in de levens van hen die geheiligd zijn door het offer van Christus.

Hierbij zou ik het willen laten. Is er enige twijfel bij u over de betrouwbaarheid van de leer en ervaring van volkomen heiligmaking dan kunt u zich verdiepen in bijbelteksten die bij het geloofsartikel betreffende volkomen heiligmaking genoemd worden. Wel verzoek ik u dit biddend te doen met een ontvankelijke geest en steeds in gedachten houdend dat wij uitgaan van het wesleyaanse en mijns inziens ook bijbelse zondebegrip.

Nadat we gezien hebben wat volkomen heiligmaking betekent in het leven van een christen en hoe dat past in Gods weg van verlossing zoals geopenbaard in de bijbel, willen we nu stilstaan bij de vraag: Wat maakt geheiligde mensen herkenbaar in het leven van alle dag?

Opdracht: beantwoordt de vraag: hoe mogen christenen herkend worden als geheiligde christenen?

8.3. Volkomen heiligmaking: de herkenbaarheid.

Wanneer ik spreek over herkenbaarheid dan bedoel ik niet de ervaring van volkomen heiligmaking zelf, maar meer de zichtbare gevolgen ervan in het dagelijkse leven. De ervaring zelf is te persoonsgebonden en te subjectief om te kunnen ontleden. We kunnen echter wel spreken over herkenbaarheid van de uitwerking van deze ervaring. Geheiligde mensen worden herkend aan de vrucht van de Geest: *Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.* "(Galaten 5:22)

De vrucht van de Geest komt als volgt naar voren in het christelijke bestaan in de wereld.

8.3.1. Sociale betrokkenheid

Gelovigen uit evangelische kringen wijzen hier de laatste tijd nogal een op. Daarbij wordt niet zelden John Wesley geciteerd. Voor Wesley had heiliging sociale implicaties. Eens schreef hij: *Ik ken geen heiligheid behalve sociale heiligheid.* Anders gezegd, het menselijk leven moest op zowel individueel - geestelijk als op sociaal - economisch terrein geheiligd worden. Hij stimuleerde de

methodisten in de classes als nieuwe mensen te leven in relatie met God, zichzelf, hun man en vrouw, hun kinderen, hun familieleden, hun directe maatschappelijke contacten, etc. Maar hij gaf ook steun aan de campagne tot afschaffing van de slavernij, de beweging voor gevangenis hervorming, om maar enkele voorbeelden van sociale actie te noemen.⁴⁶ Laat ik het genoemde citaat van John Wesley verder afmaken omdat ons zodoende meer noodzakelijke informatie verschaft wordt voor een goed begrip van sociale bewogenheid in overeenstemming met Wesley's denkwijze en onze theologie.

*Het evangelie van Christus kent geen religie behalve sociale religie; geen heiligheid behalve sociale heiligheid. Geloof werkende door liefde is de lengte, breedte, diepte en hoogte van christelijke volmaaktheid.*⁴⁷

We zien hier de link naar de volmaakte liefde (agapè) als de bron, de stimulus voor goede daden. Hij haalt daarvoor Galaten 5:6b aan: “~geloof, door liefde werkende.” Het maakt duidelijk dat een geheiligd mens een warmhartig mens is, betrokken met de lijdende en zwoegende wereld geheel in de lijn van Jezus van Nazareth, de Nazarener. De liefde van God in de mens bewerkt dat in ieder gewillig hart. Let eens, ter afsluiting van dit gedeelte, op de woorden uit Johannes 3:17:

“Wie nu in de wereld een bestaan heeft en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn binnenste voor hem toesluit, hoe blijft de liefde Gods in hem?”

Een bekende theoloog van de Kerk van de Nazarener die veel over dit onderwerp heeft gepubliceerd, is dr. Richard S. Taylor. Hij geeft enkele kenmerken⁴⁸ van een leven waarin Christus en niet het zelf verwerkelijkt wordt. Kenmerken dus die verwacht mogen worden van mensen die de ervaring van volkomen heiligmaking hebben doorleefd. Immers, zij willen een godgericht leven leiden en hebben zich daarvoor aan Hem overgegeven in een gelovige vastberadenheid om in Christus voetstappen te gaan. Ik zal een Vrije vertaling geven van enkele van deze door dr. Taylor genoemde kenmerken.

8.3.2. Een onafhankelijke persoonlijke toewijding

Het hart van heiliging vertoont een verschuiving van de slaafse afhankelijkheid van de mening van anderen naar een onafhankelijk denken en handelen. Deze onafhankelijke houding is echter gebonden aan het gezag van de bijbel en dus aan de God van de bijbel. In die zin is de geheiligde christen onafhankelijk in zijn geloof van zijn geloofsgenoten maar afhankelijk van God. De onafhankelijke christen laat God God zijn boven elke andere autoriteit uit. Vanuit deze enkelvoudige afhankelijkheid ontstaat door de werking van de Heilige Geest die kwaliteit van leven die weet van afzien en dienen van de ander. De houding die we terugvinden in Efeze 5:21: “weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.”

8.3.3. Onderscheidingsvermogen

Hier bedoel ik niet het onderscheidingsvermogen dat verkregen wordt door het intellect alleen, maar het geestelijk zicht dat de liefhebbende christen heeft op het leven waardoor hij onderscheidt wat van belang is in de gemeente en daarbuiten en wat er niet toe doet. Zij voelen aan wat behoort tot het gebied van meningen en opinies en wat behoort tot het terrein van de essentiële waarheden. Zij onderscheiden het echte van het onechte, het goede van het kwade en groeien daarin. We vinden dit beschreven in Filippenzen 1:10 waar staat dat de liefde van de christen

zodanig kan groeien in kennis en beoordeling dat hij een gezonde kijk op het leven heeft. In onze NBG. vertaling staat dit zo: *“En dit bid ik, dat uw liefde nog steeds meer overvloedig moge zijn in helder inzicht en alle fijngevoeligheid, om te onderscheiden, waarop het aankomt. Dan zult gij rein en onberispelijk zijn tegen de dag van Christus.”*

8.3.4. Hanteringsvermogen liefde en wet

De christelijke wijze van liefhebben is veeleisend omdat het vraagt af te zien van persoonlijke rechten ten gunste van de opbouw van anderen. Het vraagt dus een goed rentmeesterschap; een goed beheer van invloed en macht. Persoonlijke vrijheid wordt vrijwillig opgeofferd wanneer deze een struikelblok vormt voor de ander in zijn groei in de liefde/geloof. Deze wijze van liefhebben roept echter een spanningsveld op tussen onze liefde voor de zondaar en onze haat van de zonde. Christelijke liefde moet bestaan uit liefde voor recht en liefde voor mensen. Hoe moeten we daar mee omgaan? Het wordt gezegd dat Jezus nooit principes vóór mensen stelde; maar dat is niet waar. Hoewel Jezus de rijke jongeling (Marc.10:17-27) liefhad, werd zijn liefde praktisch gemaakt door werkelijk te zoeken naar het allerbeste voor deze jonge man. Zijn onderliggende principes deden Hem de morele standaard van discipelschap aan de jongeling voorleggen. En Hij ging niet overstag toen de jongeman teleurgesteld wegliep. De hoge norm van de liefde die Jezus ons leert, wijst erop dat compromissen op de lange duur niet heilzaam zijn maar zelfs destructief. Daarom is een kenmerk van de geheiligde mens dat hij door de liefde de balans zoekt te bewaren tussen de noden van de mens en de imperatieven / wetten / principes van het christelijk geloof.

8.3.5. Een groeiende fijngevoeligheid

Dit is een dualistische(tweeledige) fijngevoeligheid; een groeiende fijngevoeligheid voor de leiding van de Heilige Geest en een groeiende bewustwording van de gemoedsgesteldheid en noden van mensen rondom. Dit betekent in de praktijk dat de echtgenoot veel meer alert is voor de emotionele behoeften en ervaringen van zijn partner en vice versa. Kerkleden raken beter afgestemd op gebieden in het gemeenteleven waar hulp nodig is; zij horen wat niet gezegd wordt en zien wat niet direct voor ogen is. Er is een verdiepte nederigheid die het gemakkelijker maakt om te zeggen: Sorry, dat was niet goed van mij. Er is een paraatheid om gaten te dichten in relaties en activiteiten; men wil op de bres staan voor God en mensen. Deze groeiende fijngevoeligheid brengt ook verandering teweeg in gevoelens van persoonlijke voorkeur. Sommige zaken die vroeger irritaties opriepen, raken hen niet meer, het zijn nu andere, meer essentiële dingen waardoor zij in beweging komen. Immers, alleen onvolwassen christenen laten mensen links liggen op grond van uiterlijkheden zoals taalgebruik, wijze van kleden en slechte manieren. De Here Jezus raakte bewogen omdat Hij de mens liefhad die vaak achter afleidende uiterlijkheden schuilging!

6.3.6. Een gezond zelfbeeld

Het is algemeen geaccepteerd dat een gezonde waardering van zichzelf van groot belang is voor het menselijk bestaan. Deze gezonde zelfwaardering is te vinden als vrucht van volkomen heiligmaking. Immers, de geheiligde mens leert om zichzelf te zien:

- in het licht van Gods liefde (waarin hij zeer waardevol blijkt),
- in het licht van een eerlijke en realistische kijk op zichzelf als persoon met alle mogelijkheden en onmogelijkheden die daarbij horen (dat zal hem beschermen tegen trots en eigendunk). Dit mag leiden tot een gezond evenwicht tussen nederigheid en zelfrespect. Het is zoals Paulus schrijft:

“Koester u geen gedachten, hoger dan uw voegen”(Romeinen 12:3) In de Groot Nieuws vertaling staat het zo: “U mag zelfbewust zijn, maar uw zelfbewustheid moet bescheiden blijven.”

Kortom, dit alles houdt in dat we ons best bewust zijn van onze kwaliteiten en mogelijkheden. Er is echter een tegenwicht en dat ligt in de diepere bewustwording van onze zwakheid zonder Gods genade en de wetenschap dat wat we ook kunnen en hoe handig we ook zijn dit door Gods genade tot stand gebracht is. Daarom verachten we onszelf niet en kennen we onszelf goed genoeg om ons ook niet te zeer te verheffen. We aanvaarden onszelf echter volkomen als bruikbare mensen voor God en zijn werk op deze aarde, hoe en waar dan ook. Deze gezonde zelfwaardering -die soms na langdurige intensieve pastorale zorg ontstaat- leidt naar een groeiend getuigenis voor Jezus in de wereld.

8.3.7. Een groeiend getuigenis.

Geheiligde christenen, zo leerde Wesley, kunnen niet met een zuiver geweten leven zonder dat zij openlijk voor hun geloof uitkomen. Zij moeten wel van hun geloof spreken want hun hart is er vol van.

Wesley beschrijft dat op zijn eigen originele wijze in het volgende citaat.

Mensen steken geen kaars aan om hem onder de tafel te zetten; zoveel te minder zal de God, als de Wijsheid zelf, dat doen. Hij laat zijn liefde en kracht niet opvlammen om het daarna te verbergen voor de mensheid. Ook is er niets onder de hemel dat de mens (de gerechtvaardigden) zo inspireert dan te converseren met hen die de volwassenheid in geloof benaderd hebben. Het stelt hen de volle verlossing in het vooruitzicht waarnaar ze zullen gaan verlangen. Dit voordeel zou verloren gaan als de kaars onder de tafel gezet zou worden.⁴⁹

Wat Wesley hier benadrukt is het aanstekelijke van het “naar buiten brengen van wat er van binnen gebeurd is”. Van getuigen dus. Geheiligde christenen laten een helder licht schijnen, waarvan zij zich niet altijd bewust zijn (Mattheus 25:37-39). Zo verwijzen zij andere mensen onbewust naar God tot verlossing en heiliging.

8.3.8. Een verdiepte devotie/vroomheid

Dit is onmiskenbaar de sleutel voor het heiligingsleven. Of we nu de persoonlijke victorie of de voortgang van het Koninkrijk van God bedoelen. Alle lijnen van leerstellingen, getuigenissen, levensstijlen en innerlijke geestelijke vitaliteit komen samen op het punt van mijn contact met God; van aangezicht tot Aangezicht. In deze “ik-Gij relatie⁵⁰” kan voorkomen worden dat we zouden verstarren in de kille omgangsvormen die indruisen tegen de goddelijke liefde. Het is de biddende mens die veranderd wordt naar het beeld van Christus. In de woorden uit lied 205 uit de “Opwekkingsbundel” komt dit mooi tot uitdrukking. *“U Heer, bent wonderschoon, naar U verlangt mijn hart. En als uw ogen op mij zijn, vervult uw liefde mij.”*

De genoemde karakteristieken van de geheiligde christen vormen onderdelen van leven-in-beweging. We kunnen niet stellen dat dit eindpunten zijn; voortdurend zijn we afhankelijk van God en van de genade die Hij schenkt. En van Hem zal het niet afhangen maar het is de eindigheid en de zwakheid van onszelf die er voor zorgen dat we voortdurend leerlingen blijven die opzien naar de Meester. Aan de andere kant is er echter het optimisme vanwege de genade die overvloedig van God uitkomt. “Zonder Mij kunt gij niets doen”, zegt Jezus in Johannes 15. Dit is een uitdaging om in respons daarop te zeggen tot God: Maar met U, Here Jezus, zijn toch alle dingen mogelijk! Daarom

sluit ik dit hoofdstuk af met de bemoedigende groet uit de eerste brief aan de christenen in Thessalonicenzen:

“En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn. Die u roept, is getrouw; Hij zal het ook doen.”

8.4. Volkomen heiligmaking: werk van God

De laatste woorden uit het vorige hoofdstuk zijn van groot belang. “Hij zal het ook doen”, geeft aan dat het God is die de mens heiligt. En terecht begint S. Günter een lezing over genade en geloof met de woorden: *“De allermoeilijkste taak van de wesleyaanse theologen is om genade en verdienste, geloof en goede werken, in evenwicht te houden.”*⁵¹

In de jaren dat ik nu predikant ben in de Kerk van de Nazarener is me dat duidelijk geworden. Zodra je te lang achtereen de eigen verantwoordelijkheid van de mens benadrukt, wordt er langzaam aan een geest van eigendunk en zelfingenomenheid gekweekt onder gelovigen. Immers, zij hebben zich volkomen aan de Heer over gegeven en doen geen bewuste zonden. Dit kan ongemerkt uitwassen tot een houding van een verkeerd soort zelfbewustheid die andere christenen het gevoel geeft dat zij nog niet zo ver zijn. Dit wordt doorgaans niet bewust gedaan maar is een gevolg van de innerlijke gesteldheid. Het ironische is dat dit tegen de liefde indruist en dus een houding van liefdeloosheid genoemd kan worden. Maar leg je te veel de nadruk op de genade dan ontstaan er christenen die met een geestelijk minderwaardigheidsgevoel gaan lopen met een passieve geest waar de dynamiek van de liefde ontbreekt. Beide aspecten, eigen verantwoordelijkheid en Gods genade, zijn vitale waarheden die verkondigd en geleerd moeten worden. Maar een benadrukken van het ene gaat ten koste van het andere en vice versa. En juist nazareners en anderen die denken in de wesleyaanse lijn zullen voortdurend op hun hoede moeten zijn voor een eenzijdig benadrukken van één van deze aspecten. Hierover zegt hij het volgende: *“De Wesleyaanse theologie loopt gevaar een soort humanisme te worden wanneer menselijke inspanning ten koste gaat van Gods genade.”*

Teneinde het juiste evenwicht te bewaren in de dagelijkse levenswandel met onze Heiland zal ik twee mijns inziens uiterst belangrijke begrippen meegeven die daarbij van dienst kunnen zijn.

8.4.1. Vrije genade

Het begrip vrije genade is ontstaan als tegenhanger van vrije wil, hoewel ze identiek lijken. Het kan helpen om bij het spreken en denken over de menselijke verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld om elkaar lief te hebben, ons te realiseren dat we dat kunnen leren uit vrije genade in plaats van uit vrije wil. In het eerste geval ligt de aandacht bij God, in het tweede geval ligt deze bij de mens. Dit is van groot belang voor een gezond christelijk leven. Het leert ons dat de menselijke wil een door God gegeven mogelijkheid is om te kiezen en te handelen. Vrije genade houdt de mens, de christen, met beide benen op genadegrond terwijl vrije wil kan verworden in vermeende grond van menselijk kunnen. Vrije genade houd je God-gerichtheid, vrije wil neigt tot zelfgerichtheid. Wat geldt voor onze verzoening met God, geldt ook voor de volkomen verlossing en heiligmaking: *“Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en niet uit uzelf: Het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.”* (Efeziërs 2:8,9)

8.4.2. De balans

Wat kan ons verder helpen om genoemde balans tussen genade en respons te bewaren? Ik denk dat dit te vinden is in het verzoenend sterven van onze Here Jezus Christus. Elk moment van ons leven zijn voor deze eenmalige daad dankbaarheid en ootmoed begrijpelijke reacties. Waarom? Het is John Wesley die onze vraag beantwoordt in zijn respons op de vraag die aan hem gesteld werd, te weten:

“Maar, wanneer zij zonder zonde leven, sluit dit dan toch niet de noodzakelijkheid van een Middelaar uit?”

Hierop antwoordt Wesley:

Dit is verre van waar. Geen anderen hebben zo'n behoefte aan Christus dan zij; geen andere zijn zo volkomen van Hem afhankelijk. Want Christus geeft geen leven aan de ziel los van Hem, maar in en met Hem zelf. Vandaar dat zijn woorden op gelijke wijze waar zijn voor alle mensen, in welke staat der genade zij ook zijn: 'Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft: zonder Mij (of los van Mij) kunt Gij niets doen.' (...) Nu, vergissingen en welke zwakheden ook, die noodzakelijkerwijze uit de vergankelijke staat van ons lichaam voortvloeien, zijn in geen enkel opzicht strijdig met de liefde; en daarom in bijbelse zin, ook geen zonde. Om mijzelf op dit punt nader te verklaren: Niet alleen zonde in de eigenlijke betekenis (dat is, een opzettelijke overtreding van een bekend zijnde wet van God), maar ook zonde in de oneigenlijke betekenis (dat is een onopzettelijke overtreding van een goddelijke wet, die bekend is of niet), heeft het verzoenende bloed van Christus nodig.⁵²

Welnu, hoe zouden wij dan een houding van zelfgenoegzaamheid kunnen toelaten als het offer van Christus elk moment van de dag voor elk mens actueel en zelfs noodzaak is! De gezonde balans in christelijk leven vinden we dus door ons doen en laten te spiegelen aan de absoluut volmaakte God om te ontdekken dat we tekortschieten en dat niet alleen; om te ontdekken dat Christus verzoenend sterven mijn tekorten aanvult en goedmaakt zodat ik voor God kan bestaan en opbloeien....verbonden met de Wijnstok. God werkt niet zonder mij en mijn inzet, en toch is het Gods werk dat zich op geloof en door genade aan mij en vele anderen voltrekt.⁵³

8.5. Conclusie: volkomen heiligmaking

Zo hebben we de leer en ervaring van volkomen heiligmaking van verschillende kanten bekeken. We bespraken theologische verschilpunten; de ervaring van volkomen heiligmaking; de grondslagen in de Bijbel; de uiterlijke kenmerken van een christen in het proces van heiligmaking en tot slot pastoraal -theologische adviezen om als kinderen van God in de juiste balans te blijven in ons leven met Hem. De naam van John Wesley werd vaak genoemd. Dit is begrijpelijk omdat de theologie van onze kerk voornamelijk zijn denkrichting volgt. Het is geen mensverering, integendeel, hij had ook zijn minder sterke en zwakke kanten. Wel vinden we in hem iemand die geworsteld heeft met vragen die voor vele christenen in onze dagen nog zeer actueel zijn. Zijn benaderingswijze voor het vinden van antwoorden is de benadering die de liefde voor God en mens waardig is.

“Zijn hermeneutiek was liefde tot God en mensen. (...) Uiteindelijk komt de diepste betekenis van elk leerstuk van het christelijk geloof, eenmaal door hem geïdentificeerd en gedefinieerd, altijd weer uit op “liefde”.⁵⁴

Wanneer christenen in Nederland de denkwijze en benadering van John Wesley zouden onderzoeken en serieus nemen, zou dit een ontkramping en ontspanning kunnen brengen in het kerk-zijn, in de omgang met elkaar en bij het oplossen van problemen en verschilpunten. Ik hoop deze cursus een verlangen in u heeft opgeroepen en/of aangewakkerd naar de volle zegen van God. Het is niet verkeerd om te verlangen naar het allerbeste, vanuit een hart dat in liefde uitgaat naar God en graag het allerbeste voor Hem zou willen zijn en doen. John Wesley schrijft: *Het is de leer van Paulus, de leer van Jakobus, van Petrus en van Johannes. En net zoals dit bij dhr. Wesley het geval is zo is het de leer van een ieder die het zuivere en totale evangelie verkondigt.(...) Maar van wie deze leer ook is, ik vraag u, kan het u kwaad doen? (...) Waarom zou de aan God – toegewijde - mens bang zijn om ziel, lichaam en bezit volkomen aan God over te geven?*⁵⁵

Het is mijn verlangen dat de inhoud van dit hoofdstuk over volkomen heiligmaking velen ertoe zal brengen om zich volkomen in de armen van God los te laten, knielend aan het altaar in de kerk. Deze momenten zijn belangrijk voor Gods koninkrijk! Dit naar voren gaan in de richting van het altaar is een bewuste keuze, zichtbaar voor iedereen, om zich volledig aan God te geven en te geloven dat Hij op dat moment door geloof volkomen heiligt en dit in de groei naar volwassenheid gaat uitwerken. Dit laatste kan in het bijzonder geleerd worden in de samenhang van de gemeente. Immers, als je in een basisgroep, koinoniagroep, celgroep of huiskring opgenomen wordt, dan komen broeders en zusters dichtbij. Niet zelden zó dichtbij dat hun fouten en tekortkomingen, hun mogelijkheden en onmogelijkheden, hun begrip en onbegrip je al snel voor de keuze plaatst of je daarvoor blijft of wegloopt. Maar juist dat zijn de momenten waarop de vruchten van volkomen heiligmaking door de Heilige Geest geleerd kunnen worden, Immers, God heeft onmogelijke mensen zo lief dat Hij zich voor hen gaf voordat zij dat wisten! Verbonden aan de Wijnstok zal God de volhardende gelovigen deze liefde leren, al gebeurt dit niet zonder afzien en sterven aan jezelf. Zo zijn het altaar en de kleine groep bij uitstek de plaatsen waar de liefde (agapè) geleerd wordt!

Ik besluit dit onderwerp met een gelijkenis. Hiermee wil ik alle oprechte christenen uitdagen en ook verlangend maken naar de rijkdommen van het leven met God.

Beth-El

Ik kwam laatst in een prachtig huis, een zogenaamde riante villa. Talloze ruime vertrekken, die bruikbaar zijn voor allerlei doeleinden. "Beth-El"(Huis-Gods), las ik op de gevel. Prachtig, hier moesten mensen wonen die hun huis gebruikten voor Gods eer! Ik bel aan en merk dan meteen dat de deur open staat. Een teken van gastvrijheid en christelijke openheid! Maar wie schetst mijn verbazing, wanneer ik de ruime hal inkom en daar struikel over de mensen. Het portaal zit vol mensen, die de wanden, het uitzicht, de vloerbedekking, enz, bewonderen. Zeker, de wanden zijn mooi en het uitzicht is ook niet onaardig. Maar wat mij tegenstaat is, dat ze in die hal een bank hebben en stoelen, zelfs bedden, potten en pannen. Ze hebben de hal tot woonruimte gemaakt. Een mooie, ruime hal; maar om in te wonen...?!

Ik probeer door de hal heen me een weg te banen naar de rest van het huis, maar dat lukt niet zo best. Iedereen zit of staat ervoor en niemand maakt aanstalten om me te helpen of om de deur te openen. Maar ik dring aan om verder te komen. Blikken van bewondering, vermengd met verbazing, maar ook blikken van irritatie zijn op me gericht. Er zijn er blijkbaar al meer geweest die verder wilden; die hebben na enkele pogingen de moed opgegeven en zich aangesloten bij de hal-

bewoners. Maar ik geef niet op. Enkele mensen sluiten zich bij mij aan. Eindelijk gaat de deur open. We zoeken naar licht, want het huis is nog in het duister gehuld. En zo gaan we samen op weg om het huis te ontdekken en te bewonen. U begrijpt het al! Veel te veel mensen blijven staan bij het begin-de hal-van Gods bedoelingen. Zonder visie blijven zij min of meer tevreden in de hal wonen terwijl het hele huis voor hen bedoeld is.

“Laten wij daarom het eerste onderwijs aangaande Christus laten rusten en ons richten op het volkomene.” (Hebreeën 6:1)

Ds. Maarten van Immerzeel.

Losse thema's

Missieverklaring van de kerk

Doop en opdracht (artikel XII uit het Handboek)

Tienden en Gaven (vrijwillig; als een geloofsopstelling van de kerk)

Omgang met het Handboek (in het licht van deze cursus)

Lidmaatschap (formulier bespreken en de intentie van het hart)

Kringenwerk in de gemeente (opgave voor kringen)

Peilingsformulier laten invullen (waardoor er een indicatie van verlangens komt)

Nog bestaande vragen beantwoorden...

Noten

1. W.G. Bromiley, Historical Theology, (Eerdmans, USA, 1979) 96.
2. C.A. Outler, John Wesley, (New York, 1964) 9.
3. W.G. Bromiley, Historical Theology, (Eerdmans, USA, 1979) 97
4. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974) 22.
5. John Wesley, Works, (Kansas City, 1988) deel 2 366, 367
6. C.A. Outler, John Wesley, (New York 1964) 61.
7. dr. S. McCormick, lectures over de Wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
8. C.A. Outler, John Wesley, New York 1964) 5
9. dr. S. McCormick, lectures over de Wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
10. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974)29
11. .W.M. Clarke, An Outline of Christian theology, 66
12. E. Augustinus, Belijdenissen, bewerking S. Van der Land, (Kok Kampen 1982) 6,7.
13. C. Brown, Philosophy of the Christian faith, (Illinoiss, USA, 1968), 233
14. O. Wiley, Christean Theology, (Kansa City 1940) deel 1, 241.
15. T. Purkiser, Adventures in bible doctrine, (Kansas City, 1972), 56
16. H. Thielicke, De verborgen vraag naar God, (Den Haag, 1974), 113
17. A.W. Harrison, Arminianism, 29
18. C. Bangs, Arminius, 253
19. Ibid, 262, 263.
20. H. Thielicke, I believe the Christian creed, (Philadelphia, 1968), 16-24
21. J. Wesley, Works, deel 8, 47-49, 106. Deel 5,109
22. J.Wesley, Journal, Januari 1738.
23. Ibid, over Romeinen 8:16.
24. J.Williams, John Wesley's theological today (Nashville, 1960), 102
25. F.F. Bruce, De betrouwbaarheid van de geschriften van het Nieuwe Testament, (Telos, NL 1977), 14.
26. Ibid, 23-25.
27. A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen 1909) 91
28. A. Kuiper, ibid, 158-159
29. Ibid , 85
30. Ibid , 67
31. H. Ray Dunning, Grace, Faith and Holiness (Kansas City, 1966) 23 288-28
32. John Wesley, A plain account of Christian perfection (Kansas City, 1966)23
33. H. Berkhof, Christelijk geloof, (Kampen, 1973), 446
34. John Wesley, The repentance of believers, Works (Kansas City, 1986)V, 156-1 70
35. Het engelse woord "mind" dat hier gebruikt wordt betekent ook gezindheid.
36. John Wesley, Works, VI, 46,52
37. Samenvatting door Steve McCormick, tijdens college ENBC, Busingen, 1984
38. John Wesley, Works, VI, 75
39. R.G.Alex Deasley, Wesleyan Theological Journal (voorjaar 1979) 40
40. John Wesley, Works, V, preface 3-4
41. John Wesley, Works, XIV, 240-241, (wordt ook in de Kerk van de Nazarener gehanteerd!)
42. John Wesley, Explanatory notes on the New Testament (Kansas City, 1981)
43. W.T. Purkiser, Exploring Christian Holiness deel 1 over de bijbelse onderbouwing van heiliging.
44. Donald S. Metz, Studies in Biblical Holiness, speciaal hoofdstuk. 7 en 8 zijn van belang
45. John Wesley, A plain account of christian perfection, hoofdstuk 17.
46. Ibid,

47. Drs E van der Poll, Heiliging als sociale opdracht, Soteria, sept 1986
48. John Wesley, Works, deel 14, 35
49. Richard S. Taylor, Exploring Christian Holiness, deel 3, 232-236
50. Entire sanctification makes a difference, Herald of Holiness, maart 1990
51. John Wesley, A Plain account of Christian perfection, 56
52. zie hiervoor Martin Buber, Ik en Gij
53. W.Stephen Gunther, Genade en geloof in de ordo salutis van de Wesleyaanse theologie, lezen voor de leden van de RCL te Koog aan de Zaan, 1987
54. A plain account of christian perfection,53
55. Zie voor dit onderwerp John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing,
56. Mildred Bangs Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990) 2
57. A plain account of christian perfection, 117, 119.

Bibliografie

- Barclay, W. "Ethics in a permissive society", William Collins Sons, Glasgow, 1971
- Barclay, W. "A New Testament Wordbook", CSM Press, London, 1955
- Morris, L. "The first epistle of Paul to the Corinthians, Tyndale Commentaries, Eerdmans, Grand Rapids, USA, 1980
- Taylor, R.S. "The theological formulation", Exploring Christian Holiness III, Kansas City, 1985
- Wesley, J. "Works", deel V, Kansas City, 1986 (1771)
- Wesley, J. "A plain account of Christian perfection", Kansas City, 1966

Aanbevolen literatuur

- Jacobus Arminius, Verklaring van Jacobus Arminius 1608, (Lochem,1960)
- P.M. Bassett en W.M. Greathouse, "The historical development" Exploring Christian holiness 2 (Kansas City,1985)
- Dr. J.van den Berg, Het christelijke leven naar de opvatting van John Wesley (Kampen, 1959)
- Dr. H. Berkhof, Christelijk Geloof, (Nijkerk, 1973)
- M. Buber, I and Thou, (Edinburgh,1944)
- H.R. Dunning, Grace, Faith and Holiness (Kansas City 1988)
- L.O. Hynson, To reform the nation, (Grand Rapids,1984)
- C.N. Impeta, De leer der heiliging en volmaking bij Wesley en Fletcher (Leiden,1913)
- Dr. A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen,1909)
- Ds. Metz, Studies in biblical holiness (Kansas City 1971)
- Dr. H.M.van Nes, John Wesley (Nijkerk, 1907)
- R. Otto, The idea of the Holy (London,1936)
- R.A. Taylor, The theological formulation, Exploring Christian holiness 3, (Kansas City,1985)
- GA. Turner, The vision which transforms (Kansas City,1964)
- John Wesley, Works (Kansas City,1986)
- John Wesley, Wesley's notes on the New Testament (Kansas City,1981)
- John Wesley, A plain account of Christian perfection (Kansas City,1966)
- John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing (Barendrecht,1989).
- M.B. Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990).

Inleiding tot de cursus

Beste deelnemer,

De gesprekken waaraan u zult deelnemen, zullen ongeveer zes avonden in beslag gaan nemen. Deze gesprekken kunnen zeer waardevol voor u zijn om twee redenen.

Ten eerste: als u zich openstelt voor de werking van de Heilige Geest, zult u baat hebben bij deze gesprekken. Want, zegt u nu zelf, wanneer staat een Christen eens stil bij wat hij eigenlijk gelooft? Ik bedoel: wanneer spreekt u in groepsverband over de vraag wie God is en wat zonde eigenlijk is? Meestal gaan we er in de kerk stilzwijgend vanuit dat deze dingen bekend zijn. Tijdens onze gesprekken zult u merken hoe heilzaam het kan zijn om deze vanzelfsprekende zaken aan de orde te stellen. Zo kunt u dus persoonlijk gezegend worden door deze cursus.

Verder zult u via deze cursus een beeld van de Kerk van de Nazarener krijgen. Dit betekent dat u aan een ander kunt vertellen over onze kerk: waar de kerk vandaan komt; wat ze gelooft, wat haar specifieke roeping is; waarin zij zich onderscheidt van bijvoorbeeld de Calvinistisch georiënteerde kerken; hoe ze denkt en theologie bedrijft; etc.

En natuurlijk hoop ik dan dat u aan het einde van de cursus zult zeggen: "*Dit is mijn kerk!*". maar, laat ik dat voorop stellen, dat is niet persé het doel van deze cursus. Ik geloof dat God elke gelovige een plaats geeft ergens in het lichaam van Christus, voor mij is dat de Kerk van de Nazarener, voor anderen zijn dat andere christelijke kerken. Voor elk van ons is het zaak dat we ons ernstig afvragen waar wij en onze kinderen thuishoren.

In ons handboek staat onze kerk als volgt omschreven: "De Kerk van de Nazarener bestaat uit die mensen, die zich vrijwillig verenigd hebben volgens de leer en organisatie van deze kerk en die streeft naar een heilige christelijke gemeenschap, die bekering van de zondaren, de volkomen heiligmaking van de gelovigen en hun groei in heiliging en de eenvoud en de geestelijke kracht die in de eerste christelijke kerk aanwezig was, gepaard gaande met de prediking van het evangelie aan de ganse schepping." (Blz.35)

Moge God u zegenen door de gesprekken die u zult hebben en moge Hij in u iemand vinden waar Hij Zijn kerk mee kan bouwen op deze aarde. Moge de liefde voor God en mensen door deze cursus groeien. Dan heeft deze cursus ten diepste aan zijn doel beantwoord!

Ds. Maarten van Immerzeel

1. Herkomst en profiel van de Kerk van de Nazarener

1.1. Geboorte in Amerika

De Kerk van de Nazarener is niet ontstaan door een scheuring binnen de gevestigde kerken. Ze is ontstaan door het werk van de heilige Geest in de geschiedenis. Voorafgaande aan de oprichting van de kerk, begonnen in verschillende delen van Amerika, heel spontaan, zich groepen te vormen die levensheiliging predikten en praktisch wilden maken. Op dit punt was namelijk een leemte ontstaan in de gevestigde kerken. In het begin wisten geen van deze groepen van het bestaan van elkaar af. Toen zij echter in contact met elkaar kwamen, ontdekten zij dat zij één waren in leer en verkondiging en één in dezelfde Geest. Zij zagen in dat zij hun hulpmiddelen konden samenbrengen onder een hoofd, teneinde het evangelie van volkomen verlossing uit te kunnen dragen tot de einden der aarde.

Dominee Pineas Bresee (geb. 31-12-1838) wordt gezien als degene die de Kerk van de Nazarener heeft gesticht, daarbij bijgestaan door de arts en lekenprediker dr. J.P. Widney. Hieronder volgen enkele historisch belangrijke gebeurtenissen voorafgaande aan de stichting van onze kerk.

- * 1734-1840, grote opwekking in Amerika onder Jonathan Edwards en Charles Finney
- * 1843-1870, start van nationale tentenkampbijeenkomsten voor nadruk op heiliging.
- * Oprichting van de onafhankelijke heiligingsbeweging als een instituut.
- * 21 oktober 1895, de naam van de kerk wordt gekozen.

Een krant in Los Angeles schreef daarover op 22 oktober van dat jaar:

*"In een gehuurde zaal, gelegen aan de South Main Street in Los Angeles, werd de naam op zondag 21 oktober 1895 geformuleerd. Er werden briefjes uitgedeeld om iedereen de gelegenheid te geven een voorstel te doen over de naam van de nieuwe organisatie, die op die dag gevormd was. De naam waar men het over eens werd, was de naam die dr. Witney had voorgelegd, de **"Kerk van de Nazarener"**. De verklaring die voor deze keuze werd gegeven, luidde als volgt: 'De naam, De Kerk van de Nazarener, leek in het bijzonder de zware, nederige zending van Christus te vertolken, de naam die Hij zelf gebruikte de naam die door vijanden gebruikt werd in zijn bespotting, de naam die Hem boven alles verbindt met het grote, zwoegende strijdende, treurende hart van de wereld. Het is Jezus, Jezus de Nazarener'."*

Tenslotte werden verschillende groeperingen samengevoegd tot de Kerk van de Nazarener op 8 oktober 1908. Op figuur 1 ziet u hier een overzicht van.

1.2. Ontstaan in Nederland

De komst van een jonge vrouw, Jeanine van Beek (1931-2003) (voormalige directrice van ons bijbelcollege EuNC te Büsingen, nabij Schaffhausen in Zwitserland), werd het begin van de eerste gesprekken en handelingen die leidden naar de start van de Kerk van de Nazarener in Haarlem. In de winter van 1966-1967 werd de Kerk van de Nazarener officieel georganiseerd door de leider van het midden-Europese district, dhr. Johnson. Ds. Cor Holleman (1928-2001) werd de voorganger om, samen met zijn vrouw Miep en enkele andere medewerkers, de heiligingsboodschap te gaan verkondigen onder de naam van de Kerk van de Nazarener. In figuur 2 ziet u een schematische afbeelding van de ontwikkeling van de Kerk in Nederland sinds de start in 1967 te Haarlem.

1.3. Organisatiestructuur

De organisatie van de Kerk van de Nazarener en haar bestuursvorm is gericht op de Heilige Geest, die rust op de vergadering; de vergadering als een heilig organisme dat kan luisteren en spreken, kan willen en voelen en handelen. Predikanten en leden van de kerkenraad zijn jaarlijks verantwoording verschuldigd aan de ledenvergadering. Dat betekent dat de Kerk van de Nazarener geen episcopaal geleide kerk is, waar bisschoppen van bovenaf besturen en leiden. Evenmin is de kerk een congregationalistisch geleide kerk d.w.z. een kerk die autonoom is en bestuurd wordt door een gekozen kerkenraad die geen verantwoording aan de gemeente verplicht is.

De Kerk van de Nazarener heeft een representatieve democratische bestuursvorm die het de Heilige Geest mogelijk maakt de vergadering te maken tot een levend organisme, dat denkt en overweegt en besluit al zoekende naar de weg die de Geest wil gaan. In de praktijk betekent dit, dat er in de verschillende vergaderingen van de georganiseerde groepen die aanwezig zijn, altijd afgevaardigden aanwezig zullen zijn. (Het handboek geeft hiervoor richtlijnen).

Voor de Algemene vergadering, die eens in de vier jaar gehouden wordt, geldt dat naast leden van deze vergadering (ex officio), er een aantal leden van de kerk zal worden gekozen tijdens de landelijke districtvergaderingen, die als afgevaardigden naar deze vergadering zullen gaan.

1.4. Wortels in de heilsgeschiedenis

De Kerk van de Nazarener is geen vinding van een groep christenen maar een doelgerichte beweging van de heilige Geest in de geschiedenis. In dit gedeelte zult u ontdekken dat onze kerk niet losstaat van de traditionele kerken en hun denken. Haar wortels liggen diep in de kerkelijke geschiedenis en het theologische denken door de eeuwen heen. Kortom, leest u maar uit het eerste stuk drukwerk van onze kerk: *"De Kerk van de Nazarener is een eenvoudige, oorspronkelijke kerk van het volk, voor het volk. Ze brengt geen nieuwe leer, alleen oude waarheid-oude bijbelse grondwaarheden. Ze zoekt alle overtollige vormen en kerkelijkheid af te leggen en terug te keren tot de eenvoudige en klare woorden van Christus."*

Met behulp van het overzicht op figuur 5 kunt u nu gaan ontdekken waar onze kerk past in het totale plaatje van de geschiedenis van de kerk; de geschiedenis van Gods verlossend handelen in het leven van vele mensen.

1.4.1. Het begon allemaal met Jezus de Nazarener

Alle kerken en groeperingen die zich christelijk noemen, dus ook De Kerk van de Nazarener, houden op te bestaan zonder de erkenning van de historiciteit van Jezus Christus. Zijn verzoenend sterven was de geboorte van de kerk. Zijn overwinnend verrijzen was en blijft de eeuwige hoop van alle christenen. Zijn komst in de Heilige Geest was en is de dynamiek en de vitaliteit van Zijn kerk. De geschiedenis voorafgaande aan de komst van Jezus Christus, is een toegroeien en heen wijzen naar zijn komst geweest. In een woelige christelijke historie is Gods Koninkrijk zich daarna gaan ontwikkelen. Vele toegewijde mensen en groeperingen hebben daarin een rol gespeeld. Hun invloed strekt zich uit tot in onze tijd. Maar het is Jezus Christus waarmee het allemaal begon! Ook de Kerk van de Nazarener vindt in Hem haar oorsprong en haar wording tot wat ze nu mag zijn door Zijn genade. Hoe de Kerk van de Nazarener verder gevormd is door kinderen van God in de geschiedenis, zullen we nu gaan zien.

1.4.2. Chrysostomus - nadruk op heiliging als proces en doel

Deze kerkvader was een van de grootste predikers uit de geschiedenis. Hij kreeg de bijnaam in de zesde eeuw van "de man met de gouden mond", vanwege zijn bijzonder spreektalent. Hij heeft geleefd van 345-407 na Christus en was advocaat van beroep. Op 25-jarige leeftijd werd hij gedoopt en aanvaardde het bestaan van monnik. Al snel begon hij op te vallen vanwege zijn begaafdheid in spreken, zodat hij kort daarna benoemd werd tot bisschop van Konstantinopel in 390 na Christus. Chrysostomus was zeer effectief in zijn werk en zond vele zendelingen naar vaak barbaarse volken. Toch werd hij uiteindelijk verbannen, omdat hij er niet voor terugschrok onzedelijke toestanden aan de kaak te stellen.

Hij hield zijn leerlingen voor dat de meest effectieve manier van evangelisatie is: het christelijke leven!

Hij zei hierover bijvoorbeeld:

"Er zouden geen ongelovigen meer zijn wanneer wij maar als waarachtige mensen Christus zouden navolgen."

Deze Chrysostomus had grote invloed op de grondlegger van het Methodisme in de 18^e eeuw, John Wesley (1703-1791) (88 jaar!). De theologie van onze kerk is voor een groot deel gestoeld op het denken van deze John Wesley, zodat we kunnen zeggen dat Chrysostomus via John Wesley de volgende kenmerken van onze kerk toegeschreven kunnen worden.

a) Het christelijk leven als doel en proces

Hiervoor wees Chrysostomus op twee Griekse woorden: teleos en teleosis. **Teleos** wijst op het doel van het christelijk leven als het zien van God zoals Hij werkelijk is (1 Johannes 3:2) en wij in alle opzichten volmaakt/heilig zullen zijn. **Teleosis** wijst op het proces van heiligmaking waarin de zich aan God toegewijde mens zich begeven mag. Ook Gregorius van Nyssa wees hier op. Dit was een ontdekking voor John Wesley en wordt teruggevonden in onze prediking en geloofsbeleving. De Wesley-kenner A.A. Outler zegt hierover:

*"Hun concept van heiliging als een proces in plaats van een statische positie, gaf Wesley een visie die hemelsbreed verschilt van b.v. de rooms katholieke en protestante visie op heiliging."*²

b) De nadruk op een heilige levenswandel

Hij benadrukte dat bekering alleen niet voldoende is, maar dat er een leven op moet volgen dat aan die bekering beantwoordt. Hier volgt een citaat van hem.

*"Laten we niet denken dat geloof genoeg is voor onze redding, we moeten ook heiligheid van leven tonen."*³

c) Het samenwerken van God met de mens

Een mens is geen willoos object dat door God van bovenaf geheiligd wordt. God kan niet heiligen zonder de overgave van wil en leven van de mens die heiliging zoekt. God zoekt niet naar mensen die Hij kan commanderen. Hij zoekt geen slaven en knechten maar zonen en dochters. Chrysostomus zegt: *"Wij zijn niet langer knechten van God, maar zonen en vrienden"*⁴.

d) Het schiften van theologische begrippen

Om een evenwichtige theologie te krijgen, die bijvoorbeeld niet doorslaat naar de kant van "geloof alleen" of naar de kant van "werken alleen" om Gods aanvaarding te verkrijgen en te behouden, leerde Wesley van Chrysostomus om bestaande theologische begrippen af te wegen en het juiste midden te zoeken.

Deze 4 elementen vindt u terug in de tegenwoordige leer en het leven van de Kerk van de Nazarener. De volgende wortel van de oorsprong van onze kerk vinden we in een groepering of stroming die vooraf ging aan de reformatie.

1.4.3. De innerlijke toewijding uit het mysticisme

Het persoonlijke geloof van John Wesley werd sterk beïnvloed door enkele mystici uit de geschiedenis van het christendom. U moet dan denken aan William Law, Vincent Taylor en Thomas a Kempis. Met name William Law heeft het denken van John Wesley voor langere tijd beïnvloed. Met name William Law is voor een tijd een belangrijke leidsman voor hem geweest. Hij zegt over hem: *"Het is waar dat mijnheer Law, die ik liefheb en vereer, lange tijd voor mij een soort orakel is geweest"* (Works 3:19) Bij deze mystici werd de zuivere innerlijke ervaring van het christelijke geloof gezocht in contemplatie (bespiegeling van godsdienstige aangelegenheden) en meditatie. Het was hun zoeken naar volmaaktheid, naar innerlijke zuiverheid en een heilig leven, dat Wesley aansprak. Thomas á Kempis, die bekend werd met zijn werk "De navolging van Christus." (In Oosthoeks Encyclopedia wordt gezegd dat dit boek na de bijbel het meest gelezen boek van de wereldliteratuur is.) Het lezen van dit boek heeft John Wesley op het spoor gezet naar de volledige overgave aan God. Hij schrijft hierover:

*'In het jaar 1726, maakte ik kennis met Thomas á Kempis werk "De navolging van Christus". De aard en de omvang der innerlijke godsvrucht, de godsvrucht van het hart, vertoont zich meer dan ooit tevoren aan mij in een helder licht. Ik zag dat wanneer ik mijn hele leven aan God zou geven het mij niets zou baten, tenzij ik mijn hart gaf, ja mijn gehele hart. Ik zag dat de eenvoud der innerlijke bedoeling, de zuiverheid van de toegenegenheid: één bedoeling hebben in alles wat wij spreken of doen, één verlangen hebben dat onze gemoedstoestanden overheerst, inderdaad "de vleugels van de ziel zijn" zonder welke niemand ooit kan opstijgen tot de berg Gods.'*⁵ (blz. 91:24-27)

Op een andere plaats zegt Wesley:

*"Ik begon te ontdekken dat echte religie, echte godsvrucht, in het hart van de mens woont en dat God's wet (liefdegebod; toevoeging M. van Immerzeel) zover strekt als ze in onze gedachten aanwezig is, en in woorden en daden overgaat."*⁶

Hoewel Wesley later ook de negatieve kanten constateerde van dit mysticisme is het innerlijke karakter van een waar christelijk geloof hem altijd voor ogen blijven staan. Dit element wordt ook in de Kerk van de Nazarener benadrukt, wat vaak voorkomt dat men een wettisch en moralistisch leven gaat leiden.

Even samenvattend kunnen we vaststellen dat er twee elementen zijn die uit het mysticisme tot ons gekomen zijn.

a) Het christelijk geloof als een innerlijke gezindheid

b) De nadruk op de overgave van hele persoon aan God en maar één ding willen: God aangenaam zijn!

Maar ook uit Wesley eigen kerk, de Anglicaanse kerk, is een belangrijk element van ons kerk-zijn overgenomen. Dat is de 4e wortel van onze oorsprong.

1.4.4. De theologische methodiek van de Anglicaanse kerk

John Wesley is altijd priester van de Anglicaanse kerk gebleven. Hij heeft ook nooit bewust aangestuurd op een eigen kerk zoals deze later in het Methodisme gestalte kreeg. Vanuit zijn kerkelijke achtergrond heeft John Wesley vele positieve aspecten overgenomen. Eén belangrijk aspect dat hij overnam is de wijze van theologie bedrijven. Toegepast op het bijbelse gegeven "God is liefde"- zou Wesley als volgt te werk gaan om deze waarheid te onderzoeken en te onderstrepen. God is liefde. O ja, wie zegt dat? Hoe weet ik dat dit waar is? In 4 stappen:

Toets 1: Wat zegt de bijbel erover? De bijbel heeft de beslissende autoriteit

Toets 2: Wat is er in de traditie van de kerk over gezegd en geschreven? (kerkvaders, belijdenissen, commentaren ed.)

Toets 3: Is het verstandelijk te onderbouwen? Het gezonde verstand heeft een belangrijke plaats.

Toets 4: Wordt dit door anderen en mezelf ervaren? Dit laatste moet dan ook weer getoetst worden aan de bijbel om subjectivisme te voorkomen.

Door deze vierslag te volgen kwam John Wesley uiteindelijk tot uitspraken over de betekenis van bepaalde gedeelten in de Bijbel, zoals bijvoorbeeld onze tekst "God is liefde".

De bijbel bevestigt dit aan alle kanten; in de traditie is daar veel bevestigends over te vinden; door ons te verdiepen in het verzoenend sterven van Jezus Christus zegt ons verstand dat het hier om een onmetelijke daad van liefde gaat; tenslotte wordt dit met hart ervaren door velen! Conclusie: Dit is waar!

Ook al wordt misschien niet altijd deze volgorde gebruikt, het is een gegeven dat de Kerk van de Nazarener deze vier stappen hanteert in het bedrijven van theologie en het geven van onderricht. Soms zal dit niet eens bewust zo gebeuren, maar wordt dit zo aanvoeld. zo zien we een belangrijke erfenis van de anglicaanse kerk, die via John Wesley in onze kerken aanvaard is: de theologische methodiek van de 4 stappen; de vierslag van Wesley.

1.4.5. De wortel die reikt tot in de Reformatie

De drie belangrijkste pijlers van de reformatie zijn:

- * SOLA GRATIA : Door genade alleen aanvaard door God.
- * SOLA FIDE : door geloof alleen genade van God.
- * SOLA SCRIPTURA : De bijbel alleen als Gods Woord.

In een sterke reactie op het sterk verval geraakte zuivere geloof, zoals dit bij de eerste christenen gevonden werd, werd de bijbel weer als enig-gezaghebbend erkend en kon de mens als enkeling door geloof en de genadige houding van God een kind van God worden. De Kerk van de Nazarener onderschrijft deze drie pijlers van de reformatie van harte als fundamente van het christelijke geloof: geloof, genade en Gods Woord. Er wordt echter in de praktijk wel anders mee omgegaan. Daarom moeten we nooit deze drie pijlers los zien van de totale visie en het totale pakket van uitgangspunten van onze kerk. In de volgende wortel vindt u daar een voorbeeld van. Desondanks behoort de Kerk van de Nazarener tot de kerken die zijn voortgekomen uit de reformatie. Daarom

nu samengevat: **De mens vindt aanvaarding bij God door geloof en genade en de bijbel is het enige van – Godswege – gegeven gezaghebbende Woord van God.**

1.4.6. Jacobus Arminius: de menselijke verantwoordelijkheid

John Wesley gaf een blad uit met de naam "het Arminiaans Nieuwsblad" (1778)⁸ De artikelen in dit blad werkten prikkelend in op de calvinisten van die dagen. Geheel in de lijn van Jacobus Arminius (1560-1609) [49 jaar!] en zijn volgelingen - remonstranten genoemd – stelde Wesley zich lijnrecht op tegenover o.a. het calvinistische concept van de dubbele uitverkiezing (predestinatieleer). Arminius had benadrukt dat het heil niet het deel van de mens wordt zonder daarin een eigen verantwoordelijkheid te hebben. Dus: zonder samenwerking met God, zonder de toegestoken hand van God te grijpen, zal Gods heil de mens niet bereiken. Volgens Arminius hoeft een mens niet te leven met de onzekere afwachtende houding van "och, mocht het nog eens gebeuren dat God mij in de kraag zou grijpen zodat ik gered ben van zijn toorn." Nee, de weg die hij wijst is de weg van Johannes 3: 16:

"Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe."

Hieruit zijn twee karakteristieken van de Kerk van de Nazarener gegroeid, te weten:

a) De mens is verantwoordelijk voor de respons op Gods genade

b) Ieder mens kan door God aanvaard worden, mits hij gelooft in Jezus als zijn Verlosser en God.

1.4.7. Het optimistische mensbeeld vanuit de katholieke kerk

De Katholieke kerk is de oorspronkelijke kerk, andere groepen en kerken hebben zich in de loop van de geschiedenis losgemaakt van hun moederkerk om uiteenlopende redenen. Wat er ook allemaal ten nadele van de rooms-katholieke kerk gezegd kan worden, het is een feit dat deze kerk altijd een vrij optimistisch mensbeeld gepropageerd heeft. In ieder geval optimistisch vergeleken met mensbeelden binnen de calvinistische traditie.

Het is immers mogelijk binnen deze kerk om als mens heilig verklaard te worden; ook al gebeurt dit dan als de betreffende persoon al overleden is en is dit alleen weggelegd voor enkelingen. Vanuit een totaal andere invalshoek heeft onze kerk ook een optimistisch mensbeeld. Immers, De Kerk van de Nazarener is een heiligingskerk! Later, wanneer we gaan spreken over de mens in het licht van Gods genade, zal u dit meer duidelijk gemaakt worden. Het is gebleken dat mensen uit de katholieke traditie zich ook vrij snel thuis voelen in onze kerken. Dit is te danken aan: **een positieve benadering van de mens vanuit Gods genade.**

1.4.8. De zichtbare heiliging van het piëtisme (vromen)

Voor deze "vromen" gold dat verlossing door genade en geloof zichtbaar wordt in werken van barmhartigheid.

"Het belangrijkste doel van deze beweging was de vraag naar individuele zuiverheid. Het kwam naar voren op het moment dat de heersende religies weinig of geen aandacht schonken (of zelfs onmogelijk achtten) dat een christen ethisch vooruitgang kon boeken." ¹⁰

De Kerk van de Nazarener benadrukt ook deze praktische kant van het christelijke leven. Innerlijke heiliging moet aan de buitenkant zichtbaar worden, anders is ze ongeloofwaardig. In hoofdstuk 5.4 zullen we daar nog dieper op ingaan. Kortom, vanuit het piëtisme heeft de Kerk van de Nazarener: **er is geen heiliging dan sociale heiliging (van John Wesley).**

De hierboven genoemde wortels geven hun levenssappen aan De Kerk van de Nazarener zoals ze zich nu manifesteert in de wereld. In de loop van onze gesprekken zult u al deze karakteristieken herkennen. Na deze inleidende informatie gaan we nu over tot de essentiële geloofsartikelen om die met elkaar te onderzoeken en te bespreken.

Opdracht

Vragen die u zichzelf zou kunnen stellen:

* Wat sprak u het meest aan in dit gedeelte over de wortels van onze kerk? Herkent u bepaalde levensuitingen in de kerk zoals u ze op dit moment heeft leren kennen? (in de eredienst bijvoorbeeld)

2. Wie is God?

Nadat we ons hebben beziggehouden met de herkomst, de organisatie en het theologische profiel van onze kerk, gaan we ons nu richten op de afzonderlijke geloofsartikelen die onze kerk onderschrijft. Bij de bespreking hiervan zult u het voorgaande, de wortels van onze kerk, herkennen. We beginnen met het meest centrale en bepalende onderwerp en dat is hoe wij over God denken en van daaruit ons geloof belijden en beleven.

Opdracht

Mag ik u vragen eerst voor uzelf een definitie van God op te schrijven; in alle bescheidenheid omdat God natuurlijk niet afdoende te omschrijven is. Het gaat hier echter om uw eigen godsbeeld, zoals dat in u gevormd is.

Uitgaande van de openbaring van God door de eeuwen heen hebben velen geprobeerd om God te beschrijven. Hier zijn enkele voorbeelden:

*"God is Geest, die Persoon is, die perfect goed is, die in Heilige Liefde scheidt ondersteunt en bestuurt."
"God is het grootste dat een sterfelijk mens met zijn beperkt verstand zich kan indenken en kan bevatten."
(Anselm ¹¹).*

In deze definities voelen we de onmacht om volledig te zijn. Dat is goed; het verdiept onze verwondering en laat God wie Hij is: de Eeuwige Ongeziene (Jesaja 45:15). Het is gepast om deze alinea af te sluiten in alle nederigheid met de woorden van Augustinus:

"Wat kun je met woorden beginnen als het om U gaat? En toch kan ik over U niet zwijgen! ... Het huis van mijn ziel is te klein voor U; wilt U het groter maken?"¹²

Het zal duidelijk zijn dat een juist begrip van God geweldig belangrijk is voor ons geloven en denken. Ons geloven en denken rust namelijk op dit groundbegrip. Misvattingen op dit punt zullen doorwerken in alle andere geloofsbegrippen die we met elkaar zullen gaan bespreken (zoals b.v. onze opvatting van zonde). Voordat we tot de verklaring van ons godsbegrip overgaan, is het goed om enkele zaken vooraf vast te stellen en af te spreken. Het zijn de vooronderstellingen van waaruit we in alle ootmoed over God kunnen spreken.

- * **God is niet afdoende te definiëren**, want dan zou God, God niet meer zijn. De ootmoedige verwondering van Job mag ons daarbij voor ogen staan. Zie Job 42: 1-6 en Jesaja 55: 8,9 (lezen!)
- * **Waar verschillende mensen over God spreken zullen verschillende kanten van God zichtbaar worden.** (Hierbij denk ik aan het verhaal van Multatulide over de blinden die een olifant mochten betasten en samen tot één samenhangend beeld van de olifant kwamen).
- * **God laat zich niet "ontleden"; Hij openbaart zichzelf.** God laat zich vinden maar de mens kan niet vanuit zichzelf God als het ware naar zichzelf toe mediteren.
- * **Datgene wat God van zichzelf geopenbaard heeft is voldoende** voor de verlossing van de mens en zijn vorming naar het beeld van Christus.
- * **God heeft** om ons in onze menselijke tekortkomingen tegemoet te komen, **symbolen gegeven** om ons een voorstelling van Hem te kunnen vormen.

2.1 De drie-enige God

In het handboek van de kerk van de Nazarener kunt u het volgende geloofsartikel vinden over God.

"Wij geloven in een eeuwig bestaand, oneindig God de Soeverein van het heelal; dat Hij alleen God is, scheppend en besturend, heilig in natuur, in eigenschappen en in doel; dat Hij, als God drie-enig is in diepste wezen, geopenbaard als Vader, Zoon en Heilige Geest.

Om verder te bestuderen:

Genesis 1; Leviticus 19:2; Deuteronomium 6: 4-5; Jesaja 5:16; 6 1-7; 40: 18-31; Mattheüs 3: 16-17; 28: 19-20; Johannes 14: 6-27; 1 Corinthiërs 8:6; 2 Corinthiërs 13:14; Galaten 4: 4-6; Efeziërs 2: 13-18.

Vier belangrijke punten licht ik hier even uit.

a) God is Geest

Dit betekent dat God geen fysiek bestaan leidt. Het ganse universum is in Hem vervat. Overigens niet andersom: in het universum is God! Dat zou naar pantheïsme rieken. God is niet als het ware opgelost in de schepping. Hij is de Schepper en de Beheerder van wat Hij geschapen heeft. (Johannes 4: 24)

c) God is heilig

God is de Enige, de Totaal Andere. De heiligheid van God is zijn eigenheid die de mens kan doen sidderen. (Jesaja 6: 1; Timoteus 1: 17; Leviticus 19: 2; Openbaringen 3: 7; 4: 8 en 15:4)

d) God is drie-enig

Dit kun je op verschillende manieren proberen te illustreren. hiermee wordt het wat begrijpelijker omdat de bijbel nergens zegt: De Here uw God is drie-enig. Niet dat de bijbel er niet over spreekt. Heel duidelijk alleen wel op een indirecte wijze. (Genesis 1: 26; Deuteronomium 6:4; Johannes 14: 23; 1 Johannes 5: 7 (de laatste tekst is overigens twijfelachtig).

Hoe kunnen we de drie-enigheid verstaan?

* De eerste uitleg is:

God de Vader achter/boven ons, dus God objectief, buiten ons.

God de Zoon naast ons, dus God dichtbij.

God de Geest in ons, dus God subjectief, in ons.

* De tweede uitleg is van Karl Barth:

God de Vader: God overal op alle plaatsen in alle tijden. God de Zoon: God daar en toen op één plaats in de historie. God de Geest: God hier en nu op mijn plaats in mijn tijd.

* De derde uitleg gebruikt het beeld van de huwelijksrelatie:

De man en de vrouw vormen samen één lichaam waar iets vanuit gaat: warmte, vormelijkheid of hartelijkheid b.v. Dat is de geest die van hen uitgaat. Op dezelfde wijze kunnen we op grond van Genesis 1: 26 over God spreken als God die EEN is en toch zich openbaart in drie.

e) God is persoon

Hij is dus de persoonlijke Geest. Een moeilijk begrip voor ons die personen zijn in een lichaam. Dit persoon-zijn van God wordt vooral uitgedrukt in zijn Liefde. Hier gaan we wat verder op in.

2.2. God als persoon

In tegenstelling tot bijvoorbeeld het Boeddhisme en het Hindoeïsme kent het Christelijk geloof een persoonlijke God. Het is vooral de joodse filosoof Martin Buber geweest, die het denken van de mens bepaald heeft bij het persoonlijke van God. In zijn boek "Ik en Gij" geeft hij aan dat er voornamelijk twee soorten relaties zijn: de ik-het en de ik-Gij relatie.¹³ Ook al is een ik-het relatie niet per definitie slecht te noemen, in de menselijke omgang is de ik-Gij relatie het meest in lijn met Gods schepping. We kunnen namelijk met God omgaan als een onpersoonlijk fenomeen –zoals mensen zeggen dat er wel "iets" zal zijn. Dan is God bijna een ding en kun je spreken van een ik-het relatie. Maar God als Persoon zoekt de persoonlijke omgang met de mens in de ik-Gij relatie. We zullen nu wat dieper ingaan op het belangrijke gegeven dat God persoon is.

2.2.1 Gaandeweg heeft God zich als persoon geopenbaard

Dit komt vooral naar voren in de namen die God van zichzelf blootgeeft. Ondanks de breuk die er kwam tussen God en de mens, gaat God zich meer en meer openbaren. Veel meer dan in onze tijd gaf de naam van iemand in de tijd van het Oude testament aan wie hij was en wat karakteristiek was voor de drager van een bepaalde naam. Op het moment dat God zijn meer intiemere namen bekend ging maken, was dat het sein dat God "Gij" wilde zijn voor de mens en niet "het". Het is zoals wij soms doen wanneer we, heel voorzichtig, onze voornaam bekend maken, we zeggen daarmee dan eigenlijk: hier is een stukje van mezelf, ik wil met jou vertrouwelijker omgaan dan voorheen. En God ging dit zo ver doorvoeren dat Hij zichzelf als "Abba" wat "Pappie" betekent voorstelde. Dit werd mogelijk door het verzoenend sterven van Jezus Christus.(Genesis 3:9; Handelingen 17: 27,28; Romeinen 1:20)

Enkele belangrijke namen¹⁴ van GOD zijn:

Elohim, waarmee God zich als Schepper openbaart.

Jehova / JHWH, is de openbaring van God als persoon zoals bijvoorbeeld bij de roeping van Mozes ("Ik ben, die Ik ben of "Ik zal er zijn" Exodus 2:14; Marcus 6:509)

El-Shaddai, geeft enkele eigenschappen van God als persoon aan zoals de verzorger, krachtgever, ondersteuner. Hiermee wordt de zachtere kant van God geopenbaard.(Genesis 17:1)

Adonai (Heer) wordt gebruikt om niet de naam van God-Jehova uit te hoeven spreken.

2.2.3 De persoonlijke eigenschappen van God als persoon

Een persoon kan verantwoord bewust denkend handelen met een concreet doel voor ogen.¹⁵ Met dit gegeven als uitgangspunt, kunnen we God niet zien als de "gatenvuller"¹⁶ die al onze onbegrepen en onverklaarde zaken als het ware opvult met zijn aanwezigheid en wijsheid. Ook kan God dan geen "Onbewogen Beweger" zijn zoals Plato zich dat voorstelde. Kortom, God als Persoon erkennen en aanvaarden kan veel betekenen in ons christelijk leven. We zullen enkele belangrijke karakteristieken van een persoon noemen om dit te onderbouwen.

a) Hij onderscheidt zich van andere personen en is dus uniek

Zo zou je Gods heiligheid kunnen verklaren; datgene wat Hem uniek maakt als geen ander. (Leviticus 9:12; Mattheus 5:48)

b) Personen hebben overeenkomsten met andere personen

Ook al is ieder mens uniek er zijn ook heel veel overeenkomsten tussen mensen te noemen.

c) Hij wil zich uitdrukken en meedelen aan anderen

Vooral de apostel Johannes spreekt over Gods uitgaande liefde die beantwoording zoekt. Door de liefde gaat God uit van zichzelf naar de mens; dat is immers karakteristiek voor de liefde (Johannes 3:16)

d) Hij heeft scheppend vermogen. Die creativiteit is een unieke eigenschap van een persoon.

e) Hij kan over zichzelf nadenken. Zo kan hij tot zelfonderzoek (introspectie) komen om de richting van zijn leven te wijzigen. (slot Psalm 139)

f) De persoon mag men leren kennen door zijn handelend optreden in de geschiedenis.

Bij het lezen van de bijbel valt het ons op dat de schrijver van Genesis zich snel verplaatst door de eerste millennia van de geschiedenis van de mensheid om te komen tot Abraham, die met God in een unieke relatie treedt: Er wordt een bondgenootschap gesloten onder bepaalde voorwaarden. In Genesis 18:17-19 zien we iets weerspiegeld van de unieke omgang van God met Abraham: *"Zou Ik voor Abraham verborgen houden wat Ik ga doen? .... Want ik heb hem gekend"* Hier spreekt de gevoeligheid van een Vriend uit. De Vriend die zich afvraagt of zijn vriend de mededeling van de vernietiging van Sodom en Gomorra wel aan zou kunnen. God blijkt een meer dan trouw Bondgenoot te zijn die absoluut doet wat Hij zegt. Dit leert ons de heilsgeschiedenis en de vervulling van zijn beloften. Zoals het ontstaan van de staat Israël.

g) God als persoon is meer dan de som van zijn eigenschappen

Je kunt alle eigenschappen van een persoon kennen, maar daarmee hebben we nog niets gezegd van zijn morele kwaliteiten. De grote vraag is: hoe hanteert een persoon zijn bekwaamheden en zijn onbekwaamheden? Welke richting geeft hij aan datgene wat hij heeft, wat hij kan, wat hij beheerst. Dit geldt ook voor God We kunnen zeggen dat God:

- alwetend is,
- alziend is,
- almachtig is,
- onvergankelijk is, en dit optellen tot een plaatje van God.

_____ +

De levende God

(Illustreer dit door een bekend persoon als voorbeeld te nemen bij het bovenstaande rijtje. Stel dan de vraag: is de som van de eigenschappen van iemand gelijk aan wie de persoon is? (...)

De grote vraag is namelijk deze: hoe bestuurt God zijn goddelijke eigenschappen en wat is het beheersend principe voor Gods macht, kennis en scheppende kracht? Het antwoord hierop ligt besloten in Gods karakter/natuur. En Gods karakter is rechtvaardige heilige liefde! Dat is het morele beeld van God en naar dat beeld heeft Hij de mens geschapen en bestuurt Hij het geschapene. Dus LIEFDE IS HET STUUR VOOR DE GODDELIJKE EIGENSCHAPPEN. Dit is alleen wel eenzijdig geworden door de morele val van de mens. maar God heeft vanuit zijn liefde verzoening met de mens gezocht en mogelijk gemaakt door Jezus Christus.

Alleen in de relatie met de Persoon God de Vader kunnen mensen hersteld worden tot de personen zoals God ze bedoeld heeft bij de schepping: levend in harmonie met Hem, anderen en zichzelf.

2.3 God als heilig en liefdevol

We begrijpen dat een overmatig accent op de heiligheid van God of op de liefde van God altijd leidt tot een verkeerd beeld en dus tot een verkeerde omgang met God. Een omgang dus die God geen recht doet, Hem dus in feite geen eer brengt. Het is dus van het grootste belang om een juist evenwicht te bewaren tussen Gods heiligheid en Zijn liefde. In het extreme calvinisme heeft men te veel nadruk gelegd op Gods heiligheid. Het was overigens niet Calvijn zelf die de leer der uitverkiezing zo ver doortrok dat een mens, of behouden was of voor eeuwig verdoemd, naargelang God dat zo bepaald had. Calvijn sprak nooit over beperkingen in Gods verzoening. Dus hoewel de gedachte aan een dubbele uitverkiezing van Johannes Calvijn komt, kunnen we niet zeggen dat Calvijn daar conclusies uit getrokken heeft. Het was vooral zijn opvolger Beza die zijn leer tot in het extreme ging doortrekken. Vooral in Nederland waren de calvinisten zeer extreem in hun leer. Door logische beredeneringen tot het uiterste te laten gaan, maakte men God feitelijk de "auteur" van het kwade. Arminius schetste de onverbiddelijke consequenties van zo'n gedachtegang zoals deze naar voren kwam in een rede van Gomarus over de dubbele uitverkiezing. *"Ten eerste veroordeelde God enige denkende wezens om bestemd te zijn voor vervloeking. Ten tweede, op een moment in de geschiedenis, schiep God deze denkende wezens om hen te kunnen vervloeken. In de derde plaats, omdat God hen rechtvaardig wilde veroordelen, moesten deze wezens zondigen, wat alleen mogelijk was als ze goed-zijnde zouden kunnen zondigen. Daarom stelde God een wet voor hen die ze zouden overtreden, zodat God zijn veroordeling zou kunnen uitvoeren tot zijn eer. In het hier beschreven proces, schrijft men God nog veel verschrikkelijker dingen toe dan dat ze zouden zeggen: "God schiep enige schepselen, zodat Hij ze zou kunnen vervloeken."*¹⁷

Jacob Hermans, beter bekend als Arminius en geboren te Oudewater, werd naar Genève gestuurd om de leer van Calvijn te bestuderen en daarna te gaan leren en verdedigen in Holland. maar het bovengenoemde citaat laat zien dat hij zich niet kon vinden in zo'n kille en onverbiddelijke interpretatie van Calvijn en van Gods woord. En ook al zocht Arminius nooit de strijd – hij stond bekend als een man met een mild temperament – hij kon zijn geweten niet tot zwijgen brengen en begon weerstand te bieden. Dit mondde uiteindelijk, na zijn dood, uit in de grote confrontatie op de Synode van Dordrecht die duurde van 13 november 1618 tot 27 mei 1619. De remonstranten (de volgelingen van Arminius) werden veroordeeld door een grote overmacht van afgevaardigden van calvinistische theologen uit verschillende landen.

Het struikelblok, de leer der uitverkiezing, werd in vijf punten tegenover elkaar gezet (gebruik weegschaal om het beeldend voor te stellen).

Calvinisten

1. De mens is totaal verdorven
2. Onvoorwaardelijke uitverkiezing
3. Beperkte verlossing
4. Onweerstaanbare genade
5. Eens behouden, blijft behouden

Remonstranten

- Inderdaad, maar verlossing is mogelijk (Johannes 3:16)
- Voorwaardelijke verlossing
- Voor een ieder die gelooft
- Genade is te weerstaan
- Men kan afvallen
- (1 Timotheus 1:20)

We zien hoe een overmatig benadrukken van Gods soevereiniteit kan leiden tot een vervaging van Gods liefdevol uitreiken naar de mens. Arminius leed daaronder. In zijn "De natuur van God", waarmee hij promoveerde in Leiden, geeft hij zijn gedachten weer over Gods karakter. Hier twee citaten.

"Al is het beeld van God onveranderlijk, dat betekent nog niet dat alle dingen aan het noodlot onderworpen zijn. Nee, integendeel het schept onvoorziene mogelijkheden."

"God kan inderdaad doen wat Hij wil met het zijne, maar Hij kan niet met het zijne doen wat onrechtvaardig is, want zijn wil is afgeschermd binnen de grenzen van zijn karakter."¹⁸

De Kerk van de Nazarener stemt volledig in met Arminius weergave van de uitverkiezing.

"Uitverkiezing is de mate van welbehagen van God in Christus waarin Hij tot stand bracht, tot in eeuwigheid: om gelovigen te rechtvaardigen, aan te nemen tot zijn kinderen en het eeuwige leven te schenken, door zijn roemrijke genade. Hij koos ervoor de mensen dit door geloof te laten kiezen."¹⁹

Een evenwicht tussen Gods heiligheid en zijn liefde geeft de mens de hem toegemeten verantwoordelijkheid die hem staft in zijn menselijke waardigheid en Gods grootheid in geduldige liefde.

2.4 God als wachtende Vader

Wij staan een relationeel Godsbegrip voor. Het verhaal van God als de wachtende Vader is een hier een betrouwbaar en evenwichtig voorbeeld van. Het is ons overgegeven in de gelijkenis van de "wachtende Vader" oftewel van de "verloren zoon". Toen de mens in zonde viel bleef de diepbedroefde Vader, die berooid werd van zijn kinderen, achter. De lutheraanse theoloog en pastor Helmut Thielicke zegt in zijn boek "Ik geloof":

"Ook ik heb mijn twijfels over "de lieve Heer die boven de sterrenhemel troont." De Vader waar ik in geloof, troont niet boven de sterren. Nee, Hij was een mens die lachte en huilde zoals u en ik. Een mens die aangevallen werd door de zinloosheid zoals u en ik, en die de dood stierf zoals eens u en ik. Deze God is niet alleen onze lieve Heer daar ver weg. Hij heeft ons lief. En als iemand werkelijk liefheeft is hij met de ander. Ik kende eens een moeder die volledig was toegewijd in het zorgen voor haar gehandicapte kind. Omdat zij in haar gedachten steeds bij hem was en overal met hem mee ging en er geen uur voorbij ging dat haar hart niet vol zorg naar hem uitging, heeft zij waarschijnlijk meer te lijden gehad dan de jongen zelf. Dat is precies de God waarin wij geloven en die we kennen in Jezus Christus: de Vader die meer lijdt voor mij dan ik ooit te lijden zal hebben."²⁰

In het nu volgende gedeelte zullen we Jezus Christus als God / mens tot ons laten spreken om zo toe te werken naar een zo volledig mogelijk beeld van God, zoals dit in onze kerk wordt beleden en beleefd.

Opdracht

Schrijf opnieuw voor uzelf op wie God voor u is.

3. Wie is Jezus Christus?

Elke Godzoeker kan men wijzen op Jezus Christus. Immers: "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen." (Joh. 1:18) "Hij is het beeld van de onzichtbare God" , schrijft Paulus (Colossenzen 1:15). En tenslotte zegt Jezus zelf: "Wie de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet, die Hem gezonden heeft." (Joh. 5:23; Johannes 14:4-10). Het is duidelijk dat men God leert kennen door zich te verdiepen in het leven van Jezus in geloof en overgave aan Hem (Christus is het 'brandglas' waardoor de stralen van Gods liefde doorstralen naar mensen. Het knooppunt van die liefde is op de mens gericht).

De Kerk van de Nazarener is een Christocentrische kerk. Christus staat in het centrum van haar bestaan. Hij is het hoofd van de kerk maar Hij is ook de oorsprong en de bouwer van zijn gemeente.

De Kerk van de Nazarener heeft het volgende geloofsartikel betreffende onze Heiland:

"Wij geloven in Jezus Christus, de Tweede Persoon van de drie-enige God, dat Hij van eeuwigheid één was met de Vader; dat Hij door de Heilige Geest mens is geworden en geboren werd uit de maagd Maria, zodat twee volledige volmaakte naturen, d.w.z. de goddelijke en de menselijke aldus verenigd zijn in één Persoon, waarachtig God en waarachtig mens, de God-mens. Wij geloven dat Jezus Christus voor onze zonden stierf, dat Hij waarlijk uit de doden opstond en zijn lichaam opnieuw aannam met alles wat behoort tot de volmaking van de menselijke natuur, waarmede Hij ten hemel voer en daar optreedt als middelaar voor ons."

Om verder te bestuderen

Mattheüs 1: 20-25; 16: 15-16; Lucas 1: 26-35; Johannes 1: 1-18, Handelingen 2: 22-36; Romeinen 8: 3, 32-34; Galaten 4: 4-5, Filippenzen 2: 5-11; Colossenzen 1: 12-22; I Timotheüs 6: 15-16; Hebreeën 1: 1-5; 7:22-28; 9:24-28; I Johannes 1:1-3; 4:2-3, 15.

Uit dit geloofsartikel komen de volgende aspecten naar voren:

- * De goddelijke natuur van Jezus
- * Het feit van de incarnatie/menswording
- * De maagdelijke geboorte
- * Zijn verzoenend sterven (wordt behandeld in het hoofdstuk over zonde en verzoening)
- * Zijn opstanding
- * Zijn hemelvaart
- * Zijn middelaarschap

Deze waarheden worden door het geloof ervaren en eigen gemaakt. Het nieuwe testament bevat veel informatie die het bovenstaande artikel onderschrijven. Immers, op vragen als "Wie is Jezus?" en "Wat heeft Hij gedaan?", zullen we niet tevergeefs zoeken in de aan ons overgeleverde geschriften.

In de context van deze cursus is het ondoenlijk om in te gaan op de bovengenoemde aspecten. Misschien mag ik volstaan met te concluderen dat wij als kerk geheel in de lijn van de reformatie staan met betrekking tot de centrale plaats van Jezus Christus. Hooguit is het feit dat Jezus niet alleen Koning, Priester en Profeet, maar ook Dienaar (Lucas 22:24-27) genoemd kan worden, een accent dat in onze kerken meer aandacht krijgt. Dit heeft echter alles te maken met de navolging van Christus en het lijden dat dit onvermijdelijk met zich mee brengt. In onze gesprekken over de reikwijdte van Gods genade in de heiligmaking zal dit zeker aan de orde komen.

4. Wie is de Heilige Geest?

Vraag:

Kunt u de Heilige Geest met enkele woorden omschrijven? (...)

Dr. Greathouse, een theoloog van onze kerk, heeft de Heilige Geest als volgt beschreven:
"De inwonende actieve God." Dus God als aanwezig en werkzaam in en door de mens.

In ons handboek wordt de Heilige Geest als volgt omschreven:

"Wij geloven in de Heilige Geest, de Derde Persoon van de Drie-enige Godheid; dat Hij voortdurend aanwezig en doeltreffend werkzaam is in en met de Kerk van Christus, die de wereld van zonde overtuigt, die mensen zich doet bekeren en geloven, doet wedergeboren worden, en de gelovigen heiligt en leidt in alle waarheid, zoals die in Jezus is."

Om verder te bestuderen

Johannes 7:39; 14:15-18, 26; 16:7-15; Handelingen 2:33; 15:8-9; Romeinen 8:1-27; Galaten 3:1-14; 4:6; Efeziërs 3:14-21; 1 Tessalonicenzen 4:7-8; 2 Tessalonicenzen 2:13; 1 Petrus 1:2; 1 Johannes 3:24; 4:13.

Op een rijtje gezet gaan de verschillende aspecten van dit artikel er zo uitzien:

- * De Heilige Geest als een Persoon; die met Zijn liefde mensen zoekt en verandert.
Johannes 14:16,17
- * De Heilige Geest als God; "God is liefde; God is licht" zegt 1 Johannes 1:5 en 4:8.
Matth. 28:19; 1 Corinthe 12:4-6
- * De plaats die de Geest heeft in de kerk; Hij bouwt de kerk met Gods kinderen op.
Handelingen 9:31
- * Het werk van de Geest in de wereld; overtuigt mensen van zonden; wil hen thuis brengen.
Handelingen 17: 26, 27
- * De Heilige Geest en heiliging; wil mensen meer en meer op Jezus laten lijken.
Handelingen 15:8 en 9; Efeze 4:30-032
- * De Heilige Geest als Leraar; onderwijst en herinnert aan alles wat Jezus heeft gezegd.
Lucas 12:12; Johannes 16:13

We zullen nu enkele in het oog springende functies van de Heilige Geest nader bekijken.

4.1. Het werk van de Geest in de wereld

Dit noemde John Wesley de voorafgaande genade. Het is dus letterlijk de genade die vooraf gaat aan de uiteindelijke bekering van een mens tot de levende God. Het is de periode vóór de bekering. Wesley noemde het onder andere: "een eerste lichtstraal", of een "innerlijke schok" en een "zich ongemakkelijk voelen" door het werk van de Geest. Deze genade is universeel: vrij voor alle mensen en in alle mensen. Deze genade is niet te weerstaan en werkzaam in alle mensen van alle rassen en culturen. Deze genade stelt alle mensen verantwoordelijk voor God. Zoals Wesley dat uitdrukte.

"Niemand zondigt omdat hij geen genade heeft, maar omdat hij de genade die hij heeft niet benut."

Het doel van deze genade (die vooral in Handelingen 17: 26,27 tot uitdrukking komt is om mensen op de weg van hun heil te plaatsen zodat ze, wanneer ze deze weg blijven vervolgen, hun verlossing in Jezus Christus zullen vinden. Het grote theologische belang van deze genade is dat het een brug slaat tussen de totaal verdorven en lam geslagen mens (Calvijn) en de mens die uit eigen vrije beweging en inspanning God zou kunnen vinden (Pelagius, Erasmus). Deze genade maakt de mens door de voorafgaande genade capabel om God te vinden en de verlossing in Jezus Christus te ontvangen in geloof. Hij kan Gods hand vinden en vastgrijpen (Arminius)!

Vragen:

Herkent u deze voorafgaande genade in uw vroegere leven?

Hoe kan het concept van voorafgaande genade onze houding en benadering van niet-christenen positief beïnvloeden?

4.2. De heilige Geest als leraar

Het is vaak subjectief wat we vertellen over het onderwijs dat we ontvangen door de werking van de Heilige Geest. Soms gebeurt dit door middel van mensen in onze omgeving, soms ook direct bij het bestuderen van Gods Woord. John Wesley heeft hier een vrij omvattend woord over geschreven.

*"Soms handelt de Geest heel specifiek in het verstand. Hij opent en verlicht het en openbaart, ontsluit en verheldert de "diepe dingen van God." Soms ook is Hij werkzaam in de wil en de gevoelens van mensen; hen wegtrekkende van het kwade en hen bewegende tot het goede, hen inspirerende tot goede gedachten ten opzichte van God .... Maar hoe het uitgedrukt wordt, het gebeurt allemaal door geloof. En het totale werk van het heil van de mens, elke goede gedachte, elk goed woord en werk is uiteindelijk tot stand gebracht door het werk van de Heilige Geest, de Geest van God."*²¹

Vraag:

Kunt u een praktisch voorbeeld noemen van het werk van de Heilige Geest in uw leven?

4.3. De innerlijke zekerheid die de Geest geeft

John Wesley had een lange worsteling te doorstaan voordat hij de innerlijke zekerheid vond, dat hij een aanvaard kind van God was. Menigmaal heeft hij in zijn werken het verlangen naar deze geloofszekerheid genoemd. Hier is een voorbeeld.

*"Het geloof dat ik wil is een zeker vertrouwen en een rusten in God, dat door het werk van Christus mijn zonden zijn vergeven en verzoening met God bewerkstelligd is. Ik wil dat soort geloof dat niemand kan hebben zonder dat hij weet dat hij het heeft. Hij is bevrijd van twijfel, terwijl de liefde van God in zijn hart is uitgestort, door de Heilige Geest die hem gegeven is, en deze Geest getuigt met zijn geest dat hij een kind van God is."*²²

Hierbij doelde Wesley op Romeinen 8:16.

*"Dit is de Geest van elke echte gelovige, die een getuigenis in zich waarneemt van een Geest, (Bron)- die niet van hemzelf komt, het getuigenis van een goed geweten. Gelukkig zijn zij, die dit duidelijk en constant ervaren."*²³

Vraag:

Kunt u getuigen van deze innerlijke zekerheid? (...)

4.4. De vrucht en de gaven van de Heilige Geest¹

Dit onderwerp is me uit het hart gegrepen. Waarom? Ik ben christelijk gereformeerd opgevoed. Daar ben ik tot geloof gekomen en heb ik belijdenis gedaan. Daar heb ik geleerd om respect te hebben voor de Heilige Israëls. Daar ben ik onder de indruk gekomen van de liefde van God voor mij persoonlijk in het verzoenen sterven van Jezus Christus, de Messias. Maar.....

Daar liep ik ook voortdurend op tegen de onmacht in mezelf om in navolging van Christus te leven overeenkomstig de wet der liefde die God voor me stelde: *"Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld."*, schrijft Paulus in Romeinen 13.

"Gij zult de Here uw God liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het grote gebod. Het tweede daaraan gelijk is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." Zo haalt Jezus zelf dit gebod aan uit het oude testament.

Ik probeerde en probeerde om deze liefde in praktijk te brengen maar steeds stuitte ik weer op weerstanden in mezelf en een tekort aan liefde. Ik kwam in de vicieuze cirkel terecht van liefdeloosheid (zonde voor mij), berouw, vergeving, opnieuw beginnen, liefdeloosheid, berouw enz. Dit maakte me depressief en soms wanhopig. En ik ging op zoek. Naar hulp, naar kracht, naar de Heilige Geest waarover ik zoveel gehoord had maar meer dan ook niet. Daarom is dit onderwerp mij uit het hart gegrepen.

Maar o, wat is het een moeilijk onderwerp. Want wàt is er veel verwarring over dit onderwerp: Het werk van de Heilige Geest. Ik kwam op oasedagen, conferenties, in Pinkstergemeenten, Baptistenkerken, Vergadering der gelovigen, probeerde het weer in een Christelijk gereformeerde kerk. Wat was het verwarrend voor me. Ik hoorde termen als: De doop met de Heilige Geest; de vervulling met de Heilige Geest; de gaven van de Heilige Geest; de vrucht van de Geest; de kracht van de Geest; de volheid van de Geest; het leven met de Geest; volkomen heiligmaking; de volle zegen van Christus, enz. En ik begon te worstelen met vragen als: werkt de Heilige Geest ook in mij? ben ik met Hem vervuld? heb ik de gaven van de Geest ontvangen?

Welnu, we gaan niet alle bijbelgedeelten behandelen om tot conclusies te komen die al eerder getrokken zijn. Nee, we gaan een andere weg. Ik zal u een overzicht geven van wat ik ga doen.

Omdat heel veel verwarring over het werk van de Heilige Geest ontstaat door een interpretatie van de 1e brief van Paulus aan de Corintiërs, wil ik wat achtergrondinformatie geven bij deze brief en speciaal bij hoofdstuk 12 ervan. Daarna ga ik proberen om één en ander actueel te maken voor het christelijke leven hier en nu. Ik begin dus met de theorie en zal eindigen in de praktijk.

4.4.1 Een decor achter de brieven van Paulus aan de Corintiërs

Algemene informatie

Geografisch gezien was Corinthe een stad die voor commerciële doeleinden gunstig gelegen was. Het was een voor de hand liggende stopplaats voor handelsreizigers op de route van Rome naar

---

¹ Uittreksel van een lezing van mijn hand van 24 mei 1991.

het Midden-Oosten. 146 jaar voor Christus werd de stad totaal vernietigd. Daarna kwamen er veel Romeinse inwoners en later ook Grieken, Joden (zelfs voldoende voor een synagoge, Hand. 18:4). De Griekse cultuur prevaleerde. In de jaren dat Paulus leefde bestond de bevolking van Corinthe uit Grieken, Romeinen, Syriërs, Joden, Egyptenaren en Aziaten. Het was dus een zeer gemengde bevolking; zoals je nergens anders in Griekenland zag!

Moreel gezien (dus in termen van goed en kwaad) was Corinthe een vervallen stad, ook al was het een stad die intellectueel en materieel zeer belangrijk was. De slechtheid van de mensen in Corinthe was zelfs spreekwoordelijk. En niet in de laatste plaats vanwege de perversiteit op seksueel gebied. Seksualiteit was volledig geïntegreerd in de Griekse religies. Men sprak in die tijd over "corinthianiseren" of van "zo pervers als een Corintiër!" Men associeerde moreel verval met Corinthe! Dit zal van groot belang blijken te zijn voor het bestaan van Paulus brief. Iemand beschreef de Corintiërs als volgt:

Het ideaal van de Corintiër was de onbeteugelde verwerkelijking van het individu. De handelsreiziger die ten koste van alles winst moest maken, de rentenier die zichzelf ongeremd overgaf aan elk pleziertje, de atleet die alles gaf om uit te blinken en trots was op zijn lichamelijke kracht, zijn echte types van mensen uit Corinthe. Kortom, er woonden mensen die geen gezag erkenden dan alleen hun eigen verlangens. (Tyndale, 17).

Waarom schreef hij deze brief en wat wilde hij ermee bereiken? Naast verschillende andere redenen, waren belangrijke aanleidingen: geruchten over morele problemen die hem ter ore waren gekomen; vragen over de publieke eredienst en de manifestatie van de gaven van de Geest, zoals profetie en tongentaal; seksuele perversiteiten; de voortvloeden uit de Griekse religie en cultuur. Ook een geval van incest; partijschap (ik hoor bij Paulus en ik hoor bij Silas, bijvoorbeeld) en een ruzieachtige sfeer in de gemeenten (men sleepte elkaar voor de rechtbank!).

U ziet, de brief van Paulus was meer dan nodig! Het is duidelijk wat Paulus met zijn brief wilde bereiken. Hij wilde de verschillende handelswijzen in de kerk corrigeren, zonden aan de kaak stellen, en vragen beantwoorden. Voor ons onderwerp zullen we ons nu bepalen bij het twaalfde en dertiende hoofdstuk van deze brief.

4.4.2 De inhoud van hoofdstuk twaalf en dertien

Algemene informatie over goddelijke gaven

In de tijd van Paulus was het algemeen aanvaard dat sommige mensen, die dicht bij God leefden, speciale gaven hadden. We moeten dan denken aan: in trance verkeren, extatische toespraken e.d. die werden gezien als goddelijke impulsen. Ook in de christelijke kerk vindt men vanaf Pinksteren het fenomeen van de gaven van God. De Heilige Geest was voor allen (Rom. 8:9,14), toch kwam Hij tot sommigen op een speciale wijze. Zij deden ongewone dingen zoals het spreken in tongen. En, nu komt het: geheel passend in de wijze van denken over God en religieus beleven waren voor velen deze bovennatuurlijke uitingen het bewijs van de waarlijk "geestelijke" mens. Maar, en dat brengt ons bij de kern van ons onderwerp: Deze houding ten opzichte van de gaven van de Geest staken scherp af bij de ethische kant van het christelijke geloof: de vrucht van de Geest (Liefde!) Paulus probeert in deze hoofdstukken de wijze waarop men aankeek en omging met de gaven van de Geest te corrigeren met een centraal stellen van de liefde in het dertiende

hoofdstuk. Voordat we P. op dit punt aan het woord laten, staan we eerst stil bij het Griekse woord voor gave van God d.i. Charisma.

De betekenis van charisma

Naast andere toepassingen wordt dit woord vooral gebruikt voor de gaven van de Geest, die we in twee lijsten terug vinden in het N.T. [In Rom. 12:6-8 staan: profeteren, dienen, onderwijzen, vermanen, de gaven van geven, leiding geven, bewijzen van barmhartigheid. In 1 Cor. 12:8-10 is een langere lijst van gaven te vinden. Hierin vinden we gaven als: wijsheid in spreken, onderwijs, geloof, gave om te genezen, het werken van krachten, profetie, onderscheiden van geesten, spreken in tongen en vertolking van tongentaal].

Charisma is een typisch woord voor de apostel Paulus. De beste betekenis van dit woord vinden we in Romeinen 1:23: "*Want het loon, (gave) dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, (gave) is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here.*" In essentie betekent charisma: "Een vrijwillige en onverdiende gave van God; nooit te bewerken door een mens maar zuiver een genadewerk van God.". In genoemde tekst zien we twee toepassingen van dit woord. "Het loon, dat de zonde geeft, is de dood." Dat betekent: als we zouden krijgen wat we verdienen dan is dat de dood. Hier wordt het woord "opsonia" gebruikt. Een woord dat vaak gebruikt werd voor het soldij van de soldaat. Charisma is ook een woord uit de militaire wereld. Maar let u eens op hoe mooi de oorspronkelijke betekenis past bij het hedendaagse gebruik van dit woord. Als een keizer de troon besteeg, of als hij zijn verjaardag wilde vieren, dan gaf hij zijn soldaten een charisma. Dit was een vrije gift, zomaar een extra som geld! Ze hadden er geen recht op het was zuiver uit goedheid van de keizer voortgekomen.

Hieruit spreekt een ernstige boodschap tot allen die binnen het Koninkrijk van God leven en werken. Alles wat we meer hebben dan de dood is gave van God. Elke gave die u in kunt zetten in de aanbidding van onze God is onverdiend ontvangen; behoort Hem toe! Het zijn "genadegaven". Welke positie u ook in de kerk hebt; het is genade. Charisma is: God gaf het, God doet het, het is alles van God.

De christenen in Corinthe waren er altijd op uit zichzelf te bevoordelen. Deze houding had men ook ten opzichte van de gaven van de Geest. "Dat wil ik ook hebben", was het parool. **Het ging hen vaak meer om de gaven dan om de Gever!** De betekenis van het woord charisma maakt een christen echter op een gezonde manier bescheiden en ootmoedig. Het kan hem vrijwaren voor een hoogmoedige houding omdat hij ten volle beseft dat alles genade van God is. Hiervan vinden we sporen terug in de gedachten die Paulus in hoofdstuk 12 heeft geformuleerd.

Kerngedachten in hoofdstuk twaalf

Heel kort wil ik weergeven wat P's veronderstellingen zijn in de bespreking van zijn onderwerp: de juiste omgang met de gaven van de Heilige Geest.

1. Jezus is Heer.

Alle geestelijke gaven en het gebruik ervan zijn ondergeschikt aan zijn Jezus autoriteit. Dat wil zeggen: dat als een gave van God niet met de gezindheid van Christus wordt gehanteerd dit niet van God is maar van de mens; vleeselijk.

2. De gaven van de Geest zijn voor de opbouw van de gemeente.

Hij somt ze op en wijst dan op een "weg, die nog veel verder omhoog voert": de weg van de liefde. De ethische kwaliteit van het gebruik van gaven van de Geest staat voor Paulus voorop.

3. Tenslotte geeft hij richtlijnen voor het gebruik van de gaven.

Hierbij valt op dat hij benadrukt dat het in goede orde zal geschieden, begrijpelijk moet zijn en de gemeente op moet bouwen.

Laten we ons nu richten op de praktijk van het werk van de Geest in onze dagen.

4.4.3 Leven uit de geest is Liefde in werking

Laat ik deze stelling verduidelijken. Om dat te bereiken stel ik een vraag waar nogal wat mensen mee rondlopen: "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij werkt?"

U merkt wellicht op dat ik met deze vraag een stap overslag. Ik heb het namelijk niet over de vraag hoe iemand vervuld wordt met de Heilige Geest. Daar is de bijbel immers duidelijk over. Onze Here Jezus Christus zegt in Lucas 11:13: *"Indien dan gij, hoewel gij slecht zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader uit de hemel de Heilige Geest geven aan hen, die Hem daarom bidden?" (...)* *"Bekeert u en een ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus, tot vergeving van zonden, en ..... gij zult de gave des Heilige Geestes ontvangen."*(Hand. 2:38).

Kortom, de bekeerde mens die gerechtvaardigd is door het verzoenend sterven van Jezus de Messias; voor zo iemand hoeft het geen vraag te zijn of de Heilige Geest voor hem bestemd is. Maar de vraag die ik zojuist formuleerde wordt hier vaak direct aan vastgekoppeld. "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij is?" Het antwoord komt op ons toe vanuit Galaten 5. "Waaruit blijkt dat Gods Geest in mij is?"

Als de schoonheid van Christus in mijn leven zichtbaar wordt!

En de schoonheid van Christus vinden we terug in de vrucht van de Geest. De vrucht van de Geest is liefde. De vrucht van de Geest zegt iets over de kwaliteit van het christelijke leven en niet over de kwantiteit. De vrucht van de Geest zegt immers veel over hoe iemand is en hoe iemand doet en niet over wat iemand heeft of wat iemand kan. Of de Geest van God in mij woont, blijkt dus allereerst uit de ethische kant van mijn leven.

Ik zal een illustratie geven uit het dagelijks elven om dit te verduidelijken. Mijn zoon van 13 weet dat ik hem heel veel zou kunnen geven. Dat blijkt uit de lange verlanglijst die hij voor zijn verjaardag maakt. Ik kan hem een nieuwe fiets geven of veel zakgeld. Ik kan hem veel kennis bijbrengen over allerlei onderwerpen. Ik kan hem inwijden in het leven. Maar ..... wat mij blij maakt is niet alleen dat ik hem veel kan geven, maar als ik merk dat hij met alles wat hem geschonken is goed omgaat in liefde voor God en mens. Het maakt mij blij als alles wat ik hem beef, ontvangen wordt in de schoot van de liefde. Als hij bijvoorbeeld uit liefde voor zijn moeder lang spaart van zijn zakgeld om haar blij te maken met een geschenk. Als hij zomaar, zonder vragen en mopperen, de theedoek pakt en gaat afdrogen. Kortom, als hij vanuit het motief van de liefde leeft en handelt, maakt mij dat echt blij.

Hierop doelt Paulus in Galaten 5, dezelfde Paulus die ook 1 Cor. 13 schreef, waarin liefde het alles overtreffende principe is! God kan veel geven en onze verlanglijsten zijn lang genoeg, maar belangrijker is de vraag hoe wij omgaan met wat we ontvangen hebben. En is er iets in ons leven dat niet ontvangen is? Het gaat in het christelijke leven meer om overgave dan om gave. Omdat de mate van overgave aan God zal bepalen hoe wij met onze gaven om zullen gaan.

Waaruit blijkt dan dat Gods Geest in mij is? Uit wat er uit uw en mijn leven ontspruit. En wat komt eruit? De vrucht van de Geest. De liefde! En hoe ziet dat eruit? Dat ik leer om onmogelijke mensen lief te hebben en dat ik merk dat God mij minder onmogelijk voor andere maakt.

U hebt gemerkt dat ik steeds, in navolging van Paulus, enkelvoudig over de vrucht van de Geest sprak. Dit is natuurlijk bewust zo geformuleerd. Het gaat hier immers over één gezindheid, één houding, één allesomvattende uiting van de Geest van God. Hoe moet u zich dat voorstellen? Ik denk dan aan een druiventros. De tros is de liefde ende afzonderlijke druiven zijn onderdeel van de liefde. Zo vormt zich, eerbiedig gezegd, de "liefdetros" die bestaat uit: "liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing."

Zo is ons antwoord op de vraag hoe u weet of de Geest van God in u is: Als de schoonheid van Christus in uw leven zichtbaar wordt. Want, ***leven uit de Geest is liefde in werking!***

Uit het voorgaande komt iets heel belangrijks naar voren en dat is: ***de vrucht van de Geest kun je zelf niet maken!*** Immers, misschien zegt u: Ik zie bij mezelf alles behalve die zelfbeheersing waarover gesproken wordt. De vrucht van de Geest is namelijk niet het gevolg van een goed karakter of humane inspanningen. Nee, zoals u weet is het kenmerk van een vrucht dat hij "vanzelf" groeit en rijpt, als aan de noodzakelijke voorwaarden voldaan is. Dit betekent dat we niet voornamelijk bezig moeten zijn met krampachtig te proberen om de ander lief te hebben in de voetsporen van Jezus. Nee, erkent u maar met mij dat niemand van ons de toets van de volmaakte wet der liefde kan doorstaan. En ontspan u in de wetenschap dat de vrucht van de Geest voortkomt, niet uit streven of ijzeren zelfbeheersing, maar uit de aanhoudende nabijheid van Jezus Christus; de wijnstok! De vrucht van de Geest groeit als u geïnfecteerd bent door Jezus Christus.

Hieruit volgt dat de kernvraag die wij onszelf als christenen voor moeten houden niet moet zijn van "waar blijft de vrucht" (?), maar: hoe nabij ben ik Jezus? hoe close ben ik met Hem? hoe één ben ik met Hem? het hoeft dus niet zorgelijk te zijn als u als christen nog niet dat geduld en die vriendelijkheid of die zelfbeheersing bij uzelf vindt. Mits u in overgave verbonden bent met Christus de wijnstok. De vrucht van de Geest zal dan rijpen als u zich maar openhoudt voor de levenssappen van de Geest. Dit leidt mij naar een ernstige vraag, die ik mezelf (ook) regelmatig voor moet houden:

In welk spoor loop ik? In het spoor van de Geest of in het spoor van het vlees? (de zelfgerichtheid) Of loop ik in twee sporen; als dat zou kunnen?! Met andere woorden hink ik op twee gedachten, dien ik twee heren, of ben ik Jezus volkomen toegewijd? Ten diepste heb je namelijk twee sporen in het leven lopen: 1) Het spoor van overgave aan Jezus, en 2) het spoor van overgave aan het "ik" of de grote Tegenstander.

En dat brengt mij bij het laatste aspect van ons onderwerp wat ik zou willen benadrukken:

Een goede enting in de Wijnstok is de blijvende voorwaarde voor het ontstaan, de groei en de rijping van de vrucht van de Geest! Kiezen voor het spoor van de Geest is kiezen voor Christus. Dit houdt een dagelijkse keuze in maar ook een eenmalig wilsbesluit. Zo ongeveer zoals bij een huwelijksbevestiging. Men zegt 1x ja, voor elkaar en daarna mag dit waargemaakt gaan worden; vaak met vallen en opstaan. Hoe kan ik dit duidelijker maken?

Neem een kompas (elke illustratie schiet te kort). Er is een voortdurende aantrekkingskracht die de wijzer naar het noorden doet wijzen. Zo is er de zogenaamde voorafgaande genade van God, die de mens trekt tot het Vaderhart. Als ik mijn hart zet op de dingen van de Vader; oftewel, als ik op God gericht wil leven dan geef ik toe aan de Vader die mij tot zich trekt. Als ik voornamelijk op de dingen buiten god gericht ben, dan geef ik toe aan de zelfgerichte krachten in mijzelf. Dan zoek ik mijzelf.

Zo zijn er christenen die voortdurend heen en weer geslingerd worden tussen noord en zuid tussen God en zichzelf. De naald is bestemd voor het noorden, zo is de mens bestemd voor God. God trekt de mens aan, maar zal hem nooit dwingen om zich op Hem te richten. Hij trekt en Hij wacht. Zal de wijzer, na een tijdlang rondgedraaid te hebben stil staan en naar God wijzen? God wacht en trekt met Zijn liefde de mens aan totdat deze thuis zal komen om de vrucht te dragen die voortkomt uit de intieme omgang tussen God en mens, tussen Vader en Kind.

Ja, een goede enting in de Wijnstok is de blijvende voorwaarde voor het dragen van vrucht. "Blijft in Mij (een keuze!) en gij zult veel vrucht dragen", zegt onze heiland. Dit was noodzaak voor de christenen in Corinthe. Dit **is** noodzaak voor alle christenen, die ernaar verlangen om God met hun leven te dienen door de vrucht van de liefde en de gaven van de Geest. Verlangt u hiernaar?

Het is God die u roept om dichter bij Hem te komen en uzelf los e laten in Zijn armen; **want het gaat niet allereerst om de gaven maar om de overgave!** Wanneer u zo uzelf op het altaar aan God aanbiedt zult u zich gaan verwonderen. U zult dan de vrucht van de Geest geboren zien worden uit de pijn van het afsterven aan uw eigen ik.

- * U gaat leren de liefdelozen lief te hebben.
- * U verheugt u in de liefde van God voor u.
- * U houdt vrede met God door Christus.
- * U krijgt een lange adem en veel geduld.
- * U wordt vriendelijker en spontaan goed.
- * U blijft trouw aan uw beloften.
- * U wordt zachtmoediger en
- * U leert uzelf te beheersen in alles.

Kortom: de schoonheid van Christus wordt op alle fronten zichtbaar in het leven van een ieder die leeft in volkomen en ootmoedige overgave aan de Here Jezus Christus.

(Lees hier eventueel: 1 Johannes 4:7-12)

Conclusie

- * *De gaven van de Geest kunnen alleen ontstaan en ontwikkelen op een heilzame wijze in een voortdurende houding van overgave aan de Here Jezus Christus.*
- * *De gaven van de Geest kunnen alleen goed functioneren als er voortdurend beseft wordt dat het genadegaven zijn.*
- * *De gaven van de Geest kunnen alleen goed functioneren in een gemeente als de stuwende kracht erachter de liefde is.*

We sluiten dit gedeelte af met 1 Corintiërs 13 de verzen 1 t/m 3:

"Al ware het, dat ik met de tongen der mensen en der engelen sprak, maar had de liefde niet, ik ware schallend koper (holle klanken) of een rinkelend cimbaal (rillingen over de rug). Al ware het, dat ik profetische gaven had, en alle geheimenissen en alles, wat te weten is, wist, en al het geloof had, zodat ik bergen verzette, maar had de liefde niet, ik ware niets.

Al ware het dat ik al wat ik heb tot spijs uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam gaf om te worden verbrand, maar ik had de liefde niet, het baatte mij niets....."

4.5. De reikwijdte van het werk van de Heilige Geest

Het werk van de Geest gaat zover als het potentieel van Christus' verzoenend sterven en opstaan gaan kan. En dit is:

"dat wij tenslotte volledig één zullen zijn, door ons gemeenschappelijk geloof en doordat wij de Zoon van God allemaal even goed kennen. Dan zullen wij volledig mens zijn, volwassen geworden door alles wat Christus in ons heeft gedaan" Efeze 4:13 "Het boek".

Dit hoofdstuk besluiten we met een citaat van Wesley waaruit blijkt dat wij verlost worden door een voortdurende verbintenis met God in de Heilige Geest.

"God laat als het ware voortdurend zijn adem over ons gaan. Hij raakt onze ziel daarmee aan en onze ziel gaat weer uit naar God. Genade daalt neer in ons hart en prijs en aanbidding stijgen op naar de hemel. En door deze wederkerigheid tussen God en mens, deze gemeenschap met de Vader en de Zoon, als een soort geestelijke ademhaling, wordt het leven van God in de ziel ondersteund en bevorderd. En het kind van God groeit op, totdat het de "maat" van de wasdom der volheid van Jezus Christus bereikt heeft."²⁴

Dit alles vindt plaats in een gebroken wereld. Hoe komt een gelovige af van zijn zonden en hoe kan hij groeien om werkelijk mens te zijn zoals Jezus dat op aarde is geweest? In het volgende hoofdstuk zullen we de geschreven bron daarvoor onder de loep nemen (de bijbel) en daarna zoeken naar die levensverandering die ons in de bijbel beloofd wordt. Dat is dan in het hoofdstuk over "zonde, verzoening en heiliging."

Vraag:

Wat vindt u van de gedachte van "de geestelijke ademhaling" in relatie tot het werk van de Heilige Geest? (...)

5. De geloofsartikelen: omgaan met de Bijbel

Opdracht

Wat zou denken wanneer je de volgende recensie in een tijdschrift zou vinden? (...)

(G)oud nieuws (van onze correspondent dhr. Goudzoeker)

Je gelooft niet wat je leest! Het is werkelijk ongelooflijk! Ja, je gelooft niet wat je leest maar je gaat er toch aan geloven. Ik heb het over een nieuwe uitgave van een "gouwe ouwe" uit de oudheid. De inhoud is even divers en kleurrijk als de wereldbevolking en alle hoogten en diepten van het leven vind je er in terug. Je kunt dit boek niet aan één literair genre toeschrijven. Je vindt er poëzie en proza in. Geschiedenissen en verhalen. Wijsheden en adviezen op heel verschillende terreinen. Er hebben vele schrijvers aan gewerkt, maar er zit duidelijk één brein achter, want het boek heeft ondanks de vele auteurs toch een inhoudelijke eenheid.

Ja, ik heb heel wat boeken gecensureerd, maar dit boek is absoluut enig in zijn soort. Als je het gaat lezen, zullen veel van je vragen beantwoord worden. Wat voor vragen? Nou, vragen als: waar komt alles vandaan? wat is de zin van mijn leven? hoe kan ik zonder angst mijn levenseinde tegemoet leven? hoe weet ik enigszins wat goed en wat kwaad is? hoe weet ik wat ware liefde is? waar vind ik perspectief voor het leven in deze verkilde wereld? wie is God? hoe word ik een beter mens? Op al deze vragen werpt dit boek een nieuw en toch bekend voorkomend verrassend licht.

Beste lezer, nog nooit heb ik de volgende woorden over een boek gezegd: dit boek moet je lezen, lezen en herlezen, je leven lang. Het is geen goed nieuws, dat is te zwak uitgedrukt. Het is Goud nieuws!

Opdracht: dialoog over de stelling "de bijbel is onfeilbaar van kaft tot kaft". Waar of niet?

Inleiding

Op voorbestemde momenten in de historie heeft God zijn verlossingsweg geopenbaard. De meest voor de hand liggende manier om deze openbaringen (openbaring = de bedekking wegnemen!) te "conserveren" en door te geven aan het nageslacht was om ze op te schrijven op een centrale plaats. Deze centrale plaats is de bijbel geworden. De bijbel: het meest verkochte boek van alle tijden; een boek bestaande uit 66 boeken die over een periode van 1500 jaar zijn geschreven; een boek met het thema van Gods verlossend handelen in de geschiedenis. Denk dit boek weg uit de wereld en Gods zelfopenbaring wordt een puur subjectieve aangelegenheid. De bijbel is immers de bron voor Godskennis maar ook de standaard/toets waaraan wij ons geloof afmeten en beoordelen. Dit boek bevat alles wat nodig is voor een mens om de wachtende Vader te kunnen vinden om bij Hem thuis te kunnen komen en thuis te leren leven.

Toch weten we uit de geschiedenis van het christendom dat je heel verschillend kunt aankijken tegen de bijbel en heel verschillend de inhoud van de bijbel kunt gebruiken in het christelijk leven. Daarom is het van belang om te weten hoe de Kerk van de Nazarener denkt over de bijbel en hoe zij haar hanteert in de praktijk van kerk-zijn. Hier volgt het geloofsartikel.

"Wij geloven in de **volledige inspiratie** van de Heilige Schrift, waaronder wij de 66 boeken van het Oude en Nieuwe Testament verstaan, die door goddelijke inspiratie gegeven zijn en onfeilbaar **Gods wil openbaren, betreffende ons, in alles wat noodzakelijk is voor onze verlossing**, zodat alles wat niet daarin besloten ligt, niet als geloofsartikel voorgeschreven kan worden."

Om verder te bestuderen

Lucas 24: 44-47; Johannes 10:35; I Corintiërs 15:3-4; 2 Timotheüs 3: 15-17; I Petrus 1: 10-12;

Twee dingen vallen onmiddellijk op in dit artikel.

1) Er wordt gesproken over volledige inspiratie (eventueel rollenspel: dicteren en inspireren)

Dit is zo gekozen om te benadrukken dat wij niet in de woordelijke inspiratie van de bijbel geloven (2 Petrus 1: 20-21) maar meer uitgaan van de inhoud, de verlossingsboodschap van de bijbel als zijnde volledig geïnspireerd. Dit voorkomt haarkloverijen en doet recht aan het doel van de bijbel als middel in Gods hand in plaats van de bijbel als doel op zich zelf. Als we ons alleen al indenken dat in het oorspronkelijke Grieks geen interpunctie voorkwam, dan beseffen we dat we onszelf in een moeilijk parket begeven en de aandacht te veel op de letter gaan richten als we elke punt en komma als afzonderlijk geïnspireerd zien. [probeer bijvoorbeeld eens de volgende zin snel voor te lezen: *een boer had tien vingers aan elke hand vijf en twintig aan handen en voeten*. Pas als je komma's en punten in zet, wordt het een zinnige zin: *een boer had tien vingers, aan elke hand vijf, en twintig aan handen en voeten*. Als je tenminste voor het gemak tenen als vingers ziet (...)]

2) De inhoud van de bijbel is voldoende voor wat betreft alles wat nodig is voor de volkomen verlossing van de mens

Op deze waarheid is onze geloofsbelijdenis gefundeerd. Omdat het thema van de bijbel verlossing is, heeft God niet aan het toeval over gelaten om de mens Zijn verlossingsweg bekend te maken. De boodschap is volkomen, compleet en een directe afspiegeling van Gods wil/wens voor de mens. Dit betekent meer concreet dat wij onderscheid maken tussen de vorm en de inhoud van de bijbel. De vorm is de geschreven en dus de feilbare presentatie van Gods woord. De inhoud is Gods onfeilbare heilsplan dat in de bijbel ontvouwd wordt. Luther zei: "de bijbel is de kribbe waarin Christus gevonden wordt."

Voordat we gaan spreken over de omgang met de bijbel en de autoriteit die Gods woord gegeven wordt, is het goed enkele vooronderstellingen te noemen.

1. **De bijbel is geen heilig boek.** Essentieel is dat God zich door de bijbel heen bekend maakt maar niet de bijbel zelf is. Is de koran voor de mohammedanen een heilig boek, voor de christen is de bijbel een door God geïnspireerd boek waarin verwezen wordt naar Hem!
2. **Verering van de bijbel is dus niet christelijk;** ook al kan de bijbel je natuurlijk dierbaar zijn.
3. **De tekst van de bijbel is mede door archeologische vondsten als zeer betrouwbaar bekend komen te staan.** "Er zijn veel meer bewijzen voor de geschriften van het NT, dan voor veel geschriften van klassieke schrijvers, terwijl niemand het in zijn hoofd haalt de echtheid van die klassieke werken te betwijfelen." aldus dr. F.F. Bruce.²⁵

4. **De bijbel is als een orkest.** Elke zin en tekst uit de bijbel moet in de context van de rest van de bijbel gezien worden.. Het klinkt het meest volledig en harmonieus als alle instrumenten op elkaar afgestemd zijn en hetzelfde stuk spelen met daarin hun eigen partij.

5. **De bijbel moet je gelovig benaderen.** Voor de gezonde omgang met de bijbel geldt: met een gelovig hart op onderzoek gaan om tot een verstaan van het woord te komen. Het is dus niet andersom: Met een ijverig brein het woord onderzoeken om daarmee tot geloof of verdieping van het geloof te komen. Dit neemt niet weg dat er mensen zijn die juist met de laatste methode tot geloof zijn gekomen, zoals de schrijver van de beroemde roman Ben Hur. Hij ging zich inspannen om te bewijzen dat het christelijk geloof zotheid zou zijn en kwam juist door dat te proberen op zijn knieën voor God. Maar daarna zal hij zeker met geloof gestudeerd hebben om tot een verder verstaan ervan te komen!

Hoeveel autoriteit heeft de bijbel in de Kerk van de Nazarener? Om deze vraag te beantwoorden zullen we respectievelijk de **Katholieke, de Klassieke en de Wesleyaanse visie** op de autoriteit van de bijbel naast elkaar zetten.

5.1. De Katholieke visie ²⁶

Het kan gesteld worden dat de katholieke kerk naast de bijbel ook andere bronnen als bindend voor gelovigen hanteert. Naast de canon, zoals deze is samengesteld voor de katholieke kerk, zijn ook de leerstellige uitspraken van deze kerk, de belijdenissen en de liturgische orde van bindende betekenis. Dit houdt ondermeer in dat uitspraken en regelgeving van de paus net zo zwaar wegen als de woorden van de bijbel. Tot voor kort was het ook in Nederland nog zo dat alleen de ambtsdragers een juiste interpretatie van de bijbel konden geven. Zodoende was Gods woord voor katholieke gelovigen een gesloten boek. Het lezen en bestuderen liet je aan de priester over; die kon het weten en uitleggen.

5.2. De Klassieke visie

Sola Scriptura (de bijbel alleen). Mede als reactie op de handelswijze van de katholieke kerk stelden de reformatoren de bijbel weer als de beslissende autoriteit voor alle geloofsvragen. Ook belijdenissen en uitspraken van wie dan ook werden getoetst aan Gods Woord. Deze visie liet echter hier en daar niet voldoende ruimte voor de Heilige Geest. Mede daardoor ging men genadeloos om met woorden uit de bijbel, die gehanteerd werd als een boek met regels. Deze fundamentalistische handelswijze werkt te verstarrend op het christendom in.

5.3. De Wesleyaanse visie

John Wesley noemde zichzelf een man van één Boek. In dezelfde lijn is onze kerk te vinden en is daarmee een kerk die zich aansluit bij wat uit de reformatie over de bijbel naar voren werd gebracht. Toch is hiermee niet alles gezegd. Ik verwijs naar boven waar gesproken wordt over de volledige inspiratie van de bijbel en de onfeilbaarheid mbt. Gods plan van heil voor de mens. Met Wesley heeft de kerk van de Nazarener de bijbel als standaard voor christelijk leven aanvaard, maar daarbij wordt de volle ruimte gegeven aan de Heilige Geest. Kijk nog naar de 'vierslag van Wesley' in het eerste hoofdstuk. Ik zal deze wijze van omgaan met de bijbel illustreren met drie citaten van John Wesley over de bijbel.

Over de bijbel als het meest gezaghebbende document voor christenen:

“Wij geloven inderdaad dat de schrift is gegeven door de inspiratie van God, en daarin verschillen we van de islamiet en van de ongelovige. Wij geloven in het geschreven woord van God als de enige richtlijn voor het christelijk geloof en haar praktijk als de enige en afdoende autoriteit van God voor de mens.”

Over de bijbel en het gebruik ervan in de praktijk:

“Geef me het boek van God! Ik heb het: hier is de kennis die voldoende voor me is. Laat me een man van één boek zijn. Daar zit ik dan, ver van het drukke gedoe van de mensen. Ik zit alleen, alleen met God. In zijn aanwezigheid open ik het boek; zijn boek! Is het niet duidelijk wat ik lees? Dan richt ik mijn hart tot de Vader der lichten. “Heer, is dit niet uw woord, dat wanneer iemand in wijsheid tekort schiet, hij U om raad mag vragen? U heeft gezegd dat wanneer iemand uw wil zoekt, U het hem zult openbaren. Ik wil het Heer, maak mij uw wil bekend.” En daarna begin ik te onderzoeken en geestelijke waarheden met geestelijke waarheden te vergelijken. Ik denk daar over na met alle ernst en aandacht die ik op kan brengen. En wanneer er nog twijfel overblijft, raadpleeg ik degenen die ervaren zijn in de dingen van God en ik onderzoek de kerkelijke geschriften van dergelijke mensen. En... wat ik op deze wijze geleerd heb, dat onderwijs ik!”

Over het gebruik van boeken naast de bijbel:

“Wanneer u geen ander boek dan de bijbel nodig hebt, stelt u zichzelf boven de apostel Paulus. In 2 Timotheüs 4.12,13 zegt hij immers: ‘Als gij komt, breng dan ook de boeken, vooral de perkamenten.’ Maar (zo gaat Wesley verder met het toespreken van zijn predikers) misschien heeft u geen lust om te lezen. Ontwikkel dan de lust daarvoor of keer terug naar een ander beroep.”

We zien dat voor Wesley de bijbel de beslissende stem heeft maar dat hij door zich breed te informeren de ruimte geeft aan de Heilige Geest om hem te sturen en te corrigeren als dat nodig mocht zijn. Ziehier, ook de weg die de Kerk van de Nazarener gaat in de omgang met Gods Woord. Concluderend zou ik willen stellen dat de bijbel een verlossende rol speelt in de dynamiek van Gods liefde.

Tot slot nog een doordenker: de waarheid is gecentreerd in een Persoon, in Jezus Christus, die immers zei: “Ik ben de weg, de waarheid en het leven” (Johannes 14:6) Zo kan de waarheid nooit verstarren tot letters en een boek. In een levende omgang met God krijgt de waarheid van God gestalte in ons leven van elke dag. Dan worden we als het ware ‘levende leesbare brieven’ (2 Corintiërs 3:2,3) waar Gods waarheid en liefde aan afgelezen wordt.

Vraag:

Wat was voor u het meest opvallend in deze les? (...)

6. De geloofsartikelen: wat is de mens

We lezen eerst uit Psalm 8 hoe God de mens een belangrijke plaats gaf in Zijn schepping:

4 Zie ik de hemel, het werk van uw vingers, de maan en de sterren door u daar bevestigd, 5 wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? 6 U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie, 7 hem toevertrouwd het werk van uw handen en alles aan zijn voeten gelegd:

Ja, de mens is belangrijk, maar hij is geen god. Heel duidelijk stelt de psalmist hier: *6 U hebt hem bijna een god gemaakt*. Wat is de mens? Hoe mogen wij hem volgens de bijbel beoordelen en wat mogen we van de mens verwachten in deze wereld? Hoe mag de mens naar zichzelf kijken in het licht van een heilig, rechtvaardig en liefdevol God? Wat is de visie van de Kerk van de Nazarener op de mens in het licht van Gods woord?

Vraag:

Wat is de mens volgens u? (...)

Laten we eens zien wat daar in de bijbel over staat geschreven:

"Niemand is is goed dan God alleen", zei Jezus. *"Arglistig (boosaardig slim) is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het, wie kan het kennen?"* staat in Jeremia. *"Want allen hebben gezondigd en derven (missen) de heerlijkheid Gods",* schrijft Paulus.

En invloedrijke leiders van christenen zijn er heel duidelijk over: *"De menselijke natuur is zo corrupt en blind, dat ze de grootte van de zonde niet eens volg of ziet",* zei Maarten Luther. *"Iedereen die dit ontkent, noem het erfzonde of iets anders, is nog steeds een heiden",* aldus John Wesley.

U ziet wel, het is om mismoedig van te worden! Het is de harde werkelijkheid die we maar moeilijk willen aanvaarden; het strijkt tegen de haren in. Toch staat juist de Kerk van de Nazarener bekend om haar optimistische kijk op de mens en zijn mogelijkheden. Hoe is dat mogelijk? Hoe kan men verwachtingsvol kijken naar de mens in zijn zonde, onmacht, vervreemding en relatiestoornissen? In drie stappen zal ik uit de doeken doen waar onze kerk staat en waar het optimisme vandaan komt.

6.1. De gevallen mens

Volgens Genesis 1:27 werd de mens naar "Gods beeld" geschapen. Je zou het zo kunnen zeggen: God heeft zichzelf in de mens gelegd, zoals wij onszelf leggen in iets dat we in volle overgave geschapen hebben. De mens beschadigde deze gelijkenis met God door voor zichzelf te kiezen boven God. Wat is er nu nog over van het beeld van God in de mens? Net als alle kerken van de reformatie geloven wij dat de mens na de zondeval "totaal verdorven is". Echter, er is een klein maar belangrijk verschil in visie tussen dat wat door John Wesley werd geformuleerd en ook in onze kerk aldus gezien wordt. De mens is totaal verdorven maar **niet Totaal!** Dit verschil komt naar voren door een relationele benadering van de zondeval. Dan is het beeld van God geen ding, geen afdruk of iets dergelijks, maar een afspiegeling van een relatie: de relatie God-mens. Door de zondeval vond er een relationele breuk plaats, die de relatie met God verbrak. Na het verbreken van die relatie verloor de mens het vermogen om het contact met God te herstellen. Door die scheuring kwam er moreel verval en nam de zonde buitensporige vormen aan. De mens was nu overgelaten aan zichzelf; hij koos daar voor! In deze toestand leeft de mens zonder God en is hij

zonder de hulp van God niet in staat om zijn schepper te vinden en met Hem te leven. Maar het beeld van God heeft zijn gunstige sporen nagelaten in de mens. In die zin is hij niet totaal verdorven.

Dit verstoorde beeld ziet er dan zo uit:

Wat nog aanwezig is bij de natuurlijke mens zijn,

* De natuurlijke gelijkenis: persoon met ik-besef.

* De bestuurlijke gelijkenis: regeren, leiding geven.

En tot slot dat wat de mens van God scheidt door de val is de

* morele gelijkenis: de omgang met God, met zichzelf en met elkaar in zelfgevende liefde of de Christusgelijkvormigheid.

Zo is de mens zonder God nog in staat over zichzelf na te denken en verstandige besluiten te nemen. Ook kan hij nog besturen en leiding geven. Maar voor wat betreft het leven met God en mens zoals God het bedoeld heeft, is de mens hopeloos verloren. Hoe kan het ook anders, de mens is afgesneden van de Bron van licht en leven. En zo staan we in één lijn met de reformators: de mens kan uit zichzelf niets ondernemen om zichzelf weer met God te verbinden. De enige hoop op redding en herstel ligt bij God!

6.2. De mens onder de genade van God

Gelukkig kunnen we vaststellen dat de mens alleen theoretisch hopeloos verloren is. Het grote nieuws voor alle mensen is: Gods genade stelt u in staat om u in zijn armen te begeven! God, de Vader heeft door het verzoenend sterven van Jezus Christus van zijn kant af de brug geslagen naar de mens. De band met God kan hersteld worden en daarmee komen de mogelijkheden voor verlossing, herstel en heiliging binnen handbereik. Let wel: Alleen door Gods genadige opstelling (2 Corintiërs 5: 17-19)! Dit is een belangrijk punt waar ik even bij stil wil staan.

De bovengenoemde mogelijkheden door Gods genade nemen we "vrije genade" (of "De menselijke wil") wat het tegenovergestelde is van "vrije wil". Bij vrije genade worde de mens door God in staat gesteld te kiezen voor of tegen Hem. Bij de vrije wil ligt het zwaartepunt bij de mens die zelf kiest voor God uit eigen kracht. Het is van groot belang om de vrije genade te benadrukken om te voorkomen dat de mens zichzelf gaat verheffen en zegt dat hij God uit eigen kracht heeft ontdekt en ontmoet. Het is door Gods voorafgaande genade dat de mens tot God getrokken kan worden (Efeziërs 2: 8,9).

6.3. De mens is capabel om God te vinden

De leer der erfzonde in het perspectief van Gods genade leidt naar een optimistische kijk op de mens. Door genade is de mens "capabel voor God". Dit heeft tot gevolg dat er nooit absoluut hopeloze situaties zijn in het licht van Christus werk. Wanneer de mensheid zou erkennen dat de grote en kleine situaties zijn in het licht van Christus werk. Wanneer de mensheid zou erkennen dat de grote en kleine problemen in de wereld te herleiden zijn tot de grondoorzaak, de kloof tussen God en mens, dan zou er gewezen kunnen worden op het feit dat God zich in Christus met ons verzoend heeft. De mens kan namelijk van binnenuit veranderd worden. Kan de mens inderdaad van een verdorven persoon tot een goed en liefhebbend mens veranderen? Ja, ieder mens heeft in meer of mindere mate het vermogen in zich om lief te hebben. Dat vermogen wordt bevrijd door de ontmoeting met Jezus, de Christus. Een mooi voorbeeld hiervan is de kleine Zacheüs, en

misschien u zelf ook wel. (Lucas 19: 1-10). Maar, zoals we zagen, de mens is van nature zelfgericht en geneigd tot leven zonder God. John Wesley schreef daar over:

"De mens was geschapen om op God te zien als zijnde bestemd voor Hem. Maar terwijl hij zondigde keerde hij in zichzelf. Dit houdt in dat de mens geheel vijandig en verdorven koos te zijn. Op het moment dat hij zich van God afkeert, keert hij zich af van het goede en van de bron van zijn goed-zijn. Zij zoeken God niet maar zichzelf. Waarheen zij zich ook begeven ze kunnen niet uit de cirkel van het zelf komen. Ze zoeken zichzelf in hun maatschappelijke, hun dagelijkse en in hun religieuze bezigheden. Uiteindelijk zijn al hun bezigheden gericht op de dode zee van het zelf."(?)

We begrijpen dat de verlossing van deze mens alleen mogelijk wordt door een ommekeer (beking) van de relatie ik-ik naar ik-Gij-en-de-ander! (het draaideureffect: denk aan de draaideur in een tekenfilm; iemand vliegt naar binnen en komt even zo hard weer terug!)

God verlangt naar die ommekeer van mensen! God wil immers het heil van alle mensen. Wij geloven dat God ons eerst heeft bemind; en wij kunnen daarom nauwelijks geloven dat er ook mensen verloren kunnen gaan. Nee, God wil dat 'alle mensen behouden worden,' (1 Timoteus 2:4; 2 Petrus 3:9) en Hij maakt het mogelijk.

We besluiten dit hoofdstuk met ons geloofsartikel over de "Menselijke wil" uit het handboek van onze kerk.

"Wij geloven dat de schepping van de mens naar Gods gelijkenis de mogelijkheid inhield om tussen goed en kwaad te kiezen en dat hij aldus moreel verantwoordelijk geschapen werd; dat hij door de val van Adam verdorven werd, zodat hij thans niet door zijn eigen natuurlijke kracht en werken kan omkeren en zichzelf op geloof en het aanroepen van God kan voorbereiden. Maar wij geloven ook dat de genade van God door Jezus Christus aan alle mensen om niet geschonken is, zodat allen, die dit begeren in staat gesteld worden om zich van de zonde tot de gerechtigheid te keren, in Jezus Christus te geloven voor vergeving en reiniging van zonde en die goede werken na te volgen, die Hem aangenaam en welbehagelijk zijn. Wij geloven dat de mens, zelfs na de ervaring van wedergeboorte en volkomen heiliging, weer tot zonde kan vervallen en kan afvallen en, tenzij hij zich bekeert van zijn zonde, zonder hoop voor eeuwig verloren is."

Om verder te bestuderen

Gods beeldrager en morele verantwoordelijkheid: Genesis 1:26-27; 2:16-17; Deuteronomium 28:1-2, 30:19; Jozua 24:15; Psalm 8:4-6; Jesaja 1:8-10; Jeremia 31:29-30; Ezechiël 18:1-4; Micha 6:8; Romeinen 1:19-20; 2:10-16; 14:7-12; Galaten 6:7-8. Natuurlijk onvermogen: Job 14:4; 15:14; Psalm 14:1-4; 51:5; Johannes 3:6a, Romeinen 3:10-12; 5:12-14, 20a; 7: 4-25. Vrije genade en werken des geloofs: Ezechiël 18:25-26; Johannes 1:12-13; Handelingen 5:31; Romeinen 5:6-8, 18; 6: 15-16, 23; 10:6-8; 11:22; I Corinthe 2:9-14; 10:1-2; 2 Corinthe 5:18-19; Galaten 5:6; Efeziërs 2: 8-10; Filippenzen 2:2-13; Kolossenzen 1:21-23; 2 Timotheüs 4:10a; Titus 2:11-14; Hebreeën 2:1-3; 3:12-15; 6:4-6; 10:26-31; Jacobus 2:18-22; 2 Petrus 1:10-11; 2:20-22.

Vraag

Wat heeft u het meest aangesproken in dit hoofdstuk? (...)

7. De geloofsartikelen: zonde, verzoening en heiliging

"Er zijn handelingen, die gelijken op een wandaad of een misdrijf, maar die toch geen zonden zijn, omdat ze U niet krenken, den Here onzen God ....want vaak is het uiterlijk van een daad niet in overeenstemming met de gezindheid van hem, die haar verrichtte." (Augustinus, Belijdenissen(blz. 27)

Vraag:

Bent u het met Augustinus eens? (...)

Uw definitie van zonde is van zeer grote invloed op uw begrip van heiligmaking, waar we het verderop over zullen gaan hebben. Immers, met welke maat meet u uw gedrag? Is iedere misstap en elke vergissing er de oorzaak van dat er weer een kloof ontstaat tussen u en God, de Vader? Bevindt u zich als christen in de vicieuze cirkel van: struikelen, opstaan, berouw tonen, vergeving vragen / ontvangen en weer opnieuw beginnen? Een gezond en bijbels begrip van zonde is van vitaal belang voor een bevrijdend christelijk leven. Daarom zullen we nu het zondebegrip van John Wesley en in de zelfde lijn ook van de Kerk van de Nazarener proberen duidelijk voor te stellen. En bij de bespreking van het slot van deze cursus zal blijken hoe belangrijk dit gedeelte is in het geheel van wat de kerk is, leert en beleeft.

Voordat we een en ander praktisch gaan maken, is hier eerst het geloofsartikel over 'zonde; erfzonde, daadwerkelijke zonde':

"Wij geloven dat de zonde in de wereld kwam door de ongehoorzaamheid van onze eerste ouders, en door de zonde de dood. Wij geloven dat de zonde tweeledig is; de erfzonde of verdorvenheid, en daadwerkelijke of persoonlijke zonde. Wij geloven dat de erfzonde, of verdorvenheid, die ontaarding is van de natuur van alle afstammelingen van Adam, waardoor ieder mens ver afgeweken is van de oorspronkelijke gerechtigheid of van de reine staat van onze eerste ouders ten tijde van hun schepping, van God afkerig is, geen geestelijk leven bezit en voortdurend tot het kwade geneigd is. Verder geloven wij, dat deze erfzonde naast het nieuwe leven van de wedergeboren mens blijft bestaan, totdat ze door de doop met de Heilige Geest uitgeroeid wordt.

Wij geloven dat de erfzonde daarin verschilt van de daadwerkelijke zonde dat een overgeërfde neiging tot daadwerkelijk zondigen is, waarvoor niemand verantwoordelijk gesteld wordt totdat de door God gegeven remedie veronachtzaamd of verworpen wordt. Wij geloven dat de daadwerkelijke of persoonlijke zonde een bewuste schending van een bekende wet van God is door een moreel verantwoordelijk persoon.

Ze moeten daarom niet verward worden met onopzettelijke en onvermijdelijke tekortkomingen, zwakheden, fouten, vergissingen, mislukkingen of andere afwijkingen van de norm van volmaakt gedrag, die de resterende gevolgen zijn van de zondeval. Deze niet toe gerekende gevolgen omvatten echter niet die gedragingen of reacties die tegen gesteld zijn aan de gezindheid van Christus, die terecht zonden van de geest genoemd kunnen worden. Wij geloven dat persoonlijke zonde in de eerste plaats en ten diepste een schending van de wet der liefde is; en dat in relatie tot Christus zonde gedefinieerd kan worden als ongeloof"

U zult in dit artikel opgemerkt hebben dat er verschil wordt gemaakt tussen zonde als staat (erfzonde, verdorvenheid, ontaarding) en zonde als daad (daadwerkelijke of persoonlijke zonde).

Uit dit in - een - zondige - staat -- verkeren komen zondige daden voort. Met andere woorden: vanuit de neiging tot zondigen kan het tot daadwerkelijk zondigen komen. Maarten Luther zei hierover: *“je kunt niet voorkomen dat er een vlucht vogels over je hoofd vliegt. Je kunt wel voorkomen dat een van die vogels een nest op je hoofd gaat bouwen.”* (zie ook Jakobus 1:14,15)

We zullen nu ingaan op het omschrijven van daadwerkelijke zondigen. Om helder te stellen waar wij als kerk staan, schets ik een contrast tussen de Calvinistische- en de Wesleyaanse / Nazarener begrip van zonde.

7.1.1 De Calvinistische definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt. Zonde is: iedere afwijking, elke overtreding, elk gebrek aan volledige conformiteit aan Gods volmaakte wetten. Hieruit volgt wat we zouden kunnen noemen een juridisch zondebegrip. De wet en het onderhouden van de wet, ook al is dit de wet der liefde, staat centraal.

Dit betekent in de praktijk dat de daden, het goed of kwaad doen, wordt getoetst aan Gods absolute volmaaktheid. Het wezen der zonde ligt dus in de daad. Hieruit kunnen we ten minste twee conclusies trekken: a) dit zondebegrip verlamt de mens omdat wat hij doet nooit goed genoeg zal zijn in het licht van Gods volmaaktheid en b) dit zondebegrip maakt de relatieve volmaaktheid of de christelijke volmaaktheid iets dat pas na de dood verwerkelijkt kan worden.

7.1.2. De Wesleyaanse definitie van zonde

Deze definitie luidt als volgt. Zonde is: Opzettelijk overtreden van een aan ons bekende wet van God. (In A plain account of christian Perfection blz. 54). Deze meer subjectieve benadering van zonde kunnen we terecht noemen een relationeel zondebegrip. De relatie met God en niet de relatie tot de wet van God staat hier centraal. Dan gaat het niet in de eerste plaats om de daad die een mens stelt als wel om de intentie/gezindheid achter de daad. Dan wordt het wezen van een zondige daad voor Gods aangezicht primair bepaald door de gezindheid of de intentie van de mens in verhouding tot zijn kennis van Gods wil. Dit zondebegrip lijkt meer in overeenstemming met het karakter van God zoals dat ons in de bijbel geopenbaard wordt. Hieruit kunnen we concluderen: a) dat er verschil gemaakt wordt tussen bewuste en doelbewuste zonden en tekortkomingen en b) dat de liefde tot God hier een zeer bepalende rol speelt omdat de kwaliteit van de relatie met God bepalend is voor de daden die gesteld worden.

Laat ik deze twee zondebegrippen verduidelijken met een illustratie uit het leven van alle dag. De gelijkenis die ik ga vertellen is een bewerking van een verhaal dat ds. C. Holleman eens in een preek vertelde. Ik heb het genoemd: ***De Vader en zijn kind.*** (eerst in groepjes de reactie van de vader laten bedenken)

Verhaal: Lucy, een meisje van ongeveer 8 jaar, wil haar vader verrassen met een kopje koffie. Ze houdt veel van haar vader. Vol van haar plan om haar vader te verrassen, gaat ze de keuken in om de koffie klaar te maken. Het lukt haar om alles gereed te maken en met een rijk voorzien dienblad gaat ze de trap op naar vader, die boven aan het werk is. Haar hart bonst van blijde verwachting en ze verheugt zich al op het gezicht dat vader zal trekken als zij binnen komt. Maar...o wee, net bij de laatste trede struikelt Lucy en valt voorover. De koffie gaat over de vloerbedekking en de mooie koffiepote valt in stukken uit elkaar. Vader komt verschrikt de overloop op. Hij ziet de ravage. En wat is zijn reactie?

Hier stopt het verhaal even om de verbintenis met ons onderwerp te maken. Hier zijn namelijk ten minste twee reacties mogelijk. De eerste is de reactie op de daad (juridisch) en de tweede is een reactie op de gezindheid (relationeel). De reactie op de daad zou als volgt zijn. Vader wordt kwaad en vaart uit tegen Lucy omdat de mooiste pot van mama kapot is en de vloerbedekking koffiebruin. Hij komt direct met de straf en dat is dat het meisje elke week een deel van haar zakgeld af zal staan om alles te vergoeden. Dan stuurt hij haar naar haar kamer om er eens goed over na te denken. En.. zuiver naar de wet bezien heeft deze vader gelijk! De tweede reactie op de gezindheid / intentie van Lucy is zoals het verhaal verder gaat.

Hij kijkt Lucy opmerkzaam aan en ontdekt haar verdriet en teleurstelling. Hij stelt enige vragen en ontdekt de liefde van waaruit ze deze daad wilde stellen. Dan ruimen ze samen de ravage op en stelt vader voor dat Lucy alsnog een pot koffie zet en ze een moment samen zullen overleggen hoe ze de schade kunnen vergoeden.

U ziet, de daad die Lucy stelde was onvolmaakt; er waren letterlijk brokken die zij gemaakt had. Toch kunnen we spreken van een zuivere activiteit van haar omdat haar motieven en haar gezindheid volkomen zuiver waren. Vanuit de relatie bezien deed Lucy geen zonde. Vanuit de wet / de daad bezien, maakte zij brokken. Van hieruit kunnen we ook ons zondebegrip gaan begrijpen. Zonde is:

een bewust schending van een bekende wet van God door een moreel verantwoordelijk persoon.

7.2. Verzoening tot heiliging

Omdat er zonde is en omdat er zondaren zijn, moet er een Verlosser komen om tot bevrijding en verzoening te kunnen komen. Christus heeft de zonde als fenomeen in feite ontkracht door zijn zondeloos leven en zijn plaatsvervangend sterven en verrijzen. Er is daarom een evangelie van verlossing voor alle mensen. Deze verlossing is het centrale thema van de bijbel.

De kern van deze verlossing vinden we zo mooi beschreven in 'de gelijkenis van de verloren zoon' of beter 'de gelijkenis van de barmhartige Vader' in Lucas 15. De zonde immers maakte de mens tot een wees en liet God als de diepbedroefde Vader achter. Gods liefde gaat uit naar de wereld, naar die gevallen mens, die Hij weer wil ontmoeten en met wie Hij weer wil samenleven. Door Gods initiatief is door Jezus Christus verlossing tot stand gekomen. Er is een ontmoetingsplaats waar de gevallen mens verzoend kan worden met God (zie ook 2 Corintiërs 5:17-19). Waar vindt dat ontmoeten plaats? Met behulp van de gelijkenis en van de geloofsartikelen zullen we die plaats vaststellen.

7.2.1. Waar de mens de Vader ontmoet

Die plaats van ontmoeten ligt buiten het huis van de wachtende Vader. God kwam in Jezus Christus de mens halverwege tegemoet, buiten het huis. Die plaats ligt ook verwijderd van de zonde. De verloren zoon 'kwam tot zichzelf en is opgestaan - hij had ook kunnen blijven en dan was er niets veranderd - om naar de Vader terug te gaan. Zo ontmoeten zij elkaar en is er feest. Daarna moet de zoon weer gaan leren om thuis met de Vader te zijn en zijn broer(s) te zijn (heiliging). Hieruit distilleren we: a) dat er afstand van de zonde genomen wordt (berouw) en b) dat men opstaat om zich tot God om te keren (bekering of omkering).

Dit zijn absolute voorwaarden om de tegemoetgekomen Vader te kunnen ontmoeten en verzoening tot heiliging te vinden.

7.2.2. Bekering en verzoening gedefinieerd

Hiervoor citeer ik twee geloofsartikelen van onze kerk.

Verzoening

“Wij geloven dat Jezus Christus, door Zijn lijden, door het vergieten van Zijn eigen bloed en door Zijn verdienstelijk sterven aan het kruis, volledige verzoening bewerkstelligde voor alle menselijke zonde, en dat deze verzoening de enige grond van redding is, en dat deze voldoende is voor elk lid van Adams geslacht. De verzoening wordt genadiglijk van kracht tot verlossing van hen, die niet toerekeningsvatbaar zijn en voor de kinderen in onschuld, maar voor al degenen die vanwege hun leeftijd verantwoordelijk gesteld kunnen worden is deze verzoening alleen doeltreffend voor zover zij zich bekeren en geloven.”

Bekering

“Wij geloven dat bekering geëist wordt van allen die in daad en voornemen zondaren tegen God geworden zijn. Onder bekering verstaan wij een oprechte en grond/ge gemoedsverandering met betrekking tot de zonde, die met zich meebrengt een overtuiging van persoonlijke schuld en een vrijwillig opgeven van de zonde. De Geest van God geeft aan allen die zich willen bekeren de genadige hulp van een berouwvol hart en hoop op barmhartigheid, opdat zij mogen geloven tot vergeving en geestelijk leven.”

Vraag:

Wat heeft u het meest aangesproken in deze les? (...)

8. Geloofsartikelen: volkomen heiligmaking

De Kerk van de Nazarener deelt de visie van John Wesley op christelijke volmaaktheid, ja, het is juist deze boodschap die de kerk in het leven heeft geroepen. De heiligingsboodschap vormt het hart van onze kerk; de kern van onze bediening en roeping in deze wereld. Het is de optimistische boodschap dat God in Jezus Christus zich met de wereld verzoend heeft en dat Hij genade in overvloed schenkt om te groeien in Christus gelijkvormigheid. Welnu, de volgende bladzijden laten een poging zien om deze geloofservaring in woorden om te zetten met als bron het woord van God en als ondersteuning het getuigenis van de beleving van de volkomen heiligmaking.

8.1. Volkomen heiligmaking: de ervaring.

8.1.1. Omschrijving van de ervaring.

In de preek van John Wesley "De bekering van gelovigen"³⁴ vinden we een goede omschrijving van de ervaring van volkomen heiligmaking. Wesley geeft aan wat er in een christen om kan gaan in de periode voorafgaande aan het moment van volkomen heiligmaking. Hier volgen enkele citaten uit deze preek.

"Er groeit een diepe overtuiging dat we nog niet volledig geheeld zijn; dat onze harten niet volledig gereinigd zijn; dat er een negatieve geest (carnal mind) heerst die vijandschap naar God uitstraalt; dat een scala aan zonden in ons hart blijft heersen, afgezwakt, dat wel, maar niet vernietigd. Dit alles zegt ons zonder twijfel dat een verdere verlossing beslist nodig is."

Deze onvrede wordt door de gelovige als negatief ervaren, een onvrede die niet uit opzettelijke zonden voort is gekomen maar veeleer uit allerlei negatieve gevoelens en verlangens die niet overeenstemmen met de gezindheid van Christus. Wesley noemt enkele oorzaken bij de naam, wat verduidelijkt waar de oprechte gelovige mee worstelt.

"Jaloersheid, plaagzucht, haat, bitterheid, wrok of wrevel, vergeldingsdrang, hebzucht, liefde voor geld en meer, een hart dat van de Heer weg wil glijden, liefdeloze reacties, verkeerde intenties en zonden van nalatigheid."

Let wel, hier heeft Wesley het over een gelovige, een kind van God, die dit in zichzelf ontdekt ondanks het feit dat hij gerechtvaardigd is door het verzoenend sterven van Jezus Christus. Hij ontdekt die zondige drang en die verkeerde verlangens en reacties in een met Christus verbonden leven, en wat het meeste voor hem pleit: hij is er bezorgd over, ja, hij lijdt eronder! Hierover merkt Wesley terecht op:

"Die gelovigen die zich niet bewust worden van de negatieve beroerselen van hun hart, of alleen maar heel flauwtjes, hebben geen verlangen naar de volkomen heiligmaking."

Hoe is het te verklaren dat een bekeerd en wedergeboren mens deze pijnlijke ontdekking bij zichzelf kan doen? Let in dit verband eens op Wesley's vergelijking met de natuurlijke geboorte van een mens.

"We geven toe dat op het moment van rechtvaardiging we opnieuw geboren worden. Op dat moment ervaren we de innerlijke ommekeer van de duisternis tot het geweldige licht; van het beeld van de bruid, de duivel, naar het beeld van God; van het aardse denken naar het denken van³⁵ Jezus Christus. Maar zijn we op dat moment volkomen veranderd? Zijn we dan volledig getransformeerd in het beeld van Hem, die ons schiep? Verre van dat! We houden de hang naar zonde en er is de groeiende bewustwording daarvan die ons vanuit het diepst van onze ziel doet verlangen naar de volkomen verlossing door Hem, die bij machte is dat te bewerken."

Zo ervaart de christen de groeipijn, een pijn in de ziel, een pijnlijk verlangen naar een meer volkomen dienen van God. Charles Wesley (1707-1788) de jongere broer van John Wesley heeft uit eigen ervaring deze staat in een lied uitgedrukt. Hier is de vrije vertaling ervan:

"Breek af het juk van aangeboren zonden, en maak mijn geest volledig vrij! Ik rust niet totdat ik innerlijk zuiver ben; totdat ik mij aan U verlies."

Zo beweegt deze gelovige toe naar een staat van "schuld" en "opperste hulpeloosheid". Uiteindelijk zal het zover kunnen komen dat hij in een toestand van berouw terecht komt. Dit is niet het berouw dat de tot-zichzelf-komende onbekeerde mens ervaart, want deze mens is niet afgesneden van de Vader; hij is reeds thuisgekomen bij God door het geloof in Jezus Christus. Hij is niet de thuisloze, de ontheemde, maar veeleer de thuisgekomen mens die moet leren thuis-zijn bij God in een sfeer van liefde, aanvaarding en vergeving. Heel sterk voelt deze mens het contrast van de liefde die van de Vader uit gaat met zijn eigen tekort aan liefde; zijn eigen tekortkomingen en weerstanden om die liefde te beantwoorden. Hij voelt hoe ver hij nog verwijderd is van de beantwoording aan de wet der liefde en keert zich in berouw en afhankelijkheid tot God. Is dit de toestand die de psalmist aangeeft in Psalm 51:19?

"De offeranden Gods zijn een verbroken geest; een verbroken en verbrijzeld hart."

Heeft ook Paulus het over deze gesteldheid van het hart in 2 Corinthe 7:10? *..de droefheid naar Gods wil brengt berouwelijke inkeer tot heil,..*

Alle eigendunk en zelfgenoegzaamheid is in deze toestand verdwenen en alleen hoop op God blijft over. Dit is het 'arm zijn van geest' waar Jezus in de bergrede over spreekt. De gelovige heeft op dit punt geen enkele pretentie dat hij uit eigen kracht de wet der liefde zou kunnen volbrengen. Op dit punt gekomen, stort de gelovige zich in geloof in de armen van God. Helemaal leeg van zichzelf en dus toegankelijk voor de volledige inwoning van de Heilige Geest. De liefde van God vult zijn hart en hij weet één ding zeker: alleen door Gods genade kan ik bestaan en ten volle worden wie ik kan zijn (bijvoorbeeld te illustreren met een glas water met vuil erin en lied 433 uit de Nazarener liedbundel). Dit is de volkomen heiligmaking die in geloof door God geschonken wordt in respons op de gelovige overgave van de naar heiliging verlangende gelovige. Deze ervaring komt tot uitdrukking in liefde voor God en mens.

"Volkomen heiligmaking is pure zuivere liefde, nier meer en niet minder. Het is liefde die zonde uitsluit. Liefde die het hart vult, het totale potentieel van de ziel is uitgerust met liefde. Hoe duidelijk is het dat dit elke zonde onmogelijk maakt! Want zolang als liefde het hele hart vult is er geen plaats voor zonde."³⁶

Tot hiertoe de beschrijving van deze ervaring, die hopelijk vragen beantwoord heeft, en ongetwijfeld allerlei vragen oproepen zal hebben. Toch kunnen vele christenen van deze heiligingservaring getuigen, al is het natuurlijk niet zo dat altijd exact dezelfde volgorde en beleving bij deze mensen gevonden wordt. De volgende paragraaf is bedoeld als een theologische benadering van de ervaring van volkomen heiligmaking en wel speciaal de situering of plaatsbepaling ervan in de Ordo Salutis (volgorde van verlossing).

8.1.2. Situering van de ervaring.

Als eerste stellen we vast dat deze ervaring plaats vindt na het bekeringsmoment. In het verlossingsproces onderscheiden we daarom ook rechtvaardiging (de ommekeer van zelf- naar Godgerichtheid en de rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus) en heiliging (apart gezet voor zuivering en groei in liefde en geloof). Dit zijn dus duidelijk twee verschillende gebeurtenissen die in elkaar over lopen en toch gescheiden genoemd moeten worden. Wesley noemt enkele kenmerken van beide elementen, die dit onderscheid onweerlegbaar aantonen.

“Rechtvaardiging is christen worden; heiliging is christen blijven. Rechtvaardiging is wat God vóór ons doet; heiliging is wat God in ons doet. Rechtvaardiging is het geadopteerd worden tot kind van God; heiliging is het hersteld worden naar het beeld van God. Rechtvaardiging is de poort tot heiliging.”³⁷

Ten tweede is het duidelijk geworden door de getuigenissen van mensen en bevestigd door de Bijbel en vice versa, dat de volkomen heiligmaking plaats heeft in de loop van een ontwikkeling: het heiligingsproces. Dit proces kenmerkt zich als een “crisis-ontwikkeling”. Wesley vergelijkt dit heel mooi met de geboorte van een kind.

“Een kind wordt in een moment geboren of op zijn minst in een betrekkelijk korte tijd. Na de geboorte gaat het kind langzaam groeien, totdat het volwassen geworden is. Op dezelfde manier wordt iemand ‘uit God geboren’ in een betrekkelijk korte periode, zo niet in een moment. Maar na de geboorte ontwikkelt de baby zich langzaam en volgens een bepaald patroon tot een uniek volwassen mens: ‘de maat van de wasdom der volheid van Christus’.(Efeze 4:13). Daarom kunnen we vaststellen dat er overeenkomst bestaat tussen de geboorte van een menskind, zijn groei daarna, en de wedergeboorte en groei op het geestelijke vlak.”³⁸

Het totale christelijke leven laat dus een crisisproces zien: er wordt geboren en gegroeid als er aan de (op)voedingsvoorwaarden wordt voldaan. Hierin heeft de volkomen heiligmaking ook zijn plaats. Het gebeurt in een ogenblik hoewel er een geleidelijk naderen tot deze crisis aan vooraf gaat en er daarna een geleidelijk groeien op volgt. Hieruit concluderen we met een bekende Nazarener theoloog dat de crisismomenten in de ordo salutis, zoals bekering en volkomen heiligmaking, ogenblikkelijke gebeurtenissen zijn die “feitelijk alleen maar stap voor stap gerealiseerd kunnen worden.”³⁹

Na deze theologische plaatsbepaling van de ervaring van volkomen heiligmaking is het voor de hand liggend dat we ons nu afvragen of dit alles strookt met de inhoud van de Bijbel, die immers afdoende informatie geeft voor de weg van verlossing die God elk mens wil wijzen.

8.2. Volkomen heiligmaking: de bijbelse fundering.

8.2.1 John Wesley

Omdat veel in deze korte uitleg van de volkomen heiligmaking direct voortkomt uit het denken van John Wesley, wil ik laten zien hoe serieus hij de bijbel nam als het woord van God. Wesley heeft zichzelf een man van één boek genoemd. Ook al is dat de waarheid, het betekent niet dat hij zich wars hield van andere bronnen voor onderzoek en uitleg van de Schrift. Het nu volgende citaat laat zien hoe Wesley omging met de bijbel en hoe zorgvuldig hij te werk ging alvorens iets als waarheid te verkondigen.

“Mijn menselijke geest komt van God en zal naar Hem terugkeren. God zelf heeft mij de weg geleerd. Hij heeft het in een boek geschreven! Hierin is kennis voldoende aanwezig. Ik lees dit boek om de weg naar God te vinden. Is er twijfel over wat ik lees, dan ga ik op zoek naar parallel lopende gedeelten in de Schrift. Ik mediteer daarop met alle aandacht en ernst die ik bezit. Als er nog enige twijfel overblijft, dan raadpleeg ik degenen die doorkneed zijn in de dingen van God. En wat ik op deze wijze ontdek, dat onderwijs ik.”⁴⁰

In het zoeken naar de betekenis van een schriftgedeelte volgde Wesley de weg die hij als geestelijke van de Anglicaanse Kerk in Engeland had geleerd. Deze methode van bijbelinterpretatie – die we in het eerste hoofdstuk kort besproken hebben – volgde feitelijk vier stappen: De bijbel; traditie (kerkvaders, belijdenissen, commentaren ed.); verstand en ervaring. De ervaring van een tekst, zoals bijvoorbeeld het bekende gedeelte uit de eerste brief van Johannes, “God is liefde”, zou door Wesley dan ook altijd weer getoetst worden aan de bijbel! Ervaring heeft dus niet het beslissende woord! Aan dit alles moet ik beslist toevoegen dat Wesley altijd interpreteerde vanuit een persoonlijke relatie met God, die hij daarvoor essentieel achtte.

“Om de traditie echt te kunnen verstaan, de kerkvaders, de belijdenissen, moet men Hem kennen.”~

Deze wijze van bijbeluitleg ligt te grondslag aan Wesley's visie op christelijke volmaaktheid en volkomen heiligmaking. We kunnen hier de ernst en zorgvuldigheid in ontdekken die voortkomt uit oprechte liefde voor God en respect voor zijn heilig karakter en zijn Woord. Graag laat ik nu een voorbeeld zien van Wesley's interpretatie van de bijbel. Ik kies daarvoor twee teksten die model staan voor de fundering van de leer van volkomen heiligmaking, als zijnde een bijbels gegeven. Ik doel hier op 1 Johannes 3:9 en 5:18, die Wesley als volgt verklaarde.

“Een ieder die uit God geboren is - door een levend geloof waardoor God voortdurend geestelijk leven in de ziel ‘inblaast’ en waardoor de ziel van de gelovige voortdurend liefde en gebed tot God ‘uitademt’ doet geen zonde. Want het zaad Gods - van liefhebbend geloof - blijft in hem en - zolang als dat het geval is - kan hij niet zondigen, want hij is uit God geboren; hij is innerlijk totaal veranderd.”

“Omdat er zonde bestaat, is dat nog geen aanmoediging om te zondigen. In tegendeel het is een onweerlegbare waarheid dat - een ieder die uit God geboren is - diegenen die God zien en liefhebben - niet zondigt - zolang als liefhebbend geloof in hem woont, zal hij niet in woord en daad tegen Gods wil ingaan - want Hij - die uit God geboren werd, bewaart hem - wakende in gebed - en - terwijl dit zo is - heeft de boze geen vat op hem - hij kan hem niet schaden.”⁴²

Als u de inleiding van deze studie goed gevolgd hebt, zult u opgemerkt hebben dat in het bovenstaande het wesleyaanse zondebegrip gebruikt is. De volkomen heiligmaking was voor hem een bijbels begrip dat door de ervaring ondersteund wordt. Ik zal nu enkele belangrijke plaatsen in de bijbel noemen die direct of indirect het gegeven van de ervaring van volkomen heiligmaking, zoals die werd beschreven in het vorige hoofdstuk, aangeven en rechtvaardigen. Voor een bredere en diepgaandere studie verwijs ik graag naar twee boeken.⁴³ Deze zijn echter alleen in het engels beschikbaar.

8.2.2. De Bijbel (NBG).

Naar aanleiding van Ezechiël 36:25,26 schreef Charles Wesley, een jongere broer van John Wesley, een kerklied (hymn) dat hij noemde: "De belofte van heiligmaking." We citeren dit gedeelte uit het Oude Testament.

"Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven."

Ook John Wesley haalt dit gedeelte aan in antwoord op de vraag: Is er een duidelijke schriftuurlijke belofte, dat God ons wil verlossen van alle zonde? Hij antwoordt:

"Die is er: 'Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden', Psalm 13:8. Dit komt in nog ruimere mate tot uitdrukking in de profetie van Ezechiël: 'Ik zal rein water over u sprenkelen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen...', Ezechiël.36:25,29. Geen belofte kan zuiverder zijn. En hiernaar verwijst de apostel duidelijk in de vermaning: 'Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons reinigen van alle bezoedeling des vlezes en des geestes, en zo onze heiligheid volmaken in de vreze Gods', 2 Corinthe. 7:1. Even duidelijk en bepaald is die oude belofte: 'En de Here, uw God, zal uw hart en het hart van uw nakroost besnijden, zodat gij de Here, uw God liefhebt met geheel uw hart en geheel uw ziel, opdat gij leeft', Deuteronomium 30:6. "~

Wat vaak over het hoofd gezien wordt in dit verband is de dringende oproep tot **levensheiliging in de gebeden** in het Nieuwe Testament. Wesley wijst ons daarop bij het beantwoorden van de aan hem gestelde vraag: Levert het Nieuwe Testament nog verdere grond voor de verwachting verlost te worden van alle zonde? Hij antwoordt:

"Ongetwijfeld, in de gebeden voor volkomen heiligmaking; die, wanneer er zo iets 'niet was, louter een bespotting van God zouden zijn. Zulke gebeden met zijn: (1). 'Verlos ons van de boze'. Nu, wanneer dit gedaan is, wanneer wij verlost zijn van alle boosheid, kan er geen zonde meer overblijven. (2). 'En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, opdat zij volmaakt zijn tot één', Johannes. 17:20-23. (3). 'Om die reden buig ik mijn knieën voor de Vader, naar wien alle geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geve dat gij, geworteld en gegrond in de liefde, in staat zult zijn om te bevatten, samen met alle heiligen, hoe groot de breedte en de lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods'. Efeze.3:14 etc. (4). 'En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn'. (1 Thessalonicenzen 5:23. "~

In het Nieuwe Testament is heiliging een bekend begrip. De christenen worden heiligen genoemd (Romeinen 1:7; 1 Corinthe 1:2). Deze aanspreekvorm wil de speciale positie van de christenen in de wereld aanduiden. Zoals het volk Israël heilig was doordat God hen had uitverkoren tot Zijn volk, zo zijn christenen door Christus uitverkoren, onttrokken aan de wereld, zij zijn door Christus toegeëigend. 1 Corinthe 14:33 spreekt over de gemeente der heiligen. De heiligen zijn dus degenen die een nieuw leven in Christus zijn begonnen. De heiliging (als ontwikkeling) is meestal de vrucht en consequentie van het heilig-zijn der gelovigen. Het is het doen van Gods wil (1 Thessalonicenzen 4:3) en het staat tegenover onreinheid (1 Thessalonicenzen 4:7).

De heiliging bestaat uit de reinheid van leven, de morele levensvorm van de christenen. De verzoening door Christus is de basis van het christelijke leven en de heiliging is de manier van leven die hier uit voortkomt. In de brieven van Paulus wordt dit steeds uitgedrukt met het woord "waardig": "Wandelen, waardig de roeping waarmee gij geroepen zijt." (Efeze 4:1). In Romeinen 6:1-14 lezen we hoe de christen door de dood en de opstanding van en met Christus aan de zonde gestorven is en hoe hij wordt opgeroepen om zich niet ten dienste van de zonde te stellen, maar ten dienste van God. Hieruit mogen we concluderen dat er nieuw leven in Christus mag groeien en bloeien in de levens van hen die geheiligd zijn door het offer van Christus.

Hierbij zou ik het willen laten. Is er enige twijfel bij u over de betrouwbaarheid van de leer en ervaring van volkomen heiligmaking dan kunt u zich verdiepen in bijbelteksten die bij het geloofsartikel betreffende volkomen heiligmaking genoemd worden. Wel verzoek ik u dit biddend te doen met een ontvankelijke geest en steeds in gedachten houdend dat wij uitgaan van het wesleyaanse en mijns inziens ook bijbelse zondebegrip.

Nadat we gezien hebben wat volkomen heiligmaking betekent in het leven van een christen en hoe dat past in Gods weg van verlossing zoals geopenbaard in de bijbel, willen we nu stilstaan bij de vraag: Wat maakt geheiligde mensen herkenbaar in het leven van alle dag?

Opdracht: beantwoordt de vraag: hoe mogen christenen herkend worden als geheiligde christenen?

8.3. Volkomen heiligmaking: de herkenbaarheid.

Wanneer ik spreek over herkenbaarheid dan bedoel ik niet de ervaring van volkomen heiligmaking zelf, maar meer de zichtbare gevolgen ervan in het dagelijkse leven. De ervaring zelf is te persoonsgebonden en te subjectief om te kunnen ontleden. We kunnen echter wel spreken over herkenbaarheid van de uitwerking van deze ervaring. Geheiligde mensen worden herkend aan de vrucht van de Geest: *Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.* "(Galaten 5:22)

De vrucht van de Geest komt als volgt naar voren in het christelijke bestaan in de wereld.

8.3.1. Sociale betrokkenheid

Gelovigen uit evangelische kringen wijzen hier de laatste tijd nogal een op. Daarbij wordt niet zelden John Wesley geciteerd. Voor Wesley had heiliging sociale implicaties. Eens schreef hij: *Ik ken geen heiligheid behalve sociale heiligheid.* Anders gezegd, het menselijk leven moest op zowel individueel - geestelijk als op sociaal - economisch terrein geheiligd worden. Hij stimuleerde de

methodisten in de classes als nieuwe mensen te leven in relatie met God, zichzelf, hun man en vrouw, hun kinderen, hun familieleden, hun directe maatschappelijke contacten, etc. Maar hij gaf ook steun aan de campagne tot afschaffing van de slavernij, de beweging voor gevangenis hervorming, om maar enkele voorbeelden van sociale aktie te noemen.⁴⁶ Laat ik het genoemde citaat van John Wesley verder afmaken omdat ons zodoende meer noodzakelijke informatie verschaft wordt voor een goed begrip van sociale bewogenheid in overeenstemming met Wesley's denkwijze en onze theologie.

*Het evangelie van Christus kent geen religie behalve sociale religie; geen heiligheid behalve sociale heiligheid. Geloof werkende door liefde is de lengte, breedte, diepte en hoogte van christelijke volmaaktheid.*⁴⁷

We zien hier de link naar de volmaakte liefde (agapè) als de bron, de stimulus voor goede daden. Hij haalt daarvoor Galaten 5:6b aan: “~geloof, door liefde werkende.” Het maakt duidelijk dat een geheiligd mens een warmhartig mens is, betrokken met de lijdende en zwoegende wereld geheel in de lijn van Jezus van Nazareth, de Nazarener. De liefde van God in de mens bewerkt dat in ieder gewillig hart. Let eens, ter afsluiting van dit gedeelte, op de woorden uit Johannes 3:17:

“Wie nu in de wereld een bestaan heeft en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn binnenste voor hem toesluit, hoe blijft de liefde Gods in hem?”

Een bekende theoloog van de Kerk van de Nazarener die veel over dit onderwerp heeft gepubliceerd, is dr. Richard S. Taylor. Hij geeft enkele kenmerken⁴⁸ van een leven waarin Christus en niet het zelf verwerkelijkt wordt. Kenmerken dus die verwacht mogen worden van mensen die de ervaring van volkomen heiligmaking hebben doorleefd. Immers, zij willen een godgericht leven leiden en hebben zich daarvoor aan Hem overgegeven in een gelovige vastberadenheid om in Christus voetstappen te gaan. Ik zal een Vrije vertaling geven van enkele van deze door dr. Taylor genoemde kenmerken.

8.3.2. Een onafhankelijke persoonlijke toewijding

Het hart van heiliging vertoont een verschuiving van de slaafse afhankelijkheid van de mening van anderen naar een onafhankelijk denken en handelen. Deze onafhankelijke houding is echter gebonden aan het gezag van de bijbel en dus aan de God van de bijbel. In die zin is de geheiligde christen onafhankelijk in zijn geloof van zijn geloofsgenoten maar afhankelijk van God. De onafhankelijke christen laat God God zijn boven elke andere autoriteit uit. Vanuit deze enkelvoudige afhankelijkheid ontstaat door de werking van de Heilige Geest die kwaliteit van leven die weet van afzien en dienen van de ander. De houding die we terugvinden in Efeze 5:21: “weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.”

8.3.3. Onderscheidingsvermogen

Hier bedoel ik niet het onderscheidingsvermogen dat verkregen wordt door het intellect alleen, maar het geestelijk zicht dat de liefhebbende christen heeft op het leven waardoor hij onderscheidt wat van belang is in de gemeente en daarbuiten en wat er niet toe doet. Zij voelen aan wat behoort tot het gebied van meningen en opinies en wat behoort tot het terrein van de essentiële waarheden. Zij onderscheiden het echte van het onechte, het goede van het kwade en groeien daarin. We vinden dit beschreven in Filippienzen 1:10 waar staat dat de liefde van de christen

zodanig kan groeien in kennis en beoordeling dat hij een gezonde kijk op het leven heeft. In onze NBG. vertaling staat dit zo: *“En dit bid ik, dat uw liefde nog steeds meer overvloedig moge zijn in helder inzicht en alle fijngevoeligheid, om te onderscheiden, waarop het aankomt. Dan zult gij rein en onberispelijk zijn tegen de dag van Christus.”*

8.3.4. Hanteringsvermogen liefde en wet

De christelijke wijze van liefhebben is veeleisend omdat het vraagt af te zien van persoonlijke rechten ten gunste van de opbouw van anderen. Het vraagt dus een goed rentmeesterschap; een goed beheer van invloed en macht. Persoonlijke vrijheid wordt vrijwillig opgeofferd wanneer deze een struikelblok vormt voor de ander in zijn groei in de liefde/geloof. Deze wijze van liefhebben roept echter een spanningsveld op tussen onze liefde voor de zondaar en onze haat van de zonde. Christelijke liefde moet bestaan uit liefde voor recht en liefde voor mensen. Hoe moeten we daar mee omgaan? Het wordt gezegd dat Jezus nooit principes vóór mensen stelde; maar dat is niet waar. Hoewel Jezus de rijke jongeling (Marc.10:17-27) liefhad, werd zijn liefde praktisch gemaakt door werkelijk te zoeken naar het allerbeste voor deze jonge man. Zijn onderliggende principes deden Hem de morele standaard van discipelschap aan de jongeling voorleggen. En Hij ging niet overstag toen de jongeman teleurgesteld wegliep. De hoge norm van de liefde die Jezus ons leert, wijst erop dat compromissen op de lange duur niet heilzaam zijn maar zelfs destructief. Daarom is een kenmerk van de geheiligde mens dat hij door de liefde de balans zoekt te bewaren tussen de noden van de mens en de imperatieven / wetten / principes van het christelijk geloof.

8.3.5. Een groeiende fijngevoeligheid

Dit is een dualistische(tweeledige) fijngevoeligheid; een groeiende fijngevoeligheid voor de leiding van de Heilige Geest en een groeiende bewustwording van de gemoedsgesteldheid en noden van mensen rondom. Dit betekent in de praktijk dat de echtgenoot veel meer alert is voor de emotionele behoeften en ervaringen van zijn partner en vice versa. Kerkleden raken beter afgestemd op gebieden in het gemeenteleven waar hulp nodig is; zij horen wat niet gezegd wordt en zien wat niet direct voor ogen is. Er is een verdiepte nederigheid die het gemakkelijker maakt om te zeggen: Sorry, dat was niet goed van mij. Er is een paraatheid om gaten te dichten in relaties en activiteiten; men wil op de bres staan voor God en mensen. Deze groeiende fijngevoeligheid brengt ook verandering teweeg in gevoelens van persoonlijke voorkeur. Sommige zaken die vroeger irritaties opriepen, raken hen niet meer, het zijn nu andere, meer essentiële dingen waardoor zij in beweging komen. Immers, alleen onvolwassen christenen laten mensen links liggen op grond van uiterlijkheden zoals taalgebruik, wijze van kleden en slechte manieren. De Here Jezus raakte bewogen omdat Hij de mens liefhad die vaak achter afleidende uiterlijkheden schuilging!

6.3.6. Een gezond zelfbeeld

Het is algemeen geaccepteerd dat een gezonde waardering van zichzelf van groot belang is voor het menselijk bestaan. Deze gezonde zelfwaardering is te vinden als vrucht van volkomen heiligmaking. Immers, de geheiligde mens leert om zichzelf te zien:

- in het licht van Gods liefde (waarin hij zeer waardevol blijkt),
- in het licht van een eerlijke en realistische kijk op zichzelf als persoon met alle mogelijkheden en onmogelijkheden die daarbij horen (dat zal hem beschermen tegen trots en eigendunk). Dit mag leiden tot een gezond evenwicht tussen nederigheid en zelfrespect. Het is zoals Paulus schrijft:

“Koester u geen gedachten, hoger dan uw voegen”(Romeinen 12:3) In de Groot Nieuws vertaling staat het zo: “U mag zelfbewust zijn, maar uw zelfbewustheid moet bescheiden blijven.”

Kortom, dit alles houdt in dat we ons best bewust zijn van onze kwaliteiten en mogelijkheden. Er is echter een tegenwicht en dat ligt in de diepere bewustwording van onze zwakheid zonder Gods genade en de wetenschap dat wat we ook kunnen en hoe handig we ook zijn dit door Gods genade tot stand gebracht is. Daarom verachten we onszelf niet en kennen we onszelf goed genoeg om ons ook niet te zeer te verheffen. We aanvaarden onszelf echter volkomen als bruikbare mensen voor God en zijn werk op deze aarde, hoe en waar dan ook. Deze gezonde zelfwaardering -die soms na langdurige intensieve pastorale zorg ontstaat- leidt naar een groeiend getuigenis voor Jezus in de wereld.

8.3.7. Een groeiend getuigenis.

Geheiligde christenen, zo leerde Wesley, kunnen niet met een zuiver geweten leven zonder dat zij openlijk voor hun geloof uitkomen. Zij moeten wel van hun geloof spreken want hun hart is er vol van.

Wesley beschrijft dat op zijn eigen originele wijze in het volgende citaat.

Mensen steken geen kaars aan om hem onder de tafel te zetten; zoveel te minder zal de God, als de Wijsheid zelf, dat doen. Hij laat zijn liefde en kracht niet opvlammen om het daarna te verbergen voor de mensheid. Ook is er niets onder de hemel dat de mens (de gerechtvaardigden) zo inspireert dan te converseren met hen die de volwassenheid in geloof benaderd hebben. Het stelt hen de volle verlossing in het vooruitzicht waarnaar ze zullen gaan verlangen. Dit voordeel zou verloren gaan als de kaars onder de tafel gezet zou worden.⁴⁹

Wat Wesley hier benadrukt is het aanstekelijke van het “naar buiten brengen van wat er van binnen gebeurd is”. Van getuigen dus. Geheiligde christenen laten een helder licht schijnen, waarvan zij zich niet altijd bewust zijn (Mattheus 25:37-39). Zo verwijzen zij andere mensen onbewust naar God tot verlossing en heiliging.

8.3.8. Een verdiepte devotie/vroomheid

Dit is onmiskenbaar de sleutel voor het heiligingsleven. Of we nu de persoonlijke victorie of de voortgang van het Koninkrijk van God bedoelen. Alle lijnen van leerstellingen, getuigenissen, levensstijlen en innerlijke geestelijke vitaliteit komen samen op het punt van mijn contact met God; van aangezicht tot Aangezicht. In deze “ik-Gij relatie⁵⁰” kan voorkomen worden dat we zouden verstarren in de kille omgangsvormen die indruisen tegen de goddelijke liefde. Het is de biddende mens die veranderd wordt naar het beeld van Christus. In de woorden uit lied 205 uit de “Opwekkingsbundel” komt dit mooi tot uitdrukking. *“U Heer, bent wonderschoon, naar U verlangt mijn hart. En als uw ogen op mij zijn, vervult uw liefde mij.”*

De genoemde karakteristieken van de geheiligde christen vormen onderdelen van leven-in-beweging. We kunnen niet stellen dat dit eindpunten zijn; voortdurend zijn we afhankelijk van God en van de genade die Hij schenkt. En van Hem zal het niet afhangen maar het is de eindigheid en de zwakheid van onszelf die er voor zorgen dat we voortdurend leerlingen blijven die opzien naar de Meester. Aan de andere kant is er echter het optimisme vanwege de genade die overvloedig van God uitkomt. “Zonder Mij kunt gij niets doen”, zegt Jezus in Johannes 15. Dit is een uitdaging om in respons daarop te zeggen tot God: Maar met U, Here Jezus, zijn toch alle dingen mogelijk! Daarom

sluit ik dit hoofdstuk af met de bemoedigende groet uit de eerste brief aan de christenen in Thessalonicenzen:

“En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in alle delen onberispelijk bewaard te zijn. Die u roept, is getrouw; Hij zal het ook doen.”

8.4. Volkomen heiligmaking: werk van God

De laatste woorden uit het vorige hoofdstuk zijn van groot belang. “Hij zal het ook doen”, geeft aan dat het God is die de mens heiligt. En terecht begint S. Günter een lezing over genade en geloof met de woorden: *“De allermoeilijkste taak van de wesleyaanse theologen is om genade en verdienste, geloof en goede werken, in evenwicht te houden.”*⁵¹

In de jaren dat ik nu predikant ben in de Kerk van de Nazarener is me dat duidelijk geworden. Zodra je te lang achtereen de eigen verantwoordelijkheid van de mens benadrukt, wordt er langzaam aan een geest van eigendunk en zelfingenomenheid gekweekt onder gelovigen. Immers, zij hebben zich volkomen aan de Heer over gegeven en doen geen bewuste zonden. Dit kan ongemerkt uitwassen tot een houding van een verkeerd soort zelfbewustheid die andere christenen het gevoel geeft dat zij nog niet zo ver zijn. Dit wordt doorgaans niet bewust gedaan maar is een gevolg van de innerlijke gesteldheid. Het ironische is dat dit tegen de liefde indruist en dus een houding van liefdeloosheid genoemd kan worden. Maar leg je te veel de nadruk op de genade dan ontstaan er christenen die met een geestelijk minderwaardigheidsgevoel gaan lopen met een passieve geest waar de dynamiek van de liefde ontbreekt. Beide aspecten, eigen verantwoordelijkheid en Gods genade, zijn vitale waarheden die verkondigd en geleerd moeten worden. Maar een benadrukken van het ene gaat ten koste van het andere en vice versa. En juist nazareners en anderen die denken in de wesleyaanse lijn zullen voortdurend op hun hoede moeten zijn voor een eenzijdig benadrukken van één van deze aspecten. Hierover zegt hij het volgende: *“De Wesleyaanse theologie loopt gevaar een soort humanisme te worden wanneer menselijke inspanning ten koste gaat van Gods genade.”*

Teneinde het juiste evenwicht te bewaren in de dagelijkse levenswandel met onze Heiland zal ik twee mijns inziens uiterst belangrijke begrippen meegeven die daarbij van dienst kunnen zijn.

8.4.1. Vrije genade

Het begrip vrije genade is ontstaan als tegenhanger van vrije wil, hoewel ze identiek lijken. Het kan helpen om bij het spreken en denken over de menselijke verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld om elkaar lief te hebben, ons te realiseren dat we dat kunnen leren uit vrije genade in plaats van uit vrije wil. In het eerste geval ligt de aandacht bij God, in het tweede geval ligt deze bij de mens. Dit is van groot belang voor een gezond christelijk leven. Het leert ons dat de menselijke wil een door God gegeven mogelijkheid is om te kiezen en te handelen. Vrije genade houdt de mens, de christen, met beide benen op genadegrond terwijl vrije wil kan verworden in vermeende grond van menselijk kunnen. Vrije genade houd je God-gerichtheid, vrije wil neigt tot zelfgerichtheid. Wat geldt voor onze verzoening met God, geldt ook voor de volkomen verlossing en heiligmaking: *“Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en niet uit uzelf: Het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.”* (Efeziërs 2:8,9)

8.4.2. De balans

Wat kan ons verder helpen om genoemde balans tussen genade en respons te bewaren? Ik denk dat dit te vinden is in het verzoenend sterven van onze Here Jezus Christus. Elk moment van ons leven zijn voor deze eenmalige daad dankbaarheid en ootmoed begrijpelijke reacties. Waarom? Het is John Wesley die onze vraag beantwoordt in zijn respons op de vraag die aan hem gesteld werd, te weten:

"Maar, wanneer zij zonder zonde leven, sluit dit dan toch niet de noodzakelijkheid van een Middelaar uit?"

Hierop antwoordt Wesley:

Dit is verre van waar. Geen anderen hebben zo'n behoefte aan Christus dan zij; geen andere zijn zo volkomen van Hem afhankelijk. Want Christus geeft geen leven aan de ziel los van Hem, maar in en met Hem zelf. Vandaar dat zijn woorden op gelijke wijze waar zijn voor alle mensen, in welke staat der genade zij ook zijn: 'Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft: zonder Mij (of los van Mij) kunt Gij niets doen.' (...) Nu, vergissingen en welke zwakheden ook, die noodzakelijkerwijze uit de vergankelijke staat van ons lichaam voortvloeien, zijn in geen enkel opzicht strijdig met de liefde; en daarom in bijbelse zin, ook geen zonde. Om mijzelf op dit punt nader te verklaren: Niet alleen zonde in de eigenlijke betekenis (dat is, een opzettelijke overtreding van een bekend zijnde wet van God), maar ook zonde in de oneigenlijke betekenis (dat is een onopzettelijke overtreding van een goddelijke wet, die bekend is of niet), heeft het verzoenende bloed van Christus nodig.⁵²

Welnu, hoe zouden wij dan een houding van zelfgenoegzaamheid kunnen toelaten als het offer van Christus elk moment van de dag voor elk mens actueel en zelfs noodzaak is! De gezonde balans in christelijk leven vinden we dus door ons doen en laten te spiegelen aan de absoluut volmaakte God om te ontdekken dat we tekortschieten en dat niet alleen; om te ontdekken dat Christus verzoenend sterven mijn tekorten aanvult en goedmaakt zodat ik voor God kan bestaan en opbloeien....verbonden met de Wijnstok. God werkt niet zonder mij en mijn inzet, en toch is het Gods werk dat zich op geloof en door genade aan mij en vele anderen voltrekt.⁵³

8.5. Conclusie: volkomen heiligmaking

Zo hebben we de leer en ervaring van volkomen heiligmaking van verschillende kanten bekeken. We bespraken theologische verschilpunten; de ervaring van volkomen heiligmaking; de grondslagen in de Bijbel; de uiterlijke kenmerken van een christen in het proces van heiligmaking en tot slot pastoraal -theologische adviezen om als kinderen van God in de juiste balans te blijven in ons leven met Hem. De naam van John Wesley werd vaak genoemd. Dit is begrijpelijk omdat de theologie van onze kerk voornamelijk zijn denkrichting volgt. Het is geen mensverering, integendeel, hij had ook zijn minder sterke en zwakke kanten. Wel vinden we in hem iemand die geworsteld heeft met vragen die voor vele christenen in onze dagen nog zeer actueel zijn. Zijn benaderingswijze voor het vinden van antwoorden is de benadering die de liefde voor God en mens waardig is.

"Zijn hermeneutiek was liefde tot God en mensen. (...) Uiteindelijk komt de diepste betekenis van elk leerstuk van het christelijk geloof, eenmaal door hem geïdentificeerd en gedefinieerd, altijd weer uit op "liefde".⁵⁴

Wanneer christenen in Nederland de denkwijze en benadering van John Wesley zouden onderzoeken en serieus nemen, zou dit een ontkramping en ontspanning kunnen brengen in het kerk-zijn, in de omgang met elkaar en bij het oplossen van problemen en verschilpunten. Ik hoop deze cursus een verlangen in u heeft opgeroepen en/of aangewakkerd naar de volle zegen van God. Het is niet verkeerd om te verlangen naar het allerbeste, vanuit een hart dat in liefde uitgaat naar God en graag het allerbeste voor Hem zou willen zijn en doen. John Wesley schrijft: *Het is de leer van Paulus, de leer van Jakobus, van Petrus en van Johannes. En net zoals dit bij dhr. Wesley het geval is zo is het de leer van een ieder die het zuivere en totale evangelie verkondigt.(...) Maar van wie deze leer ook is, ik vraag u, kan het u kwaad doen? (...) Waarom zou de aan God – toegewijde - mens bang zijn om ziel, lichaam en bezit volkomen aan God over te geven?*⁵⁵

Het is mijn verlangen dat de inhoud van dit hoofdstuk over volkomen heiligmaking velen ertoe zal brengen om zich volkomen in de armen van God los te laten, knielend aan het altaar in de kerk. Deze momenten zijn belangrijk voor Gods koninkrijk! Dit naar voren gaan in de richting van het altaar is een bewuste keuze, zichtbaar voor iedereen, om zich volledig aan God te geven en te geloven dat Hij op dat moment door geloof volkomen heiligt en dit in de groei naar volwassenheid gaat uitwerken. Dit laatste kan in het bijzonder geleerd worden in de samenhang van de gemeente. Immers, als je in een basisgroep, koinoniagroep, celgroep of huiskring opgenomen wordt, dan komen broeders en zusters dichtbij. Niet zelden zó dichtbij dat hun fouten en tekortkomingen, hun mogelijkheden en onmogelijkheden, hun begrip en onbegrip je al snel voor de keuze plaatst of je daarvoor blijft of wegloopt. Maar juist dat zijn de momenten waarop de vruchten van volkomen heiligmaking door de Heilige Geest geleerd kunnen worden, Immers, God heeft onmogelijke mensen zo lief dat Hij zich voor hen gaf voordat zij dat wisten! Verbonden aan de Wijnstok zal God de volhardende gelovigen deze liefde leren, al gebeurt dit niet zonder afzien en sterven aan jezelf. Zo zijn het altaar en de kleine groep bij uitstek de plaatsen waar de liefde (agapè) geleerd wordt!

Ik besluit dit onderwerp met een gelijkenis. Hiermee wil ik alle oprechte christenen uitdagen en ook verlangend maken naar de rijkdommen van het leven met God.

Beth-El

Ik kwam laatst in een prachtig huis, een zogenaamde riante villa. Talloze ruime vertrekken, die bruikbaar zijn voor allerlei doeleinden. "Beth-El"(Huis-Gods), las ik op de gevel. Prachtig, hier moesten mensen wonen die hun huis gebruikten voor Gods eer! Ik bel aan en merk dan meteen dat de deur open staat. Een teken van gastvrijheid en christelijke openheid! Maar wie schetst mijn verbazing, wanneer ik de ruime hal inkom en daar struikel over de mensen. Het portaal zit vol mensen, die de wanden, het uitzicht, de vloerbedekking, enz, bewonderen. Zeker, de wanden zijn mooi en het uitzicht is ook niet onaardig. Maar wat mij tegenstaat is, dat ze in die hal een bank hebben en stoelen, zelfs bedden, potten en pannen. Ze hebben de hal tot woonruimte gemaakt. Een mooie, ruime hal; maar om in te wonen...?!

Ik probeer door de hal heen me een weg te banen naar de rest van het huis, maar dat lukt niet zo best. Iedereen zit of staat ervoor en niemand maakt aanstalten om me te helpen of om de deur te openen. Maar ik dring aan om verder te komen. Blikken van bewondering, vermengd met verbazing, maar ook blikken van irritatie zijn op me gericht. Er zijn er blijkbaar al meer geweest die verder wilden; die hebben na enkele pogingen de moed opgegeven en zich aangesloten bij de hal-

bewoners. Maar ik geef niet op. Enkele mensen sluiten zich bij mij aan. Eindelijk gaat de deur open. We zoeken naar licht, want het huis is nog in het duister gehuld. En zo gaan we samen op weg om het huis te ontdekken en te bewonen. U begrijpt het al! Veel te veel mensen blijven staan bij het begin-de hal-van Gods bedoelingen. Zonder visie blijven zij min of meer tevreden in de hal wonen terwijl het hele huis voor hen bedoeld is.

“Laten wij daarom het eerste onderwijs aangaande Christus laten rusten en ons richten op het volkomene.” (Hebreeën 6:1)

Ds. Maarten van Immerzeel.

Losse thema's

Missieverklaring van de kerk

Doop en opdracht (artikel XII uit het Handboek)

Tienden en Gaven (vrijwillig; als een geloofsopstelling van de kerk)

Omgang met het Handboek (in het licht van deze cursus)

Lidmaatschap (formulier bespreken en de intentie van het hart)

Kringenwerk in de gemeente (opgave voor kringen)

Peilingsformulier laten invullen (waardoor er een indicatie van verlangens komt)

Nog bestaande vragen beantwoorden...

Noten

1. W.G. Bromiley, Historical Theology, (Eerdmans, USA, 1979) 96.
2. C.A. Outler, John Wesley, (New York, 1964) 9.
3. W.G. Bromiley, Historical Theology, (Eerdmans, USA, 1979) 97
4. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974) 22.
5. John Wesley, Works, (Kansas City, 1988) deel 2 366, 367
6. C.A. Outler, John Wesley, (New York 1964) 61.
7. dr. S. McCormick, lectures over de Wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
8. C.A. Outler, John Wesley, New York 1964) 5
9. dr. S. McCormick, lectures over de Wesleyaanse theologie, ENBC, Duitsland, 1984
10. M.E. Redfort, Rise of the Church of the Nazarene, (Kansas City, 1974)29
11. .W.M. Clarke, An Outline of Christian theology, 66
12. E. Augustinus, Belijdenissen, bewerking S. Van der Land, (Kok Kampen 1982) 6,7.
13. C. Brown, Philosophy of the Christian faith, (Illinoiss, USA, 1968), 233
14. O. Wiley, Christean Theology, (Kansa City 1940) deel 1, 241.
15. T. Purkiser, Adventures in bible doctrine, (Kansas City, 1972), 56
16. H. Thielicke, De verborgen vraag naar God, (Den Haag, 1974), 113
17. A.W. Harrison, Arminianism, 29
18. C. Bangs, Arminius, 253
19. Ibid, 262, 263.
20. H. Thielicke, I believe the Christian creed, (Philadelphia, 1968), 16-24
21. J. Wesley, Works, deel 8, 47-49, 106. Deel 5,109
22. J.Wesley, Journal, Januari 1738.
23. Ibid, over Romeinen 8:16.
24. J.Williams, John Wesley's theological today (Nashville, 1960), 102
25. F.F. Bruce, De betrouwbaarheid van de geschriften van het Nieuwe Testament, (Telos, NL 1977), 14.
26. Ibid, 23-25.
27. A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen 1909) 91
28. A. Kuiper, ibid, 158-159
29. Ibid , 85
30. Ibid , 67
31. H. Ray Dunning, Grace, Faith and Holiness (Kansas City, 1966) 23 288-28
32. John Wesley, A plain account of Christian perfection (Kansas City, 1966)23
33. H. Berkhof, Christelijk geloof, (Kampen, 1973), 446
34. John Wesley, The repentance of believers, Works (Kansas City, 1986)V, 156-1 70
35. Het engelse woord "mind" dat hier gebruikt wordt betekent ook gezindheid.
36. John Wesley, Works, VI, 46,52
37. Samenvatting door Steve McCormick, tijdens college ENBC, Busingen, 1984
38. John Wesley, Works, VI, 75
39. R.G.Alex Deasley, Wesleyan Theological Journal (voorjaar 1979) 40
40. John Wesley, Works, V, preface 3-4
41. John Wesley, Works, XIV, 240-241, (wordt ook in de Kerk van de Nazarener gehanteerd!)
42. John Wesley, Explanatory notes on the New Testament (Kansas City, 1981)
43. W.T. Purkiser, Exploring Christian Holiness deel 1 over de bijbelse onderbouwing van heiliging.
44. Donald S. Metz, Studies in Biblical Holiness, speciaal hoofdstuk. 7 en 8 zijn van belang
45. John Wesley, A plain account of christian perfection, hoofdstuk 17.
46. Ibid,

47. Drs E van der Poll, Heiliging als sociale opdracht, Soteria, sept 1986
48. John Wesley, Works, deel 14, 35
49. Richard S. Taylor, Exploring Christian Holiness, deel 3, 232-236
50. Entire sanctification makes a difference, Herald of Holiness, maart 1990
51. John Wesley, A Plain account of Christian perfection, 56
52. zie hiervoor Martin Buber, Ik en Gij
53. W.Stephen Gunther, Genade en geloof in de ordo salutis van de Wesleyaanse theologie, lezen voor de leden van de RCL te Koog aan de Zaan, 1987
54. A plain account of christian perfection,53
55. Zie voor dit onderwerp John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing,
56. Mildred Bangs Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990) 2
57. A plain account of christian perfection, 117, 119.

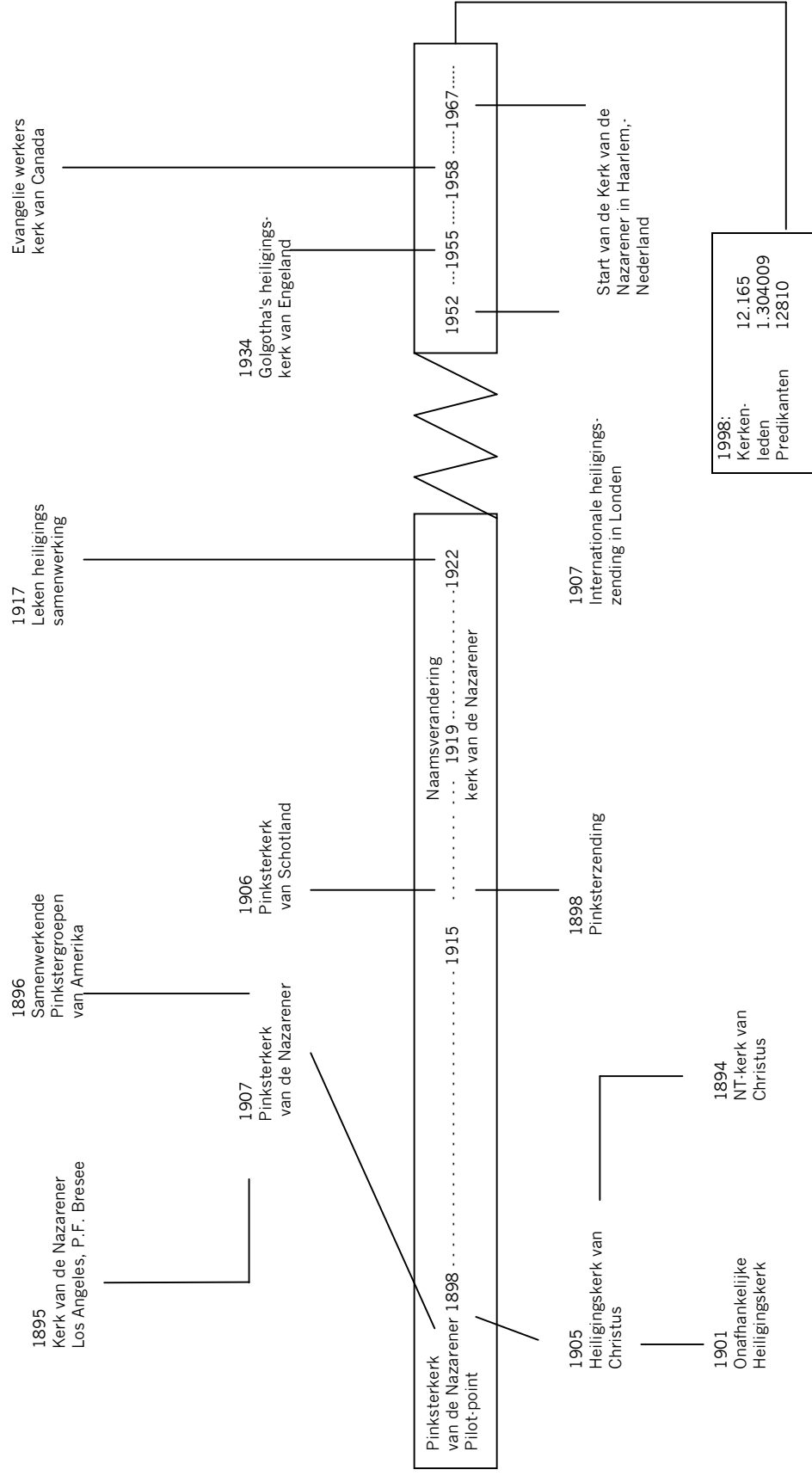
Bibliografie

- Barclay, W. "Ethics in a permissive society", William Collins Sons, Glasgow, 1971
- Barclay, W. "A New Testament Wordbook", CSM Press, London, 1955
- Morris, L. "The first epistle of Paul to the Corinthians, Tyndale Commentaries, Eerdmans, Grand Rapids, USA, 1980
- Taylor, R.S. "The theological formulation", Exploring Christian Holiness III, Kansas City, 1985
- Wesley, J. "Works", deel V, Kansas City, 1986 (1771)
- Wesley, J. "A plain account of Christian perfection", Kansas City, 1966

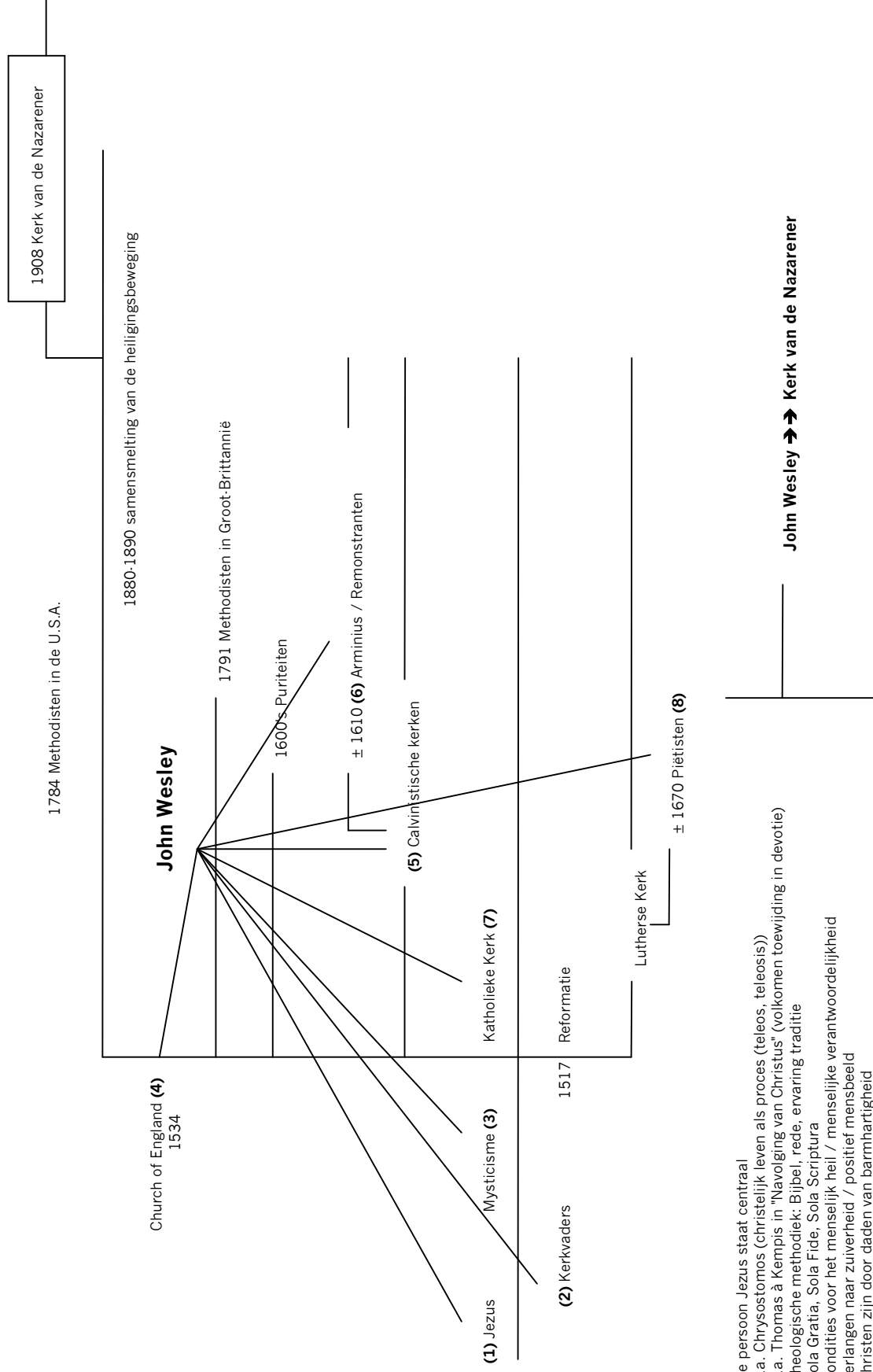
Aanbevolen literatuur

- Jacobus Arminius, Verklaring van Jacobus Arminius 1608, (Lochem,1960)
- P.M. Bassett en W.M. Greathouse, "The historical development" Exploring Christian holiness 2 (Kansas City,1985)
- Dr. J.van den Berg, Het christelijke leven naar de opvatting van John Wesley (Kampen, 1959)
- Dr. H. Berkhof, Christelijk Geloof, (Nijkerk, 1973)
- M. Buber, I and Thou, (Edinburgh,1944)
- H.R. Dunning, Grace, Faith and Holiness (Kansas City 1988)
- L.O. Hynson, To reform the nation, (Grand Rapids,1984)
- C.N. Impeta, De leer der heiliging en volmaking bij Wesley en Fletcher (Leiden,1913)
- Dr. A. Kuiper, Het heil in ons (Kampen,1909)
- Ds. Metz, Studies in biblical holiness (Kansas City 1971)
- Dr. H.M.van Nes, John Wesley (Nijkerk, 1907)
- R. Otto, The idea of the Holy (London,1936)
- R.A. Taylor, The theological formulation, Exploring Christian holiness 3, (Kansas City,1985)
- GA. Turner, The vision which transforms (Kansas City,1964)
- John Wesley, Works (Kansas City,1986)
- John Wesley, Wesley's notes on the New Testament (Kansas City,1981)
- John Wesley, A plain account of Christian perfection (Kansas City,1966)
- John Wesley, De schriftuurlijke weg der verlossing (Barendrecht,1989).
- M.B. Wynkoop, Een theologie van de liefde (Barendrecht, 1990).

De formatie van de Kerk van de Nazarener

De wortels van de kerk in de geschiedenis

1. De persoon Jezus staat centraal
  2. o.a. Chrysostomos (Christelijk leven als proces (teleos, teleosis))
  3. o.a. Thomas à Kempis in "Navolging van Christus" (volkomen toewijding in devotie)
  4. Theologische methodiek: Bijbel, rede, ervaring traditie
  5. Sola Gratia, Sola Fide, Sola Scriptura
  6. Conditioes voor het menselijk heil / menselijke verantwoordelijkheid
  7. Verlangen naar zuiverheid / positief mensbeeld
  8. Christen zijn door daden van barmhartigheid
- John Wesley** → **Kerk van de Nazarener**

Ontwikkeling van de kerk in Nederland vanaf 1967

